

Diari Oficial

del

Consell General

Núm. 14/2020 - 91 pàgines

Sessió ordinària del dia 23 de setembre del 2020

El dia 23 de setembre del 2020, dimecres, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 66/2020, que és el següent:

Punt Únic: Debat sobre l'orientació política global del Govern.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Oliver Alís Salguero
M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
M. I. Sra. Bernadeta Coma González
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sr. Raul Ferré Bonet
M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sra. Eva López Herrero
M. I. Sr. Marc Magallon Font
M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
M. I. Sra. Ester Molné Soldevila
M. I. Sr. David Montané Amador
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí

M. I. Sr. Josep Pintat Forné
M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo
M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez
M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet
M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència del M. I. Sr. Jordi Font Mariné.

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Gallardo Fernández, ministre de Presidència, Economia i Empresa; Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Maria Ubach Font, ministra d'Afers Exteriors; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre d'Ordenament Territorial; Víctor Filloy Franco, ministre d'Afers Socials, Habitatge i Joventut; Sílvia Calvó Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Verònica Canals Riba, ministra de Turisme; Joan Martínez Benazet, ministre de Salut; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Judith Pallarés Cortés, ministra de Funció Pública i Simplificació Administrativa.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 16.05h)

La Sra. síndica general:

Bona tarda a tothom.

Passem doncs a la intervenció del cap de Govern per la presentació de l'informe.

Sr. cap de Govern, teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Senyora Síndica,

Senyora Subsíndica,

Senyores Conselleres i Senyors Consellers,

Comparec avui davant del Consell General per al primer debat d'orientació política de la legislatura. Un debat que, en circumstàncies normals, s'hauria d'haver celebrat la primavera passada, coincidint amb el primer aniversari de la constitució del Govern d'entesa entre Demòcrates, Liberals i Ciutadans Compromesos. Però convindran amb mi que les circumstàncies d'aquest 2020, un any marcat per la irrupció de la pandèmia del coronavirus, són qualsevol cosa menys normals.

Hi ha una antiga maledicció llunyana que diu: "tant de bo visquis moments interessants". En el benentès que els "moments interessants" són sempre etapes complicades i plenes de tribulacions. En els darrers anys, Andorra ha viscut -sens dubte i dissortadament- alguns d'aquests moments interessants, en el sentit de la maledicció. I, si considerem els últims sis mesos, sembla clar, malauradament, que els moments interessants -els temps interessants- encara no s'han acabat per al nostre país.

Més enllà de l'anècdota, que serveix per il·lustrar l'estat d'ànim que molts de nosaltres -des de les institucions però també des de les respectives activitats laborals, professionals i empresarials- hem experimentat al llarg d'aquest 2020, el cert és que la pandèmia ens ha obligat a adaptar-nos a una nova realitat, a reordenar les nostres prioritats i a canviar alguns plantejaments estratègics. La gran majoria de les persones estan vivint aquest procés d'adaptació, de canvi i de replantejament: Al món del treball, del lleure i de les activitats familiars. I el Govern, evidentment, també ha hagut de fer aquesta feina.

Abans d'entrar a parlar de les línies d'actuació de futur, crec que és convenient que repassem quin ha estat l'impacte sanitari, econòmic i social que la pandèmia ha tingut -fins ara- a casa nostra:

La primera evidència de contagi comunitari del coronavirus a Andorra va tenir lloc a mitjans del mes de març, en moments de grans concentracions de persones al nostre país, motivats per l'afluència turística pròpia de la temporada d'hivern. Una

temporada d'hivern que, fins al març, havia estat especialment bona: Per l'elevat nombre de persones que van visitar Andorra, les pernотacions i la despesa mitjana.

Andorra acumulava en aquell moment gairebé 7 anys de creixement econòmic, de reducció sostinguda de l'atur i de creació de llocs de treball. Uns anys que havien anat acompanyats d'esforços per mantenir una línia d'equilibri pressupostari en el sector públic que feien que el nostre endeutament respecte el Producte Interior Brut se situés al tomb del 35%. Crec que és important remarcar aquesta realitat -m'hi tornaré a referir més endavant- perquè bona part dels programes d'ajut i suport que el Govern ha posat en marxa per pal·liar els efectes econòmics i socials de la pandèmia no hauria estat possible sense aquesta feina d'estalvi i consolidació al llarg dels darrers anys.

Uns anys de racionalització i d'estalvi, és cert, marcats per una profunda crisi financera -entre els anys 2007 i 2013- però que van preservar els serveis públics. Bona prova és que, fins i tot en el pic d'hospitalitzacions per coronavirus, el nostre sistema públic de salut va resistir sense arribar al risc de col·lapse.

Gràcies a la bona dimensió de les infraestructures sanitàries, gràcies també a una política d'inversions en salut pública i gràcies -molt especialment- a tots els professionals de la salut i la resta del personal del sector sanitari i sociosanitari podem dir que Andorra estava preparada per fer front a la pandèmia.

Aquells dies del passat mes de març que -n'estic segur- tots recordarem de manera vívida i clara durant molts anys, la irrupció amb força de la pandèmia a casa nostra ens va forçar a adoptar mesures dràstiques de confinament de la població i d'aturada d'activitats econòmiques. Al llarg dels mesos que va durar la situació d'emergència sanitària, des del Govern vam informar puntualment de totes les decisions i passos a seguir. El deure de transparència que tenen totes les institucions públiques esdevé encara més important en una situació d'excepcionalitat i d'incertesa.

Andorra va donar a la primavera una imatge de responsabilitat, de maduresa i de resistència de la qual avui ens podem sentir orgullosos. La pandèmia ha segat la vida de 53 persones al nostre país, per a les quals -altra vegada- vull tenir un record sentit; però també ha posat de manifest el valor incalculable del nostre sistema públic de salut i de les persones que hi treballen; així com de la resta de servidors públics i de les xarxes de voluntariat.

La gestió d'una situació d'emergència com la que vam viure la primavera passada -i d'una situació preocupant i de risc com la que encara estem vivint i viurem durant mesos- no és ni pot ser responsabilitat

exclusiva d'un Departament o d'un Ministeri del Govern. Ni tan sols del Govern en el seu conjunt o de la resta d'institucions que configuren l'arquitectura pública del nostre país. L'excepcionalitat del moment és tal que cal la contribució de totes i cadascuna de les persones que formen part de la societat andorrana.

Les decisions que la pandèmia ens obliga a adoptar no són ni evidents ni senzilles: Recordem que vam estar durant setmanes totalment confinats a casa, que vam establir horaris i protocols per accedir als establiments i als serveis considerats essencials, que el desconfinament i la represa de l'activitat es van fer de forma progressiva i esglaonada i que hem integrat com a habituals restriccions com el distanciament físic o l'ús obligatori de la mascareta, del gel hidroalcohòlic i altres mesures de prevenció.

El Consell General va aprovar la llei que regula els estats d'alarma i emergència per donar al Govern les eines per fer front a situacions com la que vam viure; però també -i molt especialment- per limitar i controlar les atribucions excepcionals que el Govern té en aquestes circumstàncies. Ara bé, vull recordar que no ha calgut decretar aquests estats excepcionals, perquè la ciutadania ha observat en tot moment les obligacions i recomanacions necessàries per contenir la propagació de la pandèmia.

Com sabeu, he dedicat part de la meua trajectòria professional a l'exercici del dret. I per això sé que l'imperi de la llei no ho pot tot. Per molt ben pensades que estiguin les normes, un ordenament jurídic només és efectiu si una majoria de la població hi creu i el respecta. I aquesta actitud cívica és més important que qualsevol llei.

Una actitud cívica col·lectiva que vam demostrar durant els mesos del confinament més estricte i que hem sabut mantenir durant els mesos d'estiu, amb l'arribada de visitants i turistes. Malgrat les dificultats passades i les que encara han de venir, és un èxit col·lectiu el fet que fins on tenim constància, cap dels rebrotos que hem viscut durant l'estiu s'hagi produït a causa de l'afluència de visitants. La visita de gairebé un milió de turistes durant els mesos d'estiu no ha comportat un augment dels casos de coronavirus al país; i això és una bona notícia per a una de les nostres principals indústries.

També cal contextualitzar correctament les dades. A la primavera vam arribar a tenir més de 800 casos positius de coronavirus. Quan vam realitzar els tests serològics -en els quals va participar un 90% de la població del país- ens vam adonar que gairebé 8.000 persones havien passat la malaltia. Ara, la xifra de casos positius al país se situa al tomb dels 850 infectats, i -en canvi- el nombre de persones ingressades a l'hospital per coronavirus és molt més

baix que a la primavera, hi ha dues persones ingressades a cures intensives i no hi ha hagut afortunadament cap defunció.

Perquè ara tenim una capacitat de reaccionar més ràpid i de reaccionar millor. I especialment perquè la nostra capacitat de fer proves ha augmentat de manera molt important: D'entre 30 a 100 proves diàries a la primavera fins a 1.000 proves diàries actualment. Això vol dir que als mesos de març i abril, amb aquells 800 casos, estàvem veient només la punta de l'iceberg; mentre que actualment -tot i que la detecció del 100% dels casos és impossible- tenim un percentatge molt més alt de casos actius detectats.

Una vegada més, Andorra, per les seves circumstàncies específiques, ha de fer un esforç superior al d'altres països a l'hora d'explicar-se. És cert que si tenim en compte el nombre de persones infectades per cada 100.000 habitants, el nostre país mostra una alta incidència de la pandèmia. També ens situem entre els primers llocs del rànquing quan el que tenim en compte són el nombre de morts per cada 100.000 habitants.

Però la nostra realitat és la que és: som un país, però per dimensió som com una ciutat o el barri d'una ciutat amb una trama urbana gairebé contínua. Tenim una població estable de 77.000 persones, però ens visiten milions de persones cada any, i també nosaltres ens desplaçem molt sovint als territoris dels països veïns. I, a la vegada, som el país del món -després de les Illes Feroe- que més tests hem fet i fem en relació amb el nombre d'habitants.

I això és el que hem de saber explicar: Andorra presenta una alta incidència del virus, perquè tenim una gran majoria de casos detectats. El nostre sistema de salut va resistir bé el gran impacte de la pandèmia del març i abril i ara -amb les xifres actuals- està lluny del risc de col·lapse. La taxa de letalitat del virus a casa nostra és molt baixa: Hem tingut poques defuncions respecte al nombre global de casos. I la nostra indústria més intensiva en persones -que és el turisme i tots els sectors relacionats- no ha comportat un augment significatiu dels casos.

Aquesta és la realitat que ens hem d'esforçar per explicar i fer entendre als nostres interlocutors internacionals, als mitjans de comunicació nacionals i estrangers i a aquelles persones que ens visiten o que volen visitar-nos.

El repte sanitari que representa gestionar la pandèmia del coronavirus també ens ha portat a re planificar i prioritzar les inversions en l'àmbit sanitari. La infraestructura més significativa serà la creació d'un Laboratori Nacional d'Epidemiologia, que disposi d'un elevat nivell de bioseguretat, que ens permeti

disposar d'una major capacitat diagnòstica i que -a la vegada- afavoreixi la recerca en aquest àmbit.

Així mateix, s'està construint l'àrea de cirurgia major ambulatoria amb possibilitat d'ús d'UCI. L'objectiu és disposar d'un equipament que pugui complir una doble funció: D'una banda podrà ser utilitzat per donar resposta a aquells casos que requereixen cirurgia major ambulatoria; i, de l'altra, incrementarà significativament el nombre de llits d'unitat de cures intensives, en cas que episodis com els viscuts la primavera passada es repeteixin en el futur.

També estem reforçant i adaptant els recursos materials i humans del sistema públic de salut i del Cedre, tenint en compte les necessitats detectades durant el període de major incidència de la pandèmia.

L'objectiu, des d'un punt de vista sanitari però també des d'un punt de vista més global, és ser un país *covid-ready*, és a dir, preparat per fer front a la pandèmia i als seus diversos rebrots. A tal efecte, és especialment significativa l'habilitació, a l'edifici de les Columnes d'Andorra la Vella, on fins fa poc hi havia les dependències de la Batllia i altres tribunals, d'una Àrea Específica Covid-19, que aplega els serveis d'atenció telefònica, els equips de cribratge i els rastrejadors.

Senyores Conselleres i Senyors Consellers,

Quan parlem de l'impacte que la Covid-19 està tenint en el conjunt de la societat andorrana, hem de començar atenent -sempre- la qüestió sanitària. Però des del primer moment el Govern ha tingut present que aquesta pandèmia tenia unes conseqüències econòmiques i socials notables: Tant per la davallada d'activitat del sector serveis en general -i del turisme en particular- com per la incidència que les mesures de confinament i distància social tenen sobre les diferents àrees d'activitat.

Resulta prematur -fins i tot ara, sis mesos després de les primeres mesures d'aturada de l'activitat- avaluar l'afectació econòmica que haurà tingut la pandèmia; però ara ja tenim una perspectiva que encara no teníem a la primavera. Recordem que, amb l'excepció de les àrees considerades essencials i d'aquelles activitats que es podien dur a terme per mitjà del teletreball, la totalitat de sectors de l'economia van romandre inactius durant un mes i mig; i el retorn a l'activitat va ser gradual a partir del maig i no va ser generalitzat fins al juny. L'impacte del confinament sobre el producte interior brut podria arribar a ser del 15%.

A més, la Covid-19 també ha significat un fre per a la inversió estrangera. Fins a mitjan març, la tendència era positiva, amb menys sol·licituds que l'any anterior, però amb una valor absolut més elevat. En canvi, la pèrdua d'un trimestre que va significar el

confinament, serà impossible de recuperar aquest any. A principis d'aquest mes, la inversió estrangera acumulada arribava als 145 milions d'euros, molt lluny dels 430 milions amb què es va tancar el 2019.

Per la via dels decrets i de les iniciatives legislatives tramitades en aquesta Cambra, hem posat en marxa diversos paquets de mesures encaminats a pal·liar l'impacte molt negatiu que la pandèmia té sobre l'economia. Però, una vegada més, cap mesura hauria estat suficient sense una actitud cívica i responsable -en aquest cas, corresponsable- del teixit productiu del país: Centenars, milers, d'empreses, de treballadors, d'autònoms, de professionals liberals... La gran majoria del teixit productiu del país també va donar exemple de civisme i de patriotisme. Una actitud que avui -un cop més- vull agrair. N'hi ha prou si pensem que les primeres setmanes de la pandèmia, amb gairebé totes les activitats aturades, les empreses van assumir el cost de pagar els salaris, mentre es consumien de manera forçosa part de les vacances dels assalariats. O si tenim en compte que molts propietaris de locals comercials o d'habitatges han suportat una reducció significativa de la renda dels lloguers.

L'objectiu de totes les decisions que vam adoptar durant aquells mesos va ser preservar el teixit productiu durant el confinament i l'aturada de l'activitat. Perquè si haguéssim permès que aquella situació aboqués a la insolvència de centenars d'empreses i destruís milers de llocs de treball, la reconstrucció posterior hauria estat pràcticament impossible.

Per això vam posar en marxa un paquet de crèdits tous, a interès zero i amb aval del Govern, per a aquelles empreses i autònoms que tinguessin necessitat d'una injecció de liquiditat com a conseqüència de la irrupció de la pandèmia. Aquestes línies de crèdit, que segueixen actives, ascendeixen a 230 milions d'euros. Al costat d'aquesta mesura, es van ajornar i fraccionar el pagament d'impostos, es va eximir les empreses d'una part de la cotització a la Seguretat Social, es van ampliar les cobertures a les persones de baixa per coronavirus i es van aplicar descomptes a les tarifes d'electricitat i telecomunicacions.

A més, vam habilitar el mecanisme de suspensió temporal de contractes de treball, no previst fins llavors a la nostra legislació laboral, el que popularment es coneix com a expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTOS). Una mesura en virtut de la qual el Govern pot arribar a assumir el 75% del salari de les persones treballadores afectades per una suspensió del contracte. Si fem un exercici de dret comparat, ens adonarem que els ERTOS andorrans són molt generosos per a les persones assalariades,

força generosos per a les empreses i que representen una càrrega important per a les finances públiques.

Des de l'1 de maig, 1.441 empreses han pogut acollir-se a una suspensió temporal de contracte o a una reducció de jornada laboral per a un total de 10.214 persones assalariades. Per tant, podríem dir que la mesura ha contribuït a salvar 10.000 llocs de treball al nostre país. Amb un cost notable per al Govern, que a fins a la data hi ha destinat més de 22 milions d'euros.

Com he dit abans, representa un esforç molt notable en un país on la càrrega fiscal sobre els beneficis empresarials i els salaris no supera el 10%. I no només un esforç financer, sinó també la posada en marxa d'una logística complexa, que ha estat un repte per als diversos departaments de l'Administració implicats: A Andorra no teníem cap experiència prèvia d'aplicació dels ERTOS i el funcionament -malgrat algunes disfuncions- podem considerar que està sent òptim. En aquest sentit, cal destacar també la bona interlocució mantinguda durant tot aquest procés amb la patronal i les organitzacions sindicals al si del Consell Econòmic i Social. Una societat civil activa i ben representada ha estat també una peça clau a l'hora d'esperonar el Govern a adoptar mesures per protegir el teixit productiu i els llocs de treball.

El programa actual de suspensió temporal de contractes de treball té una durada limitada, fins al 31 de desembre d'aquest any. De cara al 2021, el Govern està estudiant mantenir la mesura per a sectors d'activitat molt concrets i puntuals que continuïn severament afectats per la pandèmia; però en cap cas no serà una mesura generalitzada com ha estat aquest any.

Evidentment, totes aquestes mesures no han pogut evitar que algunes empreses i negocis hagin hagut de tancar les seves portes i que algunes persones hagin perdut la feina. Al juny, el nombre de persones aturades inscrites al Servei d'Ocupació arribava a 1761, la xifra més alta des que es va crear aquest servei. La represa de l'activitat durant l'estiu, juntament amb la ràpida posada en marxa del Programa de foment de la contractació al sector públic i a les entitats d'iniciativa social, han permès rebaixar a la meitat el nombre d'inscrits al Servei d'Ocupació en recerca de feina, que segons les darreres xifres se situa en 914 persones.

Sabem també que, un cop passat l'estiu, afrontem uns mesos difícils quant a la contractació fins que arribi la temporada d'hivern. I és per això que el dia 17 va entrar en vigor el Programa de foment de la contractació al sector privat, que pretén incentivar la contractació indefinida amb una subvenció mensual a les empreses que realitzin contractes de llarga durada;

una subvenció de 300 euros durant els primers sis mesos del contracte; i de 400 els següents sis mesos si la contractació esdevé indefinida.

Senyores i Senyors Consellers,

El nombre de persones en situació d'atur és el vincle més clar entre la dimensió econòmica i la dimensió social de la situació que estem vivint. És per això que fem una prioritat de mantenir actiu el nostre teixit productiu i també -com explicaré més endavant- de diversificar-lo i fer-lo més resistent de cara al futur.

Però, evidentment, l'augment de l'atur no és l'única conseqüència social d'aquesta crisi. L'Àrea d'Atenció a les Persones i a les Famílies del Departament d'Afers Socials ha vist com s'incrementaven els nuclis familiars que requerien assistència, arran de les conseqüències econòmiques de la pandèmia: Dels 237 casos atesos al febrer es va passar a 476 casos a l'abril. Així mateix, es va duplicar el nombre de demandes d'ajut econòmic ocasional.

La reacció ràpida i la posada en marxa de noves vies d'ajuda durant els últims mesos han permès donar resposta a aquesta situació. Parlo dels ajuts específics per desocupació i de les diverses mesures orientades a garantir l'accés a l'habitatge implementades arran de la COVID-19, així com de la prestació per tenir cura de persones menors de catorze anys o persones amb discapacitat. De cara a un futur immediat, preveiem consolidar l'increment de treballadors socials que atenen aquestes situacions de necessitat, així com reduir i simplificar els procediments administratius per tenir-hi accés. També posarem en marxa la història social -amb una filosofia similar a la història clínica compartida- per garantir que els recursos arriben allà on són realment necessaris.

L'impacte social -i també, en aquest cas, sanitari- de la pandèmia s'ha deixat sentir de manera especialment intensa entre la gent gran. En tractar-se d'un col·lectiu de risc, són les persones grans les que han de suportar unes mesures d'aïllament més estrictes i les que han vist més alterades les seves circumstàncies habituals: Pensem en els casos de persones grans que van haver d'abandonar temporalment els centres residencials, o que no van tenir accés -perquè es va suspendre- al servei de dia. La incidència de la pandèmia en els centres residencials va ser notable i des del Ministeri d'Afers Socials s'estan duent a terme les accions de concertació i les inspeccions oportunes per avaluar el grau de compliment de les indicacions i els protocols sanitaris establerts pel Govern. Així mateix, s'està duent a terme un seguiment de les persones majors de 80 anys que viuen soles i que són especialment vulnerables.

Com passa en molts altres àmbits, pel que fa a la gent gran, la pandèmia ha refermat algunes coses que ja sabíem i està accelerant alguns processos en els quals ja havíem posat fil a l'agulla. Fa ja alguns anys que des del Ministeri d'Afers Socials es treballa amb la perspectiva de potenciar l'autonomia de les persones grans, d'incentivar que romanguin el major temps possible en el seu entorn habitual i de reservar l'entrada en un centre residencial com a darrer recurs.

La situació viscuda els darrers mesos -com he dit- ens referma en aquesta convicció. Per això treballarem per buscar i posar en pràctica recursos assistencials alternatius a les residències i per ampliar el Servei d'Atenció Domiciliària.

Evidentment, l'autonomia també té un component econòmic, i en aquest sentit millorarem el poder adquisitiu de les pensions més baixes. Com ja hem fet en el passat. Una qüestió que està també directament relacionada amb l'augment progressiu del salari mínim fins a assolir el 60% del salari mitjà, tal com marca la Carta Social Europea. Un augment progressiu i raonable del salari mínim es tradueix en un augment del llindar econòmic de cohesió social i -per tant- de les pensions més baixes.

En el capítol de l'impacte social de la pandèmia no podem deixar de banda l'increment notable dels casos de violència de gènere i domèstica, especialment durant els mesos del confinament més estricte. Si l'abril del 2019 es detectaven 9 casos nous de violència de gènere, l'abril del 2020 aquesta xifra va ser de 24 nous casos. Al maig, de 26 nous casos en comparació als 15 del maig del 2019. I al juny, de 20 casos nous, en comparació als 12 del juny del 2019. Caldrà seguir adaptant els recursos per donar resposta a aquesta nova realitat. I, a la vegada, el Ministeri d'Afers Socials seguirà treballant en coordinació amb la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana per fer arribar al Consell General el Projecte de Llei d'igualtat efectiva entre homes i dones, que entrarà a tràmit parlamentari previsiblement al desembre i que pretén eliminar la desigualtat estructural que pateixen les dones en tots els àmbits de la vida.

Tot i que en una proporció menor als casos de violència de gènere i domèstica, durant els mesos del confinament també va augmentar el nombre d'infants i adolescents en risc atesos pels serveis socials del Govern. Fins a un total de 22 nous infants i adolescents i 19 noves famílies. En aquell període, tots els serveis adreçats als joves tutelats i ex tutelats i altres joves en situació vulnerable van mantenir l'atenció directa i presencial amb els usuaris i també es van realitzar seguiments telemàtics i plans d'intervenció individual, quan la situació ho requeria.

Així mateix, els serveis del Ministeri treballen en la creació d'un programa de formació sociolaboral per a infants i adolescents en risc, per potenciar la seva ocupabilitat futura i preparar-los per abordar un dels processos d'integració social més bàsics i importants. De cara a un futur proper s'està treballant per ubicar el Servei de Trobada Familiar en unes instal·lacions més àmplies i adequades i per posar en marxa un programa d'emancipació dels joves que incorpori un ajut per facilitar l'accés a l'habitatge.

També les persones amb discapacitat, especialment aquelles que per la seves dificultats de mobilitat o per la seva situació social presenten un risc de vulnerabilitat més elevat, han estat objecte d'un seguiment personalitzat durant els mesos del confinament. Més enllà d'aquest seguiment, i en coordinació amb la Fundació Privada Nostra Senyora de Meritxell, es va habilitar un telèfon de consultes gratuït per respondre a les inquietuds i dubtes de les persones amb discapacitat i les seves famílies. També vam habilitar la possibilitat de fer testos ràpids a domicili en aquells casos en què els usuaris presenten problemes de mobilitat.

De cara a un futur proper el Govern continuarà treballant en la línia dels últims anys: Incentivar i promocionar l'autonomia de les persones amb discapacitat; i amb més motiu després de l'experiència de la Covid-19, en què s'ha demostrat com d'essencial és que les persones d'aquest col·lectiu siguin el més autosuficients possible. Per això revisarem i millorarem el Programa de l'assistent personal i el Programa de Vida Independent.

La pandèmia ens obliga a repensar les prioritats. Per bé que, en alguns casos, allò que era vigent en el moment de la investidura, el maig del 2019, continua sent vigent ara. És el cas de l'accés a l'habitatge a un preu assequible, una qüestió que té una dimensió social evident, però que també té implicacions directes en la competitivitat de la nostra economia. És per això que caldrà seguir combinant accions de caire més social, adreçades a garantir que ningú no quedi exclòs del dret a un habitatge digne -i en aquest capítol esperem que tinguin un efecte positiu la posada en marxa del fons per promoure la construcció d'habitatges de lloguer residencial-; amb accions orientades a garantir l'eficiència del mercat: En aquest sentit, la propera creació de l'Institut de l'Habitatge, així com l'establiment d'un sistema d'indicadors o índexs de referència, aportarà transparència i millor informació al mercat. El Projecte de Llei on es regula tot plegat també s'entrarà a tràmit parlamentari en els propers mesos, després d'haver estat consensuat, en la mesura en què sigui possible, amb la Taula Nacional de l'Habitatge.

Avui ens ocupa el debat d'orientació política del Govern; però és evident que la qüestió de l'habitatge no depèn exclusivament del Govern o del Consell General, perquè els Comuns tenen una àmplia atribució competencial en matèria d'urbanisme. També caldrà que les corporacions comunals estiguin disposades a fer més esforços per incentivar que es construeixi més habitatge de lloguer a preus assequibles. Com ha fet recentment el Comú d'Andorra la Vella amb la signatura d'un conveni amb el Govern en virtut del qual cedeix un terreny per a la construcció d'habitatges d'ús social.

En el moment de repassar l'impacte social de la pandèmia no tot han de ser, necessàriament, notícies negatives. He dit diverses vegades -també fa uns instants en aquesta Cambra- que la bona gestió de les mesures de confinament i de distància física no haurien estat possibles sense una ciutadania activa i compromesa. Durant el debat d'investidura del maig del 2019 vaig posar èmfasi en les polítiques de participació ciutadana i en la necessitat d'articular mecanismes per canalitzar la voluntat i la necessitat de les ciutadanes i els ciutadans de formar part del procés de presa de decisions.

En els darrers anys hem presenciat una evolució de la noció de participació en els afers públics: Des d'una ciutadania que rep informació i opina sobre les decisions i actuacions concretes, a una concepció més activa, en què s'articulen vies de participació que reforcen la qualitat democràtica. I, precisament, això és el que hem pogut veure durant l'emergència sanitària: des de l'elaboració de mascaretes casolanes, fins a l'articulació dels dispositius que han fet possible els *stop labs* o els equips de rastrejadors -peça fonamental en la prevenció i contenció de rebrotos de la pandèmia-. En moltes propostes i iniciatives que van sorgir durant el confinament, la intel·ligència social i col·lectiva ha jugat un paper clau.

Ara és la nostra responsabilitat -la del Consell General i el Govern- aprofitar aquesta dinàmica i canalitzar-la adequadament. En aquest sentit entenc que han d'anar els treballs que s'estan duent a terme per a la Llei de transparència i accés a la informació, així com per al Reglament de participació ciutadana que estem elaborant des de l'Executiu.

Senyores Conselleres, Senyors Consellers,

Fa uns instants, en referir-me a les polítiques orientades a potenciar l'autonomia de les persones grans, deia que la pandèmia del coronavirus ens ha refermat en algunes conviccions que ja teníem i ha accelerat algunes transformacions que ja s'estaven produint. Fomentar una societat integrada per persones autònomes, actives, responsables, cíviques, -una societat oberta i participativa- era una de les

prioritats del Govern i de la majoria parlamentària que li dona suport en el moment de la investidura. I ho segueix sent ara.

Aquesta constatació que la pandèmia ha vingut a accelerar uns canvis que ja s'estaven produint és aplicable a les polítiques socials, sí. Però és encara més evident quan mirem el model desenvolupament en el seu conjunt. El model de país que volem i que necessitem.

A finals de la primavera passada, quan la situació sanitària -tot i ser greu- començava a estar sota control i quan paulatinament repreníem l'activitat, vaig encomanar als diversos departaments del Govern l'elaboració d'un nou pla d'acció adaptat a l'escenari que ens deixava la irrupció de la Covid-19. El procés va estar obert a les aportacions prèvies de la societat civil i de la ciutadania en el seu conjunt i a finals de juliol es va presentar -també perquè fessin noves propostes de canvi- als grups parlamentaris i als principals actors econòmics i socials del país. El resultat és el pla d'acció *Horitzó 23 (H23)*, que engloba el re posicionament estratègic per encarar els més de dos anys i mig que queden de legislatura, fins al 2023.

Una tasca paral·lela i complementària a la que ha estat endegada conjuntament pel Govern, el Consell General i els Comuns, i que té com a objectiu debatre i fer propostes per a un model de futur d'Andorra que garanteixi la prosperitat econòmica i social dels nostres ciutadans.

La crisi desencadenada per la Covid-19 ens ha fet veure -amb més claredat que mai- quines són les nostres fortaleces i les nostres debilitats. Totes elles preexistents. Us parlava fa uns instants del nostre sistema públic de salut i de la seva capacitat de respondre al repte que suposa una pandèmia d'abast mundial. També en aquesta crisi hem pogut apreciar, més bé que mai, la vàlua de les nostres institucions, de la nostra singularitat històrica i de la nostra sobirania. Hem entès el valor de la seguretat ciutadana, de l'actitud cívica de la immensa majoria de les persones que viuen a Andorra, del nostre entorn natural i de la diversitat cultural de la nostra societat, que es manifesta -en primer lloc- en la riquesa del nostre model educatiu.

Però, a la vegada, s'han posat de manifest les nostres debilitats: El fet de tenir una economia encara poc diversificada i excessivament depenent del turisme; la pèrdua gradual de competitivitat de les nostres empreses; l'enclavament geogràfic del país i la manca de vies alternatives de comunicació amb l'exterior; l'assignatura pendent de l'agilitat administrativa; i la poca diversificació de les fonts de finançament de l'Estat.

La situació econòmica i social és difícil, però també era difícil el repte sanitari i l'estem superant amb un èxit notable. L'important és saber allà on volem arribar. I l'horitzó 2023 ha de ser el d'una Andorra que hagi encarat de forma decidida la transició energètica i el repte de la sostenibilitat; el d'un país que aposti per la innovació i el desenvolupament; i on el conjunt del teixit productiu estigui ben preparat per fer front a situacions de crisi. En la mesura que assolim aquests objectius superarem també les nostres mancances històriques.

També són aquests principis -de sostenibilitat, d'innovació i de resiliència- els que ens han d'ajudar a prioritzar les inversions i la despesa pública. Des del Govern som conscients que les previsions d'equilibri pressupostari i de reduir progressivament l'endeutament que teníem abans de la crisi no es podran complir en l'escenari actual. També sabem que una aturada dràstica de la inversió pública seria en aquests moments contraproductiu. Però hem de vetllar perquè el dèficit se situï en un marge raonable i perquè la inversió es centri en projectes al servei de la transformació que volem per a Andorra.

Les polítiques en matèria de transició energètica i de lluita contra el canvi climàtic són un exemple perfecte d'inversions que ens ajuden a ser més sostenibles i més innovadors i a estar més ben preparats per al futur. Per això incrementarem les dotacions pressupostàries del programa Renova, tant pel que fa a la rehabilitació del parc immobiliari com per a la instal·lació de panells fotovoltaics. Així mateix, donarem prioritat al pla d'inversions de FEDA per millorar la xarxa d'energia elèctrica, augmentar la producció d'energies renovables i reduir la nostra dependència energètica.

A casa nostra, la mobilitat està estretament vinculada a la lluita contra el canvi climàtic -perquè constitueix, juntament amb la calefacció, la principal font d'emissions de CO₂-; i, en aquest sentit, fomentarem l'ús del transport públic i anirem reduint-ne les tarifes per arribar -a mitjà termini- a un sistema gratuït en determinades franges d'edat. A la vegada, reorientarem el programa Engega, per posar-lo al servei d'aquelles empreses i autònoms que volen adquirir un vehicle elèctric utilitari.

També en el capítol de la mobilitat, es troba en fase d'estudi -tal i com vaig avançar durant el debat d'investidura- la viabilitat d'implementar un sistema de transport per cable. En aquest sentit, el Departament de Transports està analitzant les propostes que s'han presentat, amb l'objectiu de repensar la mobilitat interna del país i amb la voluntat d'integrar els diferents mitjans de transport possibles des d'una perspectiva més sostenible.

L'ambiciós programa de sostenibilitat del Govern s'ha de complementar amb una fiscalitat verda, que incentivi l'ús de fons d'energia menys contaminants i que es concreti en la conversió de part de la branca general de l'impost especial sobre els hidrocarburs en finalista, i en la implantació d'una branca específica sobre les emissions equivalents de diòxid de carboni dels hidrocarburs. Aquesta fiscalitat ha de servir per dotar el fons verd per finançar la transició energètica i la lluita contra el canvi climàtic, tal i com preveu la Llei i la Declaració d'emergència climàtica que van ser aprovades per unanimitat en aquesta Cambra, i que han de contribuir a què Andorra pugui honorar el seu compromís de ser una economia neutral en carboni l'any 2050.

L'agenda de la transició energètica i de la sostenibilitat és l'exemple més clar del canvi de paradigma que fa anys que estem vivint i que l'escenari derivat de la Covid-19 està accentuant: Es tracta de passar del creixement sostingut al desenvolupament sostenible i de models lineals de producció, en el qual s'extreuen materials per a la producció i el consum i es genera un important nombre de residus, a models d'economia circular, en què els residus són subproductes que es reincorporen a la cadena productiva.

Més enllà de ser una qüestió filosòfica, la transició cap a l'economia circular és una necessitat si tenim en compte els fets: En els darrers 50 anys, la producció de béns s'ha multiplicat per dos, l'extracció de materials s'ha multiplicat per tres i el consum s'ha multiplicat per quatre. Aquest procés ha anat acompanyat d'un augment molt significatiu de la generació de residus, per bé que experiències més recents demostren que és possible desacoblar el creixement econòmic de la generació de residus.

Amb l'objectiu de reduir els residus i d'incentivar l'aparició de projectes empresarials d'economia circular, el Govern està treballant en un Projecte de llei, en un procés obert a la participació ciutadana, per integrar aquelles propostes i accions que la població està disposada a acceptar. La futura Llei i el Pla d'Economia Circular que la desenvolupi preveurà incentius i ajuts directes per a iniciatives empresarials basades en l'economia circular i encaminades a reduir la generació de residus i el malbaratament alimentari, així com a potenciar la reutilització de materials, el reciclatge i l'allargament de la vida útil dels productes. Així mateix es limitarà progressivament la utilització de plàstics d'un sol ús i es regularà la seva importació, en funció de si existeixen o no productes que els puguin substituir.

En la sostenibilitat i la lluita contra el canvi climàtic Andorra té també una oportunitat de projectar una imatge positiva més enllà de les seves fronteres. Un

exemple recent el trobem en la recent reunió virtual dels ministres de Medi Ambient iberoamericans, celebrada en el marc de la XVII (27a) Cimera Iberoamericana. Malgrat que feia una dècada que no se celebrava aquesta reunió sectorial, Andorra ha aconseguit liderar i adoptar una declaració conjunta que promou, entre d'altres, accions per respondre als desafiaments del canvi climàtic i la pèrdua de la biodiversitat. Em sembla important posar en valor aquesta contribució, ja que teixir consensos en l'àmbit multilateral -la ministra d'Afers Exteriors ho sap prou bé- no és gens fàcil; especialment tenint en compte la gran diversitat existent entre els països que conformen la comunitat iberoamericana.

Senyores Conselleres i Senyors Consellers,

El gran repte de l'economia andorrana és la seva diversificació en clau de sostenibilitat, sí, i també en clau d'innovació. I aquest també és un repte que estava plantejat abans de la irrupció de la pandèmia. Andorra té uns sectors econòmics tradicionals madurs, que han de continuar sent pilars del nostre model econòmic, però que s'han de complementar amb noves activitats. La crisi vinculada al que alguns ja anomenen "el gran confinament" ha estat especialment virulenta en el sector dels serveis. I nosaltres tenim una economia molt concentrada -potser excessivament concentrada- en el sector dels serveis.

A diferència de la crisi econòmica de fa una dècada, en què l'esclat de la bombolla immobiliària va arrossegar la resta de sectors; en aquest cas el sector immobiliari en el seu conjunt i el sector de la construcció en particular han estat els que millor han resistit l'impacte de la pandèmia. Perquè la seva activitat els acostava més a un sector industrial, que no pas a un sector de serveis. Per això no són poques les veus que anuncien un procés de re industrialització d'Europa, però no revivint la realitat industrial de fa mig segle, sinó en clau de sostenibilitat, d'innovació i d'alt valor afegit. En un futur proper, ens caldrà estar atents per saber quin paper pot jugar Andorra en aquest context.

Per això, el Govern treballa en la recerca d'oportunitats en uns sectors estratègics en els quals el país té potencial de ser competitiu i que, alhora, ens han de permetre dotar l'economia de noves fonts de desenvolupament que ens facin més resilients als alts i baixos del cicle econòmic. Aquests nous sectors econòmics estan estretament vinculats a la nova economia digital, un entorn competitiu en el qual Andorra té unes oportunitats considerables. Els projectes de llei, actualment a tràmit parlamentari, per regular la tecnologia *Blockchain* i els *e-sports* són dos clars exemples d'aquesta voluntat decidida de fer un salt endavant en dues indústries en les quals tenim

capacitat de competir, gràcies a un entorn regulatori modern i a la bona connectivitat del país.

Així mateix, també estem treballant en textos legislatius que ens obrin les portes de nous sectors, com ara el *Fintech*. Andorra pot ser, en alguns àmbits innovadors, un *sandbox* regulatori, un banc de proves per al desenvolupament de noves iniciatives empresarials. Per començar, impulsarem una llei de l'emprenedoria i l'economia digital, per dissenyar i articular un ecosistema emprenedor i tecnològic al país. Un text legislatiu que es complementarà amb la llei dels autònoms, els treballs de la qual ja estan força avançats, i que haurà de donar una resposta transversal a les múltiples necessitats que té aquest col·lectiu.

En paral·lel, i en un termini de dos anys preveiem desenvolupar un parc tecnològic, ubicat a l'espai que ocupava l'antiga seu d'Andorra Telecom al centre d'Andorra la Vella, i que serveixi per a l'atracció d'empreses innovadores. Aquest equipament servirà per esperonar nous sectors econòmics basats en la recerca, el desenvolupament i la innovació. Des de la biotecnologia i la investigació mèdica fins a les diverses aplicacions del big data hi ha tot un univers de possibilitats en què Andorra té l'oportunitat de créixer. I el Govern farà costat als emprenedors, amb programes d'inversió públic-privats, amb incentius i amb una agilització de les tramitacions burocràtiques.

El parc tecnològic es complementarà i crearà sinèrgies amb la futura zona franca, que pot arribar a ser una eina en favor del comerç online, un dipòsit de custòdia d'obres d'art i un districte tecnològic.

En efecte, la creació d'una zona franca a Andorra ha de servir per millorar la competitivitat del nostre comerç i per atreure noves activitats econòmiques d'alt valor afegit. Durant aquest primer tram de la legislatura, hem realitzat els estudis necessaris per analitzar diverses tipologies de zones franques i identificar així quin és el model que volem replicar a Andorra. Els ministeris d'Economia i Finances han treballat de manera coordinada per identificar els diferents models. El desenvolupament del projecte hauria de contenir una llei de creació de la zona franca, la reglamentació associada per a la implementació dels incentius, el model de gestió que es proposa, i la localització i construcció del recinte; unes fases en les quals està treballant actualment l'equip interministerial amb l'objectiu que el projecte pugui ser una realitat durant aquesta legislatura.

La configuració d'un ecosistema emprenedor requereix -al meu entendre- de dues línies d'actuació prioritàries: La primera, la de disposar d'una regulació competitiva, homologable internacionalment i a la vegada adaptada les necessitats dels sectors en els quals

volem que es desenvolupi l'economia del país. La segona, -i aquesta és una altra gran assignatura pendent- és la simplificació i agilització dels tràmits burocràtics, especialment dels referents a la posada en marxa de nous negocis i a la formalització de la inversió estrangera.

En aquest sentit, el Ministeri d'Economia ha realitzat una auditoria de processos que ha permès detectar els principals obstacles i problemes amb què es troben els emprenedors i inversors internacionals. Els resultats de l'auditoria ja s'estan implementant i el primers tràmits online arribaran durant el primer trimestre del 2021.

També en la línia de la simplificació i de manera coordinada, els ministeris d'Economia i Finances estan treballant per unificar els tràmits de lliurament de la informació comptable dels dipòsits de comptes, els formularis tributaris i l'enquesta d'activitats econòmiques amb l'objectiu de reduir la càrrega administrativa a les empreses i alhora millorar i homogeneïtzar la informació disponible.

Però no ens quedem aquí, i fem un pas més en el gran repte de digitalització del país. Per primera vegada s'ha creat un programa de transformació digital d'àmbit nacional entre el Govern, la fundació ActuaTech i Andorra Telecom; un projecte transversal que va arrencar al mes juny i que busca assolir un sistema de màxima simplicitat burocràtica, transparència i traçabilitat en favor del ciutadà, potenciar la seguretat i la monitorització del sistema, i finalment generar la confiança oportuna en el servei que els ciutadans i les empreses del país reclamen. Per a aquest projecte es destinaran més de 20 milions d'euros repartits fins al 2023.

El primer repte -en som conscients- el tenim a casa nostra, al Govern: Cal avançar en la simplificació i digitalització de tots els processos administratius, no només els vinculats a l'activitat econòmica. El Ministeri de Funció Pública i Simplificació Administrativa ja ha posat en marxa un canvi en el model de relació amb el ciutadà amb una nova plataforma -ja en funcionament per a la declaració de l'IRPF- que en el transcurs dels propers exercicis avançarà cap a un model de servei de tràmits en línia i presencials. La projecció és poder finalitzar amb la migració de tots els tràmits actuals a aquest nou sistema a finals del 2022, oferint al ciutadà la gestió dels tràmits 24 hores al dia i 7 dies a la setmana.

Serà un treball llarg, ja que requerirà en molts casos d'una feina prèvia de revisió i simplificació dels processos per tal de poder automatitzar els tràmits. Per fer efectiva la simplificació administrativa és necessari treballar en un nou model de gestió administrativa: la gestió per processos. Per aquesta raó

el 2021 es formalitzarà la creació de l'Oficina de Processos de l'Administració; un equip multidisciplinari de treballadors públics que donarà suport als departaments en la tasca de redefinir els tràmits per tal d'avançar en la mateixa direcció.

Un dels projectes més transversals i de major envergadura durant el 2021 serà el model de gestió del document electrònic. Els membres d'aquesta Cambra, així com els cònsols, van ser convidats a una presentació de com ha d'avançar aquesta qüestió al llarg del proper any. Aquest projecte, iniciat des dels equips d'arxius abans del 2019, implica ja a tota l'Administració i ens ha de portar a la supressió del paper el 2022.

Aquest canvi s'emmarca en el procés de transformació digital del conjunt del teixit productiu. En els propers mesos implementarem incentius i deduccions fiscals per als projectes de digitalització dels models de negoci i utilitzarem les inversions d'Andorra Telecom per incidir en aquest procés de transformació.

La configuració d'un ecosistema innovador no només ha de permetre donar un impuls al teixit empresarial existent, sinó que també ha de servir per atreure emprenedors internacionals. Per aconseguir aquesta atracció de talent tan necessària modificarem els criteris d'atorgament de residència tant per a professionals amb projecció internacional com per a persones sense activitat econòmica amb rendes elevades.

Certament, en la construcció d'un ecosistema emprenedor el rol de l'Administració pública és clau; i és important tenir sempre present que l'Administració no està conformada només de processos i que la digitalització no és només una qüestió de solucions tecnològiques. L'Administració pública també la fan -i molt especialment- els treballadors públics. La transformació digital de l'Administració no es podrà dur a terme sense l'esforç dels seus treballadors.

I crec que és important que em refereixi també un moment al rol d'aquestes persones durant el mesos més difícils de gestió de la pandèmia. Hem d'agrair el suport dels treballadors públics i dels sindicats de l'Administració a l'hora de reforçar les decisions que el Govern va haver d'adoptar amb caràcter d'urgència la primavera passada. Decisions que molt sovint modificaven les funcions i les tasques dels treballadors públics; molts dels quals es van haver d'adaptar al teletreball de manera immediata i fent ús de recursos propis. Altres, van continuar amb les seves tasques presencials, assumint el risc que això comportava. I en alguns casos van estar a disposició fins a altes hores de la nit o en caps de setmana, acceptant que totes

aquelles hores no serien compensades econòmicament. Em sembla important remarcar tot això per corregir la imatge esbiaixada que de vegades es vol projectar sobre els funcionaris.

Durant els propers mesos, es reprendran els treballs de millora i reorganització de la funció pública, amb la posada en marxa dels plans d'ordenació i racionalització dels recursos humans de l'Administració, que hauran de permetre desenvolupar el teletreball i incentivar la mobilitat temporal o permanent dels treballadors.

Una altra eina important per assolir els objectius de sostenibilitat, d'innovació i digitalització és la contractació pública. Les inversions que es duen a terme des del Govern, els Comuns i la resta d'entitats de titularitat pública tenen un efecte dinamitzador sobre l'economia i, a la vegada, la capacitat d'incidir sobre el teixit empresarial. En la mesura que des del sector públic es prioritzi la contractació d'empreses amb bones pràctiques de sostenibilitat, d'innovació o de responsabilitat social corporativa, s'estarà incentivant que el teixit productiu del país es transformi i millori.

Actualment, però, això és complicat, perquè la legislació que regula la contractació pública -que data de 20 anys enrere- no incorpora tots aquests elements. És per això que el Govern està duent a terme un procés de revisió que culminarà amb l'aprovació d'un nou projecte de llei de contractació pública, que ens alinearà amb els estàndards europeus més capdavanters en la matèria i que, a la vegada, ordenarà i regularà els procediments i el mercat amb l'objectiu que el nostre teixit productiu evolucioni i estigui en millors condicions de competir en un entorn marcat per l'obertura i per la redefinició del marc normatiu que suposarà l'assoliment d'un acord d'associació amb la Unió Europea.

En el capítol del bon funcionament del sector públic i del rol d'impuls i de suport a l'activitat econòmica que han de tenir les diferents administracions, em vull referir breument a l'Administració de Justícia. Tots som conscients de la situació que s'ha viscut en els darrers mesos en aquest àmbit, però també crec que cal circumscriure i identificar bé els problemes: La situació d'endarreriment i de relatiu col·lapse es viu a la secció d'instrucció i no pas de forma generalitzada a la Batllia. No em pertoca a mi entrar en detalls ni en disquisicions organitzatives, perquè aquestes són funcions que té atribuïdes el Consell Superior de la Justícia.

El que sí farem des del Govern és seguir treballant per posar a l'abast dels operadors jurídics les eines necessàries perquè els procediments judicials siguin cada cop més àgils. Com vam fer amb el Codi de

Procediment Civil, que entrarà en vigor en la data prevista, després de les dues pròrrogues anteriors. Entenc que per a alguns operadors jurídics representa un canvi i que els caldrà un esforç d'adaptació; però el text es va consensuar àmpliament amb totes les parts implicades i les dues pròrrogues concedides han donat marge suficient per adaptar-se als canvis.

Així mateix, des del Ministeri de Justícia i Interior s'està elaborant el Projecte de llei d'accés electrònic a l'Administració de Justícia, respecte del qual sembla raonable acordar amb els col·lectius una entrada en vigor diferida en el temps, així com la modificació de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal i del Codi de procediment penal.

Senyores Conselleres, Senyors Consellers,

Al costat de la necessària diversificació de l'economia i de la definició d'un ecosistema emprenedor, cal també seguir treballant per reconvertir els nostres sectors tradicionals, per ajudar-los a superar els reptes d'un present molt marcat per la Covid-19 i per preparar-los per afrontar el futur amb garanties.

Les activitats turístiques conformen un sector de sectors que són la veritable espina dorsal del nostre país. I la pandèmia ha vingut a afectar de ple aquest sector. A Andorra i arreu. Però a la vegada és cert que la irrupció del coronavirus i la necessària adaptació a la situació ha fet que el nostre sector turístic accelerés una evolució que fa temps que havia començat.

Ja fa anys que bona part de les empreses del sector havien començat una transformació, des de models més massificats, basats en la gran aflluència de persones i en una gran competitivitat de preus, cap a models més exclusius, que prioritzen la qualitat i que s'orienten cap a un públic de més poder adquisitiu. La temporada d'estiu que tot just deixem enrere ha vingut a confirmar que aquesta evolució és l'encertada. Perquè el turisme de masses és difícilment compatible amb la situació actual i perquè els nostres visitants -en molts casos- han vingut atrets per la seguretat, per l'entorn natural i per la bona imatge donada en la gestió de la pandèmia, més que no pas per una simple raó de preu.

Evidentment, la situació del turisme continua sent incerta. I si bé la temporada d'estiu ha estat millor del que podíem esperar fa tan sols uns mesos, les incògnites que planen sobre la temporada d'hivern són encara molt grans. Aquesta incertesa requerirà en els propers mesos de més esforços d'adaptació i de flexibilitat, tant per part de l'Administració com per part del sector privat. És per això que des de fa unes setmanes s'ha posat en marxa un grup de treball que aplega diversos departaments del Govern amb les organitzacions empresarials i altres interlocutors que conflueixen en el sector turístic per tal de preparar la

temporada d'hivern 2020-2021. L'objectiu últim d'aquest grup de treball és consensuar i posar en marxa un pla d'actuació, de protocols i de contingència per garantir que Andorra és una destinació segura i generar confiança entre els clients, els touroperadors i els governs dels principals països d'origen.

Les dificultats són clares; però també és important destacar que la reorientació de la nostra oferta turística en termes de qualitat i de sostenibilitat ja era una necessitat abans del coronavirus; i la situació actual és l'oportunitat per perseverar en aquesta direcció.

A la vegada, seguirem fent els esforços i les inversions necessàries per diversificar la nostra oferta turística: Des del recinte multifuncional, el projecte del qual es concretarà l'any vinent, i que ha de permetre donar un impuls al turisme cultural i d'espectacles; fins a la potenciació del turisme *premium* de salut, en una iniciativa conjunta que estan treballant el Ministeri de Turisme i Actua.

El turisme d'esdeveniments esportius és una altra via que ha donat bons resultats en el passat i que seguirem explorant en el futur perquè permet desestacionalitzar l'oferta turística i diferenciar el nostre país. Recentment, l'acord signat amb la multinacional Ironman ofereix a Andorra l'oportunitat d'organitzar un esdeveniment multiesportiu de renom de cara a l'estiu vinent i ha permès l'establiment d'una delegació d'aquesta empresa al país. A més, per fomentar aquest turisme, però sobretot per ajudar a l'esport nacional, cal seguir millorant les instal·lacions esportives d'alt rendiment; per això completarem la zona de preparació física del Centre de Tecnificació d'Ordino, i durem a terme noves campanyes i programes esportius accessibles per a tothom.

En el marc del turisme de natura -i també molt vinculat als objectius de desenvolupament sostenible i a la lluita contra el canvi climàtic- hi trobem la declaració d'Andorra com a Reserva de la Biosfera, fet que convertiria el Principat en el primer país del món a ser declarat íntegrament reserva de la biosfera. Un cop finalitzat l'estudi preliminar sobre la viabilitat de la candidatura d'Andorra, el Govern iniciarà el treball transversal amb la resta d'institucions i amb la societat civil.

Així mateix, gràcies a la coordinació entre els ministeris de Turisme i de Medi Ambient, s'ha començat a treballar en els labels d'enoturisme i de restaurant tradicional, en una recopilació de les receptes d'Andorra i en un pla per promocionar els productes agrícoles i artesans del país com un element més de la nostra oferta turística.

El 2021 també serà l'any d'aprovar definitivament una qüestió que fa anys que ha suscitat un debat públic i que ara ja està prou madura: la introducció d'una taxa turística -que es començaria a aplicar durant el 2022- i que ha de ser una eina primordial per incrementar les accions de posicionament d'Andorra com a destinació de primer nivell, per crear i desenvolupar nous productes i per invertir més i millor en màrqueting, comercialització i comunicació.

Pel que fa al projecte de la Marca Andorra, aquesta no és una qüestió estrictament turística, sinó que abasta la imatge de país que rep no només el visitant ocasional, sinó també el potencial inversor, el resident internacional, el professional que vol desenvolupar una activitat al país i, evidentment, les persones que hi viuen. A finals de la legislatura passada, el projecte de la Marca Andorra va veure la llum gràcies a les aportacions de diverses entitats privades i també del sector públic.

El projecte i el pla d'accions a seguir està marcat -diria fins i tot que s'alineja perfectament amb el full de ruta H23- i ara el que cal és implementar-lo. Defugint estructures feixugues i evitant duplicar institucions ja existents. Però en els darrers mesos hem pogut comprovar com projectar uns determinats valors i una determinada imatge de marca és essencial en el món globalitzat i interconnectat en què vivim.

I és precisament per aquest motiu que Andorra ha decidit participar a l'Exposició Universal de Dubai, que tindrà lloc entre l'octubre del 2021 i el març del 2022. Es tracta d'un esdeveniment que comptarà amb la participació de 191 països i que representa una bona oportunitat per projectar la imatge de marca de país. El pavelló andorrà -que té un cost aproximat d'un milió i mig d'euros, dels quals el Govern només haurà d'assumir-ne 150.000- tindrà per objectius promocionar les oportunitats econòmiques d'Andorra, posicionar el país com un ecosistema d'innovació oberta i presentar les estratègies de sostenibilitat de l'economia andorrana.

El segon pilar tradicional de l'economia que precisa d'una reconversió és el sector del comerç. Andorra ha estat durant dècades -i volem que així continuï sent- un país de botiguers. Però ser botiguer en ple segle XXI és particularment difícil: a Andorra i arreu. Els canvis d'hàbits dels clients, la gran competitivitat i internacionalització de l'oferta i el creixement exponencial del comerç online estan transformant a marxades el comerç que fins ara hem conegut; una transformació que -també en aquest cas- s'ha accelerat amb la irrupció de la pandèmia.

Des del Govern volem acompanyar el comerç del país en el repte que suposa la digitalització i el comerç online. I som conscients que aquesta qüestió s'ha

d'abordar des de diferents iniciatives: La millora dels tràmits duaners, la creació d'una zona franca, la posada en marxa -des de la iniciativa privada o des del sector públic- d'una plataforma de comerç online i el treball conjunt amb les associacions de comerciants per aconseguir que la digitalització no amenaci la botiga física, sinó que contribueixi a potenciar-la.

D'altra banda caldrà seguir amb la línia iniciada aquest estiu de foment del consum intern, anant més enllà i treballant per eliminar els desavantatges competitius que suporta el sector comercial del país: El principal d'entre aquests desavantatges és el greuge comparatiu que representen les compres realitzades per residents a l'estranger amb retorn de l'IVA o la TVA per la via de l'anomenat *tax-free* i que no paguen el corresponent IGI en el moment d'entrar a Andorra: Aquest mateix mes han començat les inspeccions encaminades a informar i verificar que les compres realitzades a l'estranger sota règim de devolució de l'impost indirecte, tributen l'IGI corresponent en el moment d'entrar al país. En la mateixa línia, tot just avui el Govern ha aprovat un reglament que simplifica la tramitació del pagament d'aquest IGI amb un tràmit ràpid que es podrà realitzar als punts fronterers les 24 hores dels 7 dies de la setmana.

El tercer sector tradicional que precisa d'una reconversió és el sector agrícola i ramader. El preacord respecte a la lliure circulació de mercaderies en el marc de l'acord d'associació amb la Unió Europea tancat la legislatura passada -i que dona un període transitori de 30 anys al sector del tabac- dibuixa el marc temporal d'aquesta reconversió. Però tampoc no podem obviar que el futur de l'activitat tabaquera està condicionat també -i fins i tot en major mesura- per raons diverses de salut pública i de canvi d'hàbits dels consumidors.

Per això el Govern ja està treballant -de fet, ja fa anys que treballa- per orientar el sector cap al desenvolupament d'una agricultura que vagi en concordança amb l'economia verda i que posi en valor la contribució social de l'activitat agrícola i ramadera. En aquest sentit, caldrà seguir potenciant els productes alimentaris de qualitat i proximitat, la innovació amb la introducció de nous tipus de cultiu i l'increment de les polítiques públiques de suport al sector primari.

També cal remoure obstacles i a tal efecte treballarem en una llei òmnibus per al sector agrícola i ramader que modifiqui -entre d'altres- la llei general d'ordenació del territori, per afavorir la construcció d'infraestructures necessàries per al sector; i que exoneri els agricultors i ramaders d'aquelles taxes i traves administratives que dificulten l'activitat agrària. És evident que en aquesta qüestió caldrà també avançar en concertació amb els Comuns.

En paral·lel, posarem en marxa noves línies d'ajuts directes i indirectes a l'agricultura i la ramaderia, clarament orientades a la conversió cap a la producció ecològica i el benestar animal. Tots aquests nous ajuts representaran un increment notable, de l'ordre del 10%, dels recursos econòmics públics que es destinen al sector primari.

Senyores Conselleres i Senyors Consellers Generals,

En el context actual, en què el Govern està fent un gran esforç financer per fer front a les suspensions temporals de contracte, les reduccions de jornada i la resta de mesures de suport al teixit productiu, el manteniment d'un cert ritme d'inversió pública i el foment de la inversió privada no pot recaure exclusivament sobre l'Executiu, sinó que ha de comptar amb la participació activa dels Comuns i de les empreses públiques.

El primer que ha de fer un Govern responsable en aquesta situació és saber quines inversions i infraestructures cal prioritzar. No es tracta de discriminar què és més important, sinó de saber quina inversió té un major potencial de transformació del model econòmic i de foment el creixement. En aquest sentit, els diferents projectes, programes i accions contingudes en el pla d'acció H23 fan que haguem de posposar altres projectes com la finalització de la desviació de Sant Julià de Lòria, la desviació de la Massana, el Museu de l'Automòbil o el Museu Nacional. Totes elles són infraestructures necessàries que es reprendran tan aviat com les circumstàncies ho permetin; i de fet, l'Executiu seguirà fent les tasques de planificació i preparació d'aquests equipaments i infraestructures.

L'obra pública en vialitat quedarà notablement limitada de cara a l'any vinent, en què els recursos en aquest àmbit es concentraran en els treballs de manteniment i conservació de carreteres; els exemples de la carretera general 2 a la zona de la Trava -a Canillo-, de la carretera general 3 entre la rotonda dels Dos Valires i la rotonda d'Anyós i de la carretera general 4, en un tram entre Erts i Arinsal; una nova rotonda a la carretera general 1 a l'alçada de la Borda Sabaté; i la finalització dels treballs de protecció de la mateixa carretera a la zona de la Portalada.

Tot i que el replantejament de la inversió pública és -en els moments actuals- una necessitat per poder destinar recursos a pal·liar els efectes econòmics de la pandèmia, des del Govern som molt conscients que el país haurà de recuperar el ritme inversor a partir del 2022 i que les infraestructures de comunicació tenen un paper molt important a l'hora d'avançar en el desenclavament geogràfic d'Andorra, que és també un dels reptes estructurals als quals cal fer front.

Per això seguim treballant per impulsar infraestructures estratègiques, com l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell, que al llarg de l'últim any ha obtingut la certificació necessària per a les operacions amb GPS. L'autorització definitiva per part del Govern espanyol va arribar el març passat i va coincidir amb l'inici de les incerteses arran de la Covid-19, així com amb un moment especialment difícil per a les aerolínies. Tot i així, ja estem en converses amb diverses companyies interessades en establir línies regulars des d'aquest aeroport, que en un principi ens han de permetre una connexió directa amb París i amb Madrid. Caldrà avaluar també quina part del sector privat del país es vol implicar per fer econòmicament viable aquesta infraestructura que, sens dubte, té potencial per ajudar-nos a obrir nous sectors d'activitat econòmica i per apuntalar i millorar els sectors que ja tenim, especialment el sector turístic i comercial.

En aquesta mateixa línia, el Govern contempla la posada en marxa d'un heliport nacional com un complement a l'aeroport d'Andorra-La Seu; i actualment s'estan duent a terme els estudis d'impacte acústic per determinar quina ubicació és òptima per connectar la infraestructura aeroportuària d'Arfa amb el centre d'Andorra.

També en el capítol de la diversificació de les vies d'accés al país, tot i que amb un horitzó més llunyà, tenim la intenció de col·laborar amb el Banc Europeu d'Inversions per estudiar una connexió ferroviària transpirenca entre França, Andorra i Espanya.

Conselleres i Consellers Generals,

Després de parlar dels sectors productius i de les infraestructures, el que pertoca és dedicar uns minuts a parlar de la superestructura: és a dir, de l'Educació i de la Cultura. I començaré parlant d'Educació referint-me a les infraestructures educatives: A les inversions que farem al complex escolar de Ciutat de Valls, a les millores en accessibilitat als centres escolars de Sant Julià de Lòria i també de Ciutat de Valls i a l'ampliació de l'Escola Andorrana de Batxillerat. Perquè aquestes inversions -en un escenari de revisió de l'obra pública- demostrin el compromís del Govern amb uns serveis públics de qualitat i, molt especialment, amb el manteniment del nostre sistema educatiu públic, plural, gratuït i de lliure elecció.

La convivència a Andorra dels tres sistemes educatius és una aposta de país que cal preservar i mantenir. I, com ja ha estat una constant en l'estratègia seguida pel Govern al llarg de l'última dècada, no en tenim prou de dir això; sinó que, a més, apostem per una millora constant del sistema educatiu que depèn plenament de nosaltres, l'Escola Andorrana, que està

culminant el desplegament de l'ensenyament per competències, encaminat a millorar sensiblement la seva qualitat.

També em sembla important avui destacar una altra línia d'actuació del Ministeri d'Educació que no sempre té la presència que es mereix en el debat públic: la formació al llarg de la vida i -en un sentit més ampli- tota la política de formació encaminada a capacitar les persones i a donar resposta a les necessitats dels sectors productius i del mercat de treball.

En aquest àmbit, s'està duent a terme una tasca d'ordenació, reestructuració i regulació de les diferents formacions que s'ofereixen al país, tant al sector públic com al sector privat. D'una banda, amb la creació del marc andorrà de certificacions, que haurà de classificar totes les formacions i dotar-les de reconeixement internacional. I, de l'altra, amb la regulació de la validació de l'experiència professional. Ambdues qüestions es concretaran en els projectes de llei del marc andorrà de certificacions i de reconeixement de l'experiència professional.

Quan ens referim als sectors més directament afectats per la pandèmia de seguida ens venen al cap el sector de l'oci nocturn, el turisme de llarga distància, els esdeveniments multitudinaris... I, certament, aquests són sectors en què el coronavirus i les mesures per combatre'l han tingut un impacte molt negatiu. Però no és menys cert que la pandèmia ha estat especialment dura amb el món de la cultura. Entre d'altres raons, perquè sovint -massa sovint- no se'l considera un sector amb rellevància econòmica.

Això, d'entrada, representa un error d'apreciació; perquè la cultura té un valor econòmic i a casa nostra sabem que el turisme cultural és una de les vies prioritàries de diversificació de la nostra oferta. Però la cultura és quelcom més que un producte: és, per damunt de tot, una eina de foment de l'esperit crític i de construcció de la identitat. Per això, tot i que la situació actual ens obliga a ajornar la construcció -pròpiament dita- del Museu Nacional, el Ministeri seguirà treballant en l'elaboració del relat que serà la base i el fil conductor d'aquest museu. Un treball que es farà en paral·lel al pla d'acció que ha d'implementar les conclusions del Llibre blanc de la cultura.

A més, en un context especialment complicat per a la producció i la creació, el Govern seguirà acompanyant el teixit artístic i cultural del país en l'adaptació a la nova normalitat. Un teixit al qual destinarem un 20% més de subvencions, i que d'altra banda precisa d'espais on dur a terme les seves exposicions i iniciatives. En aquest sentit, quan abans em referia al nou edifici que es construirà a l'antiga seu d'Andorra Telecom a Andorra la Vella -i que albergarà un parc

tecnològic- també podria haver afegit que serà en aquest indret on ubicarem l'espai expositiu que hem perdut amb el tancament de la sala Art al Roc, després que el Comú d'Escaldes-Engordany posés fi unilateralment a la col·laboració amb el Ministeri de Cultura.

D'altra banda, tirarem endavant les iniciatives previstes en matèria de manteniment i posada en valor del patrimoni cultural: Començant per culminar el procés de reconstrucció de Sant Vicenç d'Enclar; dur a terme la tercera edició dels cursos de pedra seca, com a element clau per a l'estratègia nacional del paisatge; i continuar amb el treball de la candidatura transnacional -conjunta amb França i Espanya- per a la declaració com a patrimoni de la humanitat per part de la UNESCO dels monuments que expliquen la gènesi i l'evolució del Copríncipat.

Senyores Conselleres, Senyors Consellers,

Un cop ben definits quins són els eixos estratègics a seguir durant els propers mesos i anys, cal també una acció exterior que reforci aquest plantejament i que, a la vegada, continuï treballant per remoure els obstacles amb què encara es troben avui dia les iniciatives empresarials, socials o culturals que es volen dur a terme des d'Andorra.

Ja fa anys que Andorra utilitza la seva participació en fòrums multilaterals per posicionar-se al tomb de tres qüestions claus, que pensem que contribueixen a projectar la imatge de país que volem: la promoció dels drets humans, la democràcia i l'Estat de dret, el foment de l'educació de qualitat per a tots, i la protecció de la biodiversitat i la lluita contra el canvi climàtic. Aquestes són les prioritats del nostre país dins de la llista d'objectius de desenvolupament sostenible que conformen l'Agenda 2030 de les Nacions Unides. Una agenda que és, sens dubte, un full de ruta de la comunitat internacional estretament vinculat amb el nostre propi pla d'acció nacional.

Aquesta alineació entre les prioritats nacionals i el full de ruta internacional també el trobem en l'organització de la XXVIIa (27a) Cimera Iberoamericana de caps d'Estat i de govern que Andorra acollirà el 22 d'abril de l'any vinent, després que la cita del proper novembre hagi quedat ajornada com a conseqüència de la pandèmia. *Innovació per al desenvolupament sostenible – Objectiu 2030*, aquest és el lema de la Cimera i de la Trobada Empresarial Iberoamericana que se celebrarà els dos dies previs; un lema que lliga perfectament amb moltes de les qüestions que he tractat durant la meva intervenció d'avui. Els dos esdeveniments del proper abril, a més de ser la culminació de més de dos anys de Secretaria Pro Tempore andorrana, seran també una oportunitat per projectar el model de desenvolupament econòmic

d'Andorra en una regió dinàmica i amb potencial de creixement.

A la vegada, com acabo de dir, l'acció exterior també ha de servir per contribuir a transformar l'economia andorrana en termes de competitivitat. L'acció bilateral del Ministeri d'Afers Exteriors té un component eminentment econòmic i en l'actualitat s'estan centrant els esforços en ampliar la xarxa de convenis per evitar la doble imposició, amb negociacions obertes amb els Països Baixos, Bèlgica i Hongria. Perquè el creixement progressiu d'aquesta xarxa és una peça clau en el procés d'internacionalització de l'economia andorrana.

També en l'àmbit bilateral, per bé que a una escala més local, Andorra ha de consolidar el seu lideratge regional amb les zones més properes de França i Espanya. A tall d'exemple, al llarg de l'últim any i mig s'han dut a terme diverses reunions de diàleg transfronterer amb la Regió d'Occitània, en la qual han participat diversos departaments del Govern. Les diverses iniciatives de cooperació transfronterera, des del Programa POCTEFA 2021-2027 -que s'està elaborant actualment- fins a l'impuls que pot suposar en aquest àmbit l'associació amb la Unió Europea, ens han de servir per configurar la zona econòmica especial Andorra-Pirineus, una iniciativa sorgida de la societat civil i a la qual em vaig referir també durant la sessió d'investidura.

En efecte, el rol d'Andorra com a locomotora de les dues vessants del Pirineu és una de les qüestions a desenvolupar en el marc de l'associació amb la Unió Europea. Des de l'inici de la legislatura, les negociacions -que no s'han aturat en cap moment- s'han vist alentides per dues circumstàncies: La primera, les eleccions al Parlament Europeu de l'any passat, la constitució d'una nova Comissió i les negociacions per a la sortida del Regne Unit de la Unió Europea. I la segona, la irrupció de la pandèmia i el rol de lideratge que la Unió Europea ha assumit durant la gestió del confinament i -molt especialment- en l'adopció de mesures per pal·liar l'impacte financer i econòmic del mateix.

Tot i així, durant el 2020 s'hauran celebrat un total de sis reunions de negociació de les vuit inicialment previstes. Unes reunions en les quals s'ha abordat el que per a nosaltres és una peça fonamental de l'acord: la lliure circulació de persones i les adaptacions que aquesta llibertat necessita per poder ser assumida per part d'Andorra. La meua experiència de set anys al capdavant del Ministeri de Justícia i Interior i de més de tres anys com a titular -també- de la cartera d'Afers Socials em fa ser molt conscient de la rellevància d'aquesta qüestió, per les seves implicacions en el teixit productiu i en la cohesió social del país.

És per això que la nostra posició negociadora -que vam fer arribar a la Unió Europea fa uns mesos- és clara a l'hora de defensar el control dels fluxos migratoris per part d'Andorra i de mantenir les bases del model de protecció social andorrà. I no ho fem per caprici, sinó perquè sabem que és una qüestió estretament lligada a la reduïda dimensió territorial del país. A més, també entenem que quan Andorra demana retenir cert control sobre els fluxos migratoris, no ho fa perquè sigui un país tancat a la immigració, ans al contrari, som un país amb una part important -molt important- de la població d'origen estranger i, en gran mesura, d'origen en països membres de la Unió Europea. A més, pel que fa al nostre model de protecció social, tot i que presenta certes particularitats respecte els models dels països veïns, entenem que ha aportat nivells òptims de cohesió i un risc d'exclusió social que -segons diversos estudis- està entre els més baixos d'Europa.

Per a nosaltres, l'acord d'associació ha de marcar una base, un marc, a partir del qual Andorra pugui construir els seus elements diferenciadors i de competitivitat. Quan diem que volem ser un referent en innovació, en sostenibilitat o en adaptació de la normativa a nous sectors productius, és evident que aquests objectius necessiten d'un marc homologable a partir del qual desenvolupar-se. I aquest marc ens l'ha de donar l'acord d'associació, que més que un punt d'arribada és un punt de partida.

Ara bé, perquè això sigui possible, no n'hi ha prou de negociar un bon acord; ni tampoc n'hi ha prou de tenir ben identificades les nostres especificitats. També ens cal la implicació del teixit econòmic i social del país. Com passa -exactament igual- amb els objectius de l'Horitzó 23, que és un pla d'acció per al Govern, sí, però que necessita dels professionals, dels emprenedors, de les empreses, dels treballadors del sector públic i privat, per poder-se omplir de contingut i desenvolupar tot el seu potencial.

És per això que des de la Secretaria d'Estat d'Afers Europeus s'ha dut a terme, des de l'inici de la legislatura, una tasca d'obertura a la participació de la societat civil i de la ciutadania en el seu conjunt. Les 11 reunions públiques celebrades durant la tardor del 2019 són un bon exemple d'aquesta voluntat de participació i d'obertura del procés negociador a la ciutadania. Així mateix, tampoc no ens ha faltat la voluntat d'arribar a un acord polític que permeti portar a la taula de negociacions de Brussel·les les posicions prèviament consensuades a Andorra. Durant la meua investidura vaig oferir a tots els grups parlamentaris del Consell General un pacte d'Estat sobre l'acord d'associació amb la Unió Europea i aquest oferiment continua vigent.

Com també continuen vigents els pactes d'Estat al tomb de les pensions i el sistema públic de salut. Del primer n'hem parlat en moltes ocasions en seu parlamentària i em remeto al que vaig dir durant la investidura sobre la viabilitat de la branca de jubilació de la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Els estudis actuarials són clars. Les previsions són clares: Caldrà adoptar mesures en diversos fronts, perquè si no fem res, en pocs anys la branca de jubilació entrarà en dèficit i les finances públiques no seran suficients per pagar les pensions. El Ministeri de Finances va començar, abans del confinament, els contactes amb els grups parlamentaris i amb els agents econòmics i socials per abordar els diferents escenaris, mesures i previsions. I la qüestió s'haurà de reprendre properament.

Tot i així, vista la importància de la matèria i tenint en compte que les grans reformes sobre la Seguretat Social sempre s'han impulsat en seu parlamentària, crec que seria un bon signe de la voluntat de consens d'uns i altres que la reforma de la branca de jubilació per garantir la seva sostenibilitat s'articulés des d'una proposició de llei que emanés del Consell General.

Quant al sistema públic de salut, que ha de fer objecte d'un altre pacte d'Estat, crec que estarem d'acord que la pandèmia ens ha demostrat la importància de tenir una bona sanitat pública; com també penso que Andorra ha demostrat, un cop més, que tant els professionals de la salut com el sistema en el seu conjunt donen un servei de qualitat a tota la població.

Per seguir disposant d'un bon sistema públic de salut ens cal partir de dues premisses: La primera és garantir que sigui sostenible. I la segona és dotar el sistema d'una bona governança per garantir la qualitat i l'excel·lència. Perquè un bon sistema públic de salut no només precisa de bons professionals, sinó que calen bones directrius, bons protocols, els itineraris adequats, els indicadors de qualitat pertinents i els mecanismes de control necessaris. Tot plegat per poder avançar cap a un sistema de salut predictiu, preventiu i personalitzat; encara amb més raó arran de la irrupció de la Covid-19. Algú s'imagina com hauria estat el dispositiu sanitari dels últims mesos si no haguéssim tingut implantada la figura del metge referent, per exemple? Perquè per fer front als reptes de salut pública del segle XXI -als que ja coneixíem, com l'envelliment de la població, la cronificació de les malalties i l'encariment i la major complexitat dels tractaments; i també als que ens eren desconeguts, com la Covid-19- ens calen eines com la via preferent, la històrica clínica compartida o la bona definició de la cartera de serveis. Com més estructurat tinguem el sistema, més ben preparats estarem per fer front als reptes de salut pública del futur.

Senyores Conselleres i Senyors Consellers,

Abans d'acabar aquesta intervenció inicial crec imprescindible tractar la qüestió de les finances públiques i de com aquest àmbit s'ha vist notablement alterat per la irrupció de la pandèmia. M'hi he referit breument a l'inici del meu parlament i ara crec que convé fer-ho de manera més aprofundida. Des del 2013, el Govern havia anat tancant els seus comptes seguint una tònica general d'equilibri pressupostari: amb dèficits molt moderats o amb lleugers superàvits. També els Comuns -que durant la crisi financera de fa una dècada havien arribat al límit d'endeutament legalment previst- havien fet un esforç per eixugar deute. Tot plegat va fer que arribéssim a aquest 2020 amb un endeutament públic global que representava el 35% del producte interior brut.

Des del primer moment de la crisi actual, des del Govern vam tenir clar -i així ho vaig dir en les diverses al·locucions televisades que vaig fer durant el confinament- que el canvi sobtat d'escenari ens obligava també a canviar les previsions de dèficit. No era el moment d'apel·lar al rigor ni tampoc de fer una obsessió amb la qüestió de l'equilibri pressupostari. Aquest estiu hem vist com aquest debat també ha estat present al si de la Unió Europea i com també s'ha optat per una solució allunyada de l'esperit d'austeritat que va presidir la crisi d'ara fa una dècada.

No és el moment d'entrar en grans disquisicions teòriques, però les diferències entre la crisi financera que es va desencadenar el 2007 i la crisi provocada pel coronavirus són prou evidents. En l'escenari actual, del que es tracta és de garantir -en la mesura del possible- la supervivència del teixit productiu, perquè es pugui recuperar el creixement un cop desaparegui la pandèmia o estigui sota control.

Que les circumstàncies hagin canviat -però- no treu la raó a aquells que sempre hem cregut que uns comptes públics equilibrats són una peça fonamental de qualsevol acció política responsable. Tot el paquet de mesures que el Govern ha posat en marxa per combatre els efectes econòmics i socials de la pandèmia -des dels crèdits tous fins als ERTOS, passant per les reduccions en la cotització a la Seguretat Social- suposen una injecció de liquiditat de 400 milions d'euros. Això portarà el deute de l'administració general -segons els càlculs del Ministeri de Finances- a representar del 32% del PIB abans del coronavirus a un 43% del PIB a finals del 2021.

Però aquest esforç suplementari no hauria estat possible sense els anys acumulats d'estalvi, d'equilibri i de moderació. Sense les polítiques de rigor i austeritat d'anys enrere, avui estaríem molt pitjor, perquè no tindríem capacitat d'injectar diners a

l'economia i perquè no generaríem confiança a l'hora de diversificar les fonts de finançament de l'Estat. S'imaginem que haguéssim arribat a la situació de crisi amb un deute respecte al PIB del 60% o del 70%?

Evidentment ara era necessari apartar-nos dels objectius de dèficit. Però ho hem de fer de forma temporal. Tan aviat com sigui possible, haurem de tornar al rigor i a l'equilibri. Perquè cap persona, cap família, cap empresa ni cap país no pot funcionar recurrent de forma permanent a més i més deute. És una qüestió de sentit comú.

En el capítol de les mesures extraordinàries i de la corresponsabilitat, crec que avui cal reconèixer -un cop més- les aportacions de milers de ciutadans anònims al fons de solidaritat per pal·liar l'impacte de la Covid-19; i molt especialment l'esforç que volen fer els Comuns, amb una aportació de 7,3 milions d'euros.

Hem de ser conscients, també, que la incertesa que afecta totes les famílies i totes les empreses del país, també afecta les finances públiques. I això fa que la planificació pressupostària sigui especialment difícil de fer en aquest context. Tot i així -i amb l'objectiu de tenir el pressupost per a l'exercici 2021 aprovat i en vigor el més aviat possible- la primera setmana d'octubre entrarem a tràmit parlamentari el marc pressupostari, el Projecte de Llei de pressupost del 2021 i el pla d'equilibri financer fins al 2025. Aquest pla d'equilibri financer és la guia que ens ha de portar -un cop superats els dèficits importants que generarem aquest any i l'any vinent- a recuperar el camí dels dèficits moderats i els superàvits.

En efecte, el dèficit previst per al tancament de l'exercici 2020 és de 100 milions d'euros, una xifra que només es justifica per l'excepcionalitat del moment actual. El 2021, la previsió de dèficit és de 65 milions, que inclouen també els crèdits necessaris per implementar el pla d'acció *Horitzó 23*. Davant d'aquest increment del dèficit que en dos exercicis arribarà a 165 milions d'euros, el Govern ha posat en marxa operacions d'increment de la capacitat d'endeutament per un valor de 275 milions, estructurats en 50 milions en una pòlissa de crèdit bancària, 125 milions provinents de l'emissió de deute patriòtic i una operació de crèdit amb Crèdit Agricole per valor de 100 milions.

Més enllà de l'equilibri i el rigor pressupostaris, una política de finances públiques responsable passa també per diversificar el deute de l'Estat, amb l'objectiu de fer-lo més resilient. Cal recordar que fins fa una dècada la totalitat del deute de l'Estat era deute bancari. Els governs demòcrates van iniciar durant les dues legislatures anteriors uns programes d'emissions nacionals de deute fins al punt que el 2019 el deute

bancari representava només el 14% del total i les emissions cobrien el 86% restant. Ara hem seguit en aquesta línia i tots els esforços realitzats aquest 2020 ens permetran diversificar encara més aquesta fotografia: El deute bancari representarà el 15%, les emissions nacionals el 60%, el deute bancari internacional el 8%, i un 17% en emissions de deute internacional. La intenció de l'Executiu és seguir avançant en aquesta línia fins que la suma d'operacions internacionals constitueixi el 85% del deute del país. La diversificació de les fonts d'endeutament no només té un efecte positiu sobre la resiliència financera de l'Estat, sinó que també disminueix la pressió sobre les entitats bancàries del país, fet que els permet tenir més liquiditat disponible per injectar a la societat i al teixit productiu.

A més, durant els darrers mesos s'ha incrementat la xarxa internacional de contactes, dotant de més robustesa les finances de l'Estat: El 26 de maig vam esdevenir membres del Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa i el mes vinent -si tot va com esperem- passarem a ser membres del Fons Monetari Internacional. Així mateix, estem treballant per integrar-nos també al Banc Europeu d'Inversions.

Si els sembla bé, tornaré -un cop més- a la reflexió sobre l'endeutament i l'equilibri pressupostari. I em permeto, en aquest sentit, una anècdota literària: Diuen que l'escriptor empordanès Josep Pla, estant a Nova York, va ser convidat a pujar al capdamunt d'un gratacels per veure la il·luminació nocturna de Manhattan. I, davant d'aquell espectacle sublim, l'escriptor de Palafrugell va preguntar: "I tot això, qui ho paga?".

La pregunta era pertinent, perquè sempre hi ha algú que paga. I quan parlem de finances públiques, el deute també l'ha de pagar algú. I aquest algú som nosaltres. Intentar equilibrar els comptes i procurar no gastar més del que ingresseu no és fruit d'un caprici, ni és el dogma d'una obscura secta demòcrata-liberal-centrista. És perquè quan parlem de finances públiques, un deute es converteix sempre en un impost ajornat.

Durant el transcurs de la meua intervenció ja he anunciat la introducció d'algunes figures impositives finalistes destinades a sufragar algunes de les línies prioritàries d'actuació del Govern: com l'impost sobre les emissions de CO2 dels hidrocarburs o la taxa turística. Però, evidentment, aquestes figures, que a més no tenen per objectiu eixugar el deute provocat per la Covid-19, no ho arreglen tot per si soles.

Tampoc no arreglaríem res -al meu entendre- amb un augment generalitzat dels impostos directes: No conec cap país que hagi prosperat a base de taxar més i més els seus ciutadans. El que cal -al meu entendre-

és mantenir la competitivitat fiscal d'Andorra, sense augmentar els tipus de les principals figures impositives, l'impost de societats, l'IRPF o l'IGI. El desenvolupament recent de l'indicador del Banc Mundial *Paying Taxes* demostra que Andorra està molt ben classificada quant a competitivitat fiscal, ocupant la posició número 20 entre els diferents països i jurisdiccions a escala mundial.

Per tant, el que cal és -com he dit- tornar a l'equilibri pressupostari tant bon punt les circumstàncies ho permetin i implementar aquelles reformes que incentivin l'aparició de nous sectors d'activitat i noves vies de desenvolupament econòmic.

En paral·lel, caldrà seguir treballant perquè la política fiscal sigui una eina de competitivitat per al conjunt de l'economia. En aquest sentit, el Ministeri de Finances està duent a terme un procés de revisió de les deduccions per avaluar si compleixen la funció de palanca econòmica per a la qual van ser dissenyades. Aquesta revisió no implica necessàriament una modificació a la baixa de les deduccions, sinó un replantejament: és probable que n'haguem d'anul·lar algunes i que, a la vegada, se n'introdueixin de noves associades a qüestions com el mecenatge social, cultural o esportiu.

Senyores i Senyors Consellers,

Aquells que tenim la responsabilitat de governar sovint ens sentim sols en l'adopció de determinades decisions. No debades, la solitud del poder ha esdevingut un clàssic en la història de la humanitat: Des dels monòlegs d'*Enric IV* i *Enric V* de Shakespeare fins als moments més durs del segle XX reflectits a les memòries polítiques de grans homes com Charles de Gaulle o Winston Churchill.

Però no crec que cap responsable polític a Andorra pugui dir que se senti sol durant la gestió d'aquesta pandèmia. L'actitud modèlica de les persones que formen part del nostre país, la satisfacció amb la qual expliquen com estem fent les coses, la responsabilitat i la solidaritat demostrades... tot això està molt lluny de la solitud del poder. Potser aquesta és l'essència d'una societat democràtica, participativa i oberta, on les responsabilitats són compartides.

A Andorra hi ha una certa preocupació per la identitat nacional. És normal en un país petit que ha de vetllar per preservar i potenciar la seva singularitat en un món global. Fa anys que Andorra viu una certa crisi identitària; i tots ens som en part responsables: Quan -com a conseqüència de la presència i força mediàtica dels països del nostre entorn- mimetitzem debats i polèmiques en uns termes que no sempre es corresponen amb la realitat andorrana; o quan nosaltres mateixos contribuïm a alimentar o a

difondre tòpics, llocs comuns i simplificacions injustes sobre el nostre país.

La preocupació existeix i està fonamentada. Jo mateix m'hi vaig referir durant el debat d'investidura, el maig del 2019: "La voluntat de ser i la pertinència a un projecte comú s'han de treballar cada dia".

Doncs, precisament, la irrupció de la pandèmia ha demostrat que la identitat andorrana -malgrat la crisi que viuen totes les identitats nacionals en un context globalitzat- potser té més bona salut del que ens pensàvem: Perquè l'actitud cívica, la responsabilitat i la solidaritat revelen també sentiment de pertinença i voluntat de ser part d'aquest projecte compartit. Posen de manifest una identitat que no només està orgullosa del seu passat, sinó que és capaç de posar-se al servei dels reptes del present i de projectar-se cap al futur.

En aquest temps d'excepcionalitat hem redescobert i hem donat un nou sentit a la singularitat andorrana; hem posat en valor -potser més que mai- l'estabilitat, la seguretat, l'equilibri i tants altres trets diferencials que ens són propis; i hem vist com Andorra -des de la seva humilitat- podia ser un model i un referent per a d'altres societats.

Això ho devem -en bona mesura- a les nostres conciutadanes i als nostres conciutadans. Ho he dit en diverses ocasions al llarg d'aquesta intervenció. I les persones que avui estem en aquesta Cambra -ja sigui formant part de la majoria, de l'oposició o del Govern- tenim l'obligació de treballar plegades per preservar aquesta identitat cívica i de canalitzar-la en benefici del progrés, del benestar i de les oportunitats.

Aquest és l'objectiu amb el qual treballem el meu equip i jo i aquesta és -sens dubte- la millor síntesi de l'orientació política global del Govern que avui tinc l'honor i la responsabilitat de sotmetre a la valoració del Consell General.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. cap de Govern.

Acte seguit se suspèn la sessió fins demà dijous dia 24 de setembre a les 9.00h del matí, moment en què iniciarem el debat amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Gràcies a tothom.

Se suspèn la sessió.

(Són les 17.42h)

L'endemà dijous 24 de setembre del 2020, a les 9.02h es reprèn la sessió.

La Sra. síndica general:

Bon dia a tothom.

Reprenem la sessió.

Iniciem el debat amb la intervenció dels grups parlamentaris.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Bon dia a tothom.

Moltes gràcies Sra. síndica.

Per començar respondre al discurs del Sr. cap de Govern d'ahir, del debat d'orientació política.

Com vostè va fer Sr. cap de Govern, el primer que crec que toca en aquests temps excepcionals és entendre i transmetre a tothom que no estem vivint un moment normal, una legislatura normal. Estem vivint moments excepcionals com mai, ni nosaltres ni ningú havíem viscut, i que espero que mai tornem a viure.

Estem vivint una situació sense precedents i per tant, com hem vist l'impacte amb les vides, amb la salut, amb l'economia, amb les famílies, amb les vacances, amb la feina, amb tot, amb alguna cosa tan senzilla com anar a comprar, ha canviat. Hem d'intentar que torni a ser el més normal possible, però és que tot ha canviat. A tots ens ha afectat i no hi ha dubte que l'impacte sanitari, social, econòmic i malauradament com he dit, de vides, és molt i molt gran i ens obliga, i així ho hem fet i així ho seguirem fent. I ho va donar a entendre ahir el Sr. cap de Govern, a prendre mesures.

Abans de respondre al cap de Govern, suposo que per la humilitat, vostè no s'hi va referir, però permeti'm que jo m'hi refereixi.

Els mesos de pandèmia dura, per dir-ho així, i Déu vulgui que no torni a ser tan dura, els mesos de confinament on les persones amb civisme, amb patriotisme, es van estar a casa, per dir-ho així, fent bondat, sense necessitat de declarar l'estat d'alerta, aquells mesos, tots i cadascun i cadascuna dels que estem aquí, però sobretot el Govern i els ministres, van passar moments difícilíssims. I amb això el que vull dir és que no només els consellers i conselleres vam estar legislant, treballant, reunint-nos cada dia i molts dies fins molt tard, -només faltaria, és la nostra obligació en aquests moments, per això el poble ens va donar la representativitat, ens va donar la seva confiança-, però el que vull dir perquè no s'ha dit és que els ministres no només es feien càrrec dels seus ministeris sinó que també cadascun d'ells tenia responsabilitats afegides en moments tan difícils de

mil coses. Evidentment al capdavant de tot, el Sr. cap de Govern i el Sr. Martínez Benazet, però s'havien de gestionar coses tan senzilles com les mascaretes, com els stop labs, cadascun dels ministres les relacions institucionals. Tenia una feina sobrevinguda i afegida i crec que tot Andorra ha de saber que tots els ministres i el cap de Govern van fer una feina molt difícil, molt dura i que se'ls ha d'agrair.

I com deia, som els representants d'una nació, i és la nostra obligació fer el que han fet els ministres i el cap de Govern, i fer el que s'ha fet i el que farem tots i cadascun i cadascuna dels consellers generals.

I en realitat, a vegades pot semblar: "Ui les autoritats...", no som ni més ni menys. Tenim la confiança de les persones del nostre país, però no oblidem que estem al seu servei. No estem ni molt menys per sobre, els representem això sí. per això el dia de Meritxell els polítics estan a primera fila més a prop del Copríncep, però no som més ni menys, som iguals que ells. I ara tenim l'alt honor de representar-los. I és la nostra obligació i crec que parlo en boca de tots nosaltres. Quan una persona ens truca o ens para pel carrer, escoltar-lo, atendre'l, si pot ser acostar-li la solució, no vol dir fer *trajes* a mida, vol dir que potser hi ha mecanismes que existeixen, que se'ls hi poden acostar, facilitar, perquè a vegades les persones desconeixen aquestes coses. Perquè hem d'entendre cadascun i cadascuna de les persones que ens pot necessitar, com a mínim escoltar-los dins d'aquesta guerra tan bèstia que és el Covid, ells també estan lliurant la seva batalla personal i no se'ls hi pot girar l'esquena en aquests moments tan difícils. I crec que en moments com aquest sobretot de la pandèmia, el Govern i tots i totes els consellers i conselleres generals, hem demostrat i seguirem demostrant que estem al servei de les persones i que tenim vocació de servei.

Cal dir a un any vista des de què es va fer aquest govern de coalició que fruit d'aquest govern de coalició, es van lliurar espereses, es van lliurar programes polítics, per fer un consens i per fer una coalició, que alguns van voler criticar. Però quan girem la mirada Sr. cap de Govern, penso fermament que ha sigut un encert. Perquè s'imaginem senyores i senyors consellers generals què haurà passat amb un govern de forces diametralment oposades amb aquesta situació? Amb ideologies diferents, poant-se d'acord amb el que està passant ara i el que ha passat? O s'imaginem un govern senzillament governant amb minoria i no poder emprendre les mesures necessàries amb consens, amb unitat com diu el nostre escut: "Virtus, Unita, Fortior", en aquests moments tan difícils?

Crec que ha estat un encert fer un govern de coalició i crec que la mà estesa és avui més que mai una

manera de fer perquè quan més siguem empenyent aquest carro, junts com diu el nostre emblema, "Virtus, Unita, Fortior", més fàcil i més ràpid sortirem d'aquesta situació.

En aquests temps com vostè deia Sr. cap de Govern, excepcionals, calen mesures i esforços evidentment excepcionals. I avui Sr. cap de Govern li vull refermar a vostè i als ministres del govern de coalició, que els consellers de Ciutadans Compromesos estem al seu costat, al costat de tots els ministres. I evidentment aquesta mà estesa és molt més que un mà estesa, no només s'estén a les altres forces del Consell General sinó que també s'estén a totes aquelles persones i entitats de la societat andorrana que vulguin sumar per sortir d'aquesta situació tan delicada. Perquè sumant junts, no tenim cap dubte que serà molt més fàcil, molt més fàcil sortir d'aquesta greu situació.

Totes aquestes entitats i persones i no només les forces polítiques han demostrat en aquests moments el seu grau de compromís, la seva maduresa i com en moments tristos, difícils, durs i fins i tot penosos, tothom agafa aquell grau de solidaritat, aquell punt de responsabilitat i sumar pel benefici comú.

Així vostè sap Sr. cap de Govern que no només compta, i permeti'm que li digui amb la nostra amistat i consideració, amb el nostre respecte, sinó que també vostè i el Govern compten amb la confiança, el suport de Ciutadans Compromesos per seguir donant estabilitat, per seguir donant impuls en aquests moments tan difícils i sumant amb totes aquelles entitats, consellers, partits, com sigui necessari, junts sumarem tirar endavant i sortir d'aquesta situació Sr. cap de Govern.

Durant aquesta crisi del Covid hem treballat, hem legislat, s'han decretat mesures de vegades difícils i evidentment que no han sigut sempre al gust de tots.

Quan un s'ho mira des de la seva òptica personal, un empresari, una assalariat, un autònom sempre veu aquella part dolenta per ell, però al final de debò puguem comunicar a tots els andorrans, a totes les andorranes i en definitiva a tota la societat del nostre país que les mesures que s'han pres pel Covid són mesures ponderades, estudiades, analitzades, amb números al darrera que permeten que tothom ha de fer aquest petit sacrifici, que algú pot pensar que per ell és molt gran però que el resum i el benefici global per la nostra societat, pel nostre país i per la nostra nació és que la patacada sigui el més lleu possible.

Vostè ahir explicava, Sr. cap de Govern que teníem una dependència excessiva d'algun sector econòmic. La veritat és que la història i els fets ens han portat on estem, amb uns sectors tradicionals, que hem d'estar contents que ens han portat fins on estem i que per molts anys puguin durar. Però, evidentment Andorra

ha demostrat, perquè no oblidem que Andorra és una terra inhòspita al mig del Pirineu que ha sabut ser pròspera al llarg dels anys per una sèrie de fets que han anat succeint i malgrat les neus, la mala connexió i malgrat tot al llarg dels segles i dels segles hem esdevingut un súper país. Però és evident que calen canvis valents en situacions com l'actual, per exemple per modificar l'estructura del nostre Producte Interior Brut. És a dir, depenem d'uns sectors i d'uns pilars econòmics tradicionals; aquests sectors i pilars hem d'ajudar a què continuïn i progressin però evidentment cal aportar nous sectors per fer viable una major independència d'un sol sector econòmic, i dos, una major riquesa, un creixement econòmic i, en definitiva, llocs de treball.

En aquests moments excepcionals, a més a més, no hagués sigut raonable que l'Estat tingués diners, que l'Estat tingués capacitat d'endeutar-se i s'hagués girat l'esquena a persones, autònoms, empreses que en aquests moments tan difícils necessitaven ajuda, necessitaven un cop de mà, necessitaven un crèdit tou, necessitaven un ERTO, necessitaven una reducció en la factura de la llum o del telèfon i no m'estendré perquè l'etcètera és llarguíssim.

Però, és evident que en un Estat sanejat, amb uns nivells d'endeutament molt inferiors a la majoria de països del món modern i de l'Europa continental, tenim la capacitat d'augmentar una mica més l'endeutament per ajudar en aquests moments tan difícils a aquelles persones o a aquelles empreses que, en definitiva, a aquell conjunt de societat que necessitava en aquests moments d'un Estat que anés molt més enllà del que estem acostumats.

I és veritat que vostès m'han sentit a mi sempre, i no només jo, defensar l'equilibri pressupostari, defensar que no hi hagi dèficit, però evidentment aquesta explicació en moments de creixement econòmic que l'Estat el que ha de fer és gastar menys del que ingressa, en moments com ara és quan l'Estat ha d'ajudar les persones, i no podem girar l'esquena a ningú i menys a les persones que són més vulnerables.

Però és veritat que això té una factura, ahir ho va dir el cap de Govern, i aquesta factura l'hauem de pagar perquè aquest major endeutament assumible... assumible, al final s'ha de pagar i es paga recaptant. Però, es paga recaptant i això no vol dir pujant els impostos, això vol dir -com es va referir ahir el Sr. cap de Govern- fent créixer l'economia, fent créixer els llocs de treball i mantenint el nostre atractiu fiscal perquè és una de les palanques que amb tota una sèrie d'elements que el Sr. cap de Govern va explicar ahir el nostre Marc fiscal és una de les palanques perquè Andorra sigui atractiva, la nostra economia creixi i hi hagi més llocs de treball que ens ajudin, entre tots:

empreses, assalariats, autònoms, com que creix la base econòmica, a pagar aquesta factura.

Ahir vostè Sr. cap de Govern recordava Charles de Gaulle, recordava a Shakespeare i recordava a Churchill. Ja ho vaig dir l'any passat però també recordant a Churchill, hi ha governs que veuen a les empreses i a les persones de tres maneres diferents: uns, com el cavall que tira del carro; uns altres, com la vaca que cal munyir -a base d'impostos-; i els altres, com el llop a qui cal abatre. Crec que amb el seu discurs, Sr. cap de Govern, entenem que la nostra societat, el nostre teixit econòmic i social és el cavall que ha de tirar del carro.

Quan parlem de diversificació, evidentment, l'acord del conveni que vam votar la setmana passada per adherir-nos al FMI (al Fons Monetari Internacional) és un element més per seure a la taula dels grans. No només és un element per millorar el rati del país, per tenir una xarxa -si féssim un símil amb el circ, pels trapezistes quan cauen que hi ha una xarxa que els recull-, no només és aquest últim element necessari que dona solvència al nostre sistema sinó que també és aquest element que ens permet seure a la taula dels grans igual que ho permet la cimera iberoamericana, i és a la taula dels grans on s'estableixen relacions, perquè els nostres convenis de doble imposició creixen i converteixen juntament amb totes les mesures que s'adoptaran per millorar el nostre Marc fiscal, permetin aquests nous CDI's que sense dubte s'acordaran i es signaran per ajudar a què Andorra tingui una major diversificació econòmica.

Ahir el Sr. cap de Govern va parlar de reordenar les deduccions i incentius. Ja hi haurà temps per parlar-ne perquè certament es poden fer canvis i millores perquè no hi ha dubte que ficant incentius i reordenant les deduccions és com també, sense pujar la imposició, podem fer créixer la nostra economia que ens ajudarà a anar pagant el cost d'aquest trist Covid.

A més a més, parlava del Marc fiscal, Andorra té una gran fortalesa que és la seguretat. La seguretat no és avui dia només la seguretat física -allò que diem sempre que a Andorra pots deixar el cotxe obert que ningú te'l roba-, la seguretat també és la seguretat jurídica que hem de donar als nostres ciutadans, a les persones del país, a les famílies, als autònoms i a les empreses, sinó que també avui en dia i més que mai és la seguretat sanitària.

A Andorra hem demostrat i tornarem a demostrar, com estem demostrant a dia d'avui, que és un país segur des d'aquest punt de vista i que estem estructurats i preparats per atendre aquesta situació.

Evidentment tenim forteses com és el Marc fiscal i la seva possible millora, tenim forteses com la

seguretat jurídica i evidentment podríem estendre'ns parlant del nostre entorn natural i de moltes altres coses atractives que tenim a Andorra. Però també s'hi va referir ahir el Sr. cap de Govern, tenim debilitats, debilitats per exemple com l'enclavament geogràfic, i aquest enclavament geogràfic és una de les assignatures que tenim pendents com a palanca per ajudar a què el nostre model canviï.

La història recent ha sigut molt capritxosa. Hem tingut les fronteres tancades durant la Covid i volem pensar que no torni a passar, però això no depèn de nosaltres. Això en definitiva i en el fons no depèn de nosaltres, depèn d'altres estats o depèn de la Unió Europea, però si les fronteres es tanquen aquí ens quedem tancats i no depèn de nosaltres. Sort n'hi ha de la bona feina per aconseguir que arribin les mercaderies, que vinguin els transfronterers i les persones que tenen emergències mèdiques puguin creuar la frontera, però la trista realitat ha sigut aquesta igual de trista que és quan va haver-hi l'esllavissada de la Portalada, quan va haver-hi l'esllavissada del Pas que un tros del país per hores o per dies quedava aïllat. I quan no és això són altres tipus d'esdeveniments que tallen les carreteres i que ens deixen en una situació, com ahir va dir el cap de Govern, de debilitat.

Aquesta és una assignatura pendent i més endavant m'hi vull referir però si trenquem amb aquesta debilitat, és a dir, millorem la nostra situació de des enclavament, evidentment juntament com dèiem dels aspectes de la seguretat o el nostre Marc de seguretat jurídica i fiscal, ajudaran a què totes aquestes iniciatives vegin a Andorra, vegin al nostre país, aquell bastió on es volen instal·lar per progressar.

En aquest sentit podríem dir que molt bona part del discurs del cap de Govern es va referir a la transformació digital. La transformació digital comença per l'Administració. Crec que podem dir que l'Administració ha fet una aposta decidida per la digitalització. Digitalitzar l'Administració servirà també per reduir temps, reduir terminis, reduir tràmits. Crec que Govern està fent una bona feina en l'auditoria de processos, i al final gràcies a la digitalització aconseguirem reduir molt tots aquells terminis que a vegades els nostres amics, amigues, famílies i coneguts els hi suposen un mal de cap, i amb això es farà un gran avenç. I alhora, digitalitzar la nostra Administració permet que totes aquelles persones que avui tenen molts papers, per dir-ho d'una forma planera, demà tindran temps per no remenar tants papers i dedicar el seu talent a feines molt més productives.

Per exemple ahir el Govern va anunciar la tramitació fàcil de l'IGI quan es pugi d'Espanya. Eliminant papers

tot això és molt més fàcil i les persones poden dedicar el seu temps a altres coses i no a omplir papers.

Com deia, la transformació digital no passa només per l'agilitat de l'Administració, no passa només també per un principi de desintervenció progressiva de l'Administració amb la burocràcia, amb els controls, amb els permisos previs, en definitiva, amb totes aquestes coses que ja estem acostumats, però que hi estiguem acostumats no vol dir que no es puguin millorar i si les millorem gràcies a la digitalització, gràcies als permisos previs, permetrem que els empresaris i tots aquells que volen invertir a Andorra amb pocs dies puguin ficar en marxa el seu comerç, la seva botiga, el seu negoci, i per tant, començar a generar economia, començar a atreure turistes, començar a generar llocs de treball, i per tant, a cotitzar, sinó, que també va en línia amb totes les iniciatives legislatives que estem treballant com la Blockchain, les criptomonedes, els actius virtuals, els e-esports, o per què no, els jocs d'atzar online, que si bé estan legislats, poden millorar i significar una forta recaptació impositiva per al nostre país.

Totes aquestes mesures, aquestes palanques, aquestes bondats que ofereix i oferirà sens dubte el nostre país, han de servir per a ser una font d'atracció d'inversió estrangera, no només de la inversió estrangera tradicional com la coneixem a la qual no tinc dubte que amb aquestes iniciatives que ahir es van explicar i que ara he ressaltat, encara vindran més cap al nostre país i, per tant, pagaran impostos i generaran llocs de treball, sinó que a més a més, hem de pensar amb noves fórmules d'immigració que vinguin a generar riquesa, que vinguin a generar llocs de treball, com puguin ser no només emprenedors d'arreu del món, sinó figures especials com per exemple els Business Angel que puguin veure Andorra a aquell destí per les seves inversions. Ni que siguin de caràcter temporal, perquè és la iniciativa Business Angel el que busca, inversions temporals per llançar una empresa i marxar. I per tant, això també s'ha de legislar des d'un punt de vista fiscal i tributari. Doncs, si vols que vingui inversió d'aquesta per fer créixer Startups a Andorra també els hi has de permetre unes fórmules fiscals perquè això sigui possible amb una tributació d'acord amb els estàndards internacionals i d'acord amb el que el Govern vol fer.

Tot aquest panorama de creixement econòmic d'inversió estrangera de fer que la nostra societat creixi econòmicament i socialment, passa sens dubte, i més en moments com el que hem viscut, per trencar tòpics, trencar tabús establerts, trencar amb aquelles coses que ens ha semblat que tota la vida s'han fet així i no tenen perquè canviar-se. Si fem el que hem fet sempre i no canviem res, com a màxim ja sabem on arribarem. Que és com estàvem abans del Covid. Si

volem no pujar impostos, pagar la factura, tenir una societat més rica, -rica no ho dic des del punt de vista econòmic, ho dic en tots els sentits, cultural, patrimonial, etc., - cal fer canvis, a vegades valents, per assentar junts les bases, -i quan dic junts dic junts-, les bases d'aquest nou horitzó.

I a vegades quan presentes aquestes idees, avui ho llegia en algun rotatiu, és molt fàcil la crítica. Una de les crítiques que he llegit era el parc tecnològic. El parc tecnològic, si volem que vinguin empreses tecnològiques, si els hi presentem un bon marc fiscal, unes bones connexions, uns bons accessos, una bona seguretat, i hi ha un parc tecnològic, fiquem les bases perquè les empreses tecnològiques vinguin. Si tot això no ho tenim, no vindran. És a dir, si només tens internet, o només tens una carretera o només el que sigui, no vindran. Per tant, si volem atreure capital, talent, hem de ficar una sèrie de bases i condicionants perquè això sigui factible, i aleshores, és molt fàcil dir, ni tan sols es pot pagar amb no sé quina manera digital i ara volen fer un parc tecnològic? Doncs, sí! I evidentment que volem que es pugui pagar amb el no sé què digital, però si no es pot no és perquè nosaltres no vulguem, és perquè potser aquests que estan a Estats Units no els hi interessa perquè a nosaltres per ells no representem res. I ho lluitarem per aconseguir-ho.

Però al final és molt fàcil criticar. I aquí a vegades a Andorra de seguida que hi ha una iniciativa que surt una mica del comú... pam, pocs o molts comencen a criticar-ho. I si ho critiquem tot de forma constant al final no avançarem. Com deia, si volem ser i està i tenir un benestar millor del que teníem abans del Covid, hem de començar a trencar tòpics, trencar tabús, i fer les coses una mica diferents. I a vegades hem de tenir una mica més de confiança i no criticar a la primera el primer que es proposa i esperar a veure si aquesta iniciativa s'aguanta, si és sòlida i si pot generar per al nostre país.

Així, doncs, enllaço amb això que deia, el parc tecnològic, així com la creació d'una zona franca, són iniciatives que crec que s'han d'aplaudir i que no s'han de criticar. Crec que estan ben enfocades per obrir aquest horitzó que dèiem, un horitzó que a més a més, ha de ser sostenible, econòmic i mediambientalment, però no hem de permetre que la crítica fàcil de pocs o molts que de seguida els comentaris dels rotatius comencen a criticar pel motiu que sigui, qualsevol iniciativa que es pugui anunciar, ens la tiri pel terra.

Quan deia trencar tabús i quan deia innovació, crec que també ens toca parlar de models que permetin innovar també en l'agricultura. I vull trencar un tòpic, ja ho fet altres vegades, i sempre entenent-ho des del màxim respecte i els màxims estàndards internacionals i sempre sota el prisma de la medicina

i de les teràpies medicinals, com és el cànnabis. Sobretot l'agricultura necessita una reconversió i, evidentment, no hi ha deu mil models per reconvertir si volem uns prats verds i volem agricultors i ramaders treballant al nostre país.

El sector del cànnabis, evidentment, és un -no dic que hagi de ser aquest- que cal estudiar, com a mínim estudiar per veure si és viable o no és viable. Sempre entenem que parlem de medicina, que parlem de cànnabis terapèutic, que parlem mai de drogues sinó que parlem de medicines, d'investigació farmacèutica i que és un model que pensem que cal estudiar, que pot ajudar a reconvertir el nostre model d'agricultura.

No oblidem que és un model d'agricultura, per posar un exemple, una sola planta de cànnabis pot arribar a generar 3.000 euros i una planta de cànnabis es pot arribar a plantar 4 vegades a l'any. per tenir un barem d'on pot arribar això. I és per tant un sector que pot arribar a aportar molt a Andorra en aquest procés de reformulació del model del tabac i de l'agricultura. I penso que si més no, tenim l'obligació d'estudiar-lo.

I en aquest sentit, igual que fa una estona parlava de les criptomonedes, dels Blockchain, dels Fintech i ara parlo, per exemple, d'estudiar el model del cànnabis, ho vull enllaçar, també amb la idea que ja hem tret varies vegades que en moments com ara es veuen necessaris, que és la implantació d'un fons sobirà que s'ha de nodrir de taxes especials que es poden implantar amb aquests nous sectors, no els tradicionals, sinó amb aquests nous, com podria ser el cànnabis, com podrien ser les criptomonedes.

Sectors que a Andorra troben un marc altament competitiu, fiscalment parlant, on poden ser altament competitiu com deia i que, per tant, poden assumir, com assumeixen altres jurisdiccions del món sense cap mena de problema, taxes que ens ajudin a nodrir aquest fons sobirà, que pot servir per pagar factures com la del Covid, però que també serveix en un futur, perquè els andorrans i les andorranes tinguin una renda, un dividend, millor dit, d'una empresa que és de tots.

També crec que en aquesta mateixa línia que deia que no s'han de criticar les iniciatives perquè sí, sinó que cal estudiar-les, el recinte multifuncional també pot ser un impuls en la nostra economia i el nostre turisme. El recinte multifuncional ben estudiat i amb un contingut, no només econòmicament sostenible sinó a més a més culturalment atractiu, també és una d'aquelles inversions que generen un alt poder d'atracció.

També volem aplaudir Sr. cap de Govern, la iniciativa d'estar presents a Dubai i sobretot el baix cost que això representa pel nostre país. Crec recordar que vostè va dir 150.000 euros. Aquesta expo que es farà

a Dubai, aquesta fira que es farà a Dubai és un element més per projectar la marca Andorra, les seves bondats a les que vostè s'hi va referir ahir llargament a tot el món, no només per atreure turistes, que també, sinó per atreure a totes aquelles persones que sense dubte veuran Andorra i totes aquelles empreses que també sense dubte veuran Andorra com aquell lloc on volen anar.

I tots aquests que vindran a residir, a treballar i a viure aquí, evidentment necessitaran d'un pilar tradicional com és el comerç. Un pilar que cada dia és molt més competitiu i que sense dubte amb elements com la zona franca o amb elements com la fiscalitat el farem cada dia més competitiu. Ajudarem a digitalitzar-lo i ajudarem a reconvertir-lo amb un enfoc d'excel·lència.

Ja per anar acabant, s'hauran de prioritzar infraestructures, ja ho va explicar vostè ahir. I evidentment per dir-ho planerament, les més importants són aquelles que generen economia al darrera, que generen llocs de treball, que generen una mica de canvi de sistema, per sobre d'aquelles que senzillament, i ho diré d'una forma planera però amb molt respecte, no deixen de ser un eixamplament de més d'un metre de carretera.

Per tant, davant de la poca disponibilitat de diners que tindriem sobre els quals ens agradaria tenir, i davant la diversitat d'infraestructures i inversions que s'han de fer, hem de triar i hem de prioritzar aquelles que representen un revulsiu econòmic més important pel nostre país.

I en aquest sentit, crec que com que hi ha escassetat de diners, hem de potenciar la figura de les concessions. I gràcies a les concessions, la concessió vol dir que durant x anys amb un concessionari, és a dir amb unes empreses o empresa privada, si l'adjudica determinada infraestructura, la infraestructura podria ser de qualsevol índole. Pot ser des d'un túnel, pot ser heliport, pot ser un museu, pot ser de qualsevol índole, i a canvi d'una taxa o d'un peatge, aquesta empresa privada com passa en els pàrquings, com passa en molts llocs, es fa càrrec d'aquella infraestructura i el nostre país en gaudeix, els nostres turistes en gaudeixen, però nosaltres no ens costa ni un euro.

I crec que en aquest moment, potenciar la figura de les concessions, cobra sentit i sobretot quan parlo de trencar tabús, de trencar una mica els esquemes establerts per fer noves infraestructures, que avui ens costa més perquè la caixa s'ha vist reduïda per culpa del Covid, i gràcies a la figura de les concessions, doncs puguem fer, -m'ho invento-, una altra central mini elèctrica per ajudar a la independència energètica de l'exterior, genera llocs de treball, genera

energia al país i com un concessionari, en aquest cas ja sigui una mútua o un concessionari privat, pugui generar energia pel nostre país.

Vaig acabant Sra. síndica perquè ja estic fora de temps. No tinc dubte que amb totes les mesures alineades amb l'Horitzó 23 Sr. cap de Govern, serviran per justament el que vostè va dir ahir, a fer créixer en la mesura necessària la nostra economia perquè puguem recaptar i no només puguem fer front a la situació actual sinó també fer front a totes les necessitats que tenen les persones del nostre país. És la nostra obligació seguir promovent polítiques per a totes i cadascuna de les persones, ja sigui començant pels salaris que han de pujar al 60% del salari mig, ja sigui per tant augmentar les pensions, ajudar a totes les persones que es poden trobar més desamparades, només faltaria, o treballar com no pot ser d'altra forma, per l'habitatge.

Celebrem l'anunci del símil que va fer vostè amb la història clínica compartida, doncs amb la història social. Perquè vull insistir per anant acabant que a Andorra hi ha moltes persones que han donat la seva vida pel nostre país, que han treballat tota la seva vida al nostre país, pel nostre país i evidentment per la seva família i avui es troben desamparades. Senzillament a vegades perquè no hi havia CASS i per tant no cotitzaven. Jo crec que tots estem d'acord que a aquestes persones no els hi podem girar l'esquena. De la mateixa manera que gràcies a l'anunci que vostè va fer ahir Sr. cap de Govern, aquelles persones que en fan un mal ús i un abús, les detectarem i per dir-ho així, aquelles persones que saben aprofitar-se del nostre sistema que s'ha muntat amb molt bona fe, amb aquesta bona fe per ajudar a aquells que ho necessiten, ara també és fruit de què persones en puguin abusar i celebrem que vostè anunciï que això gràcies a la història social acabarà.

Sr. cap de Govern, no tenim cap dubte amb el seu debat d'orientació i amb el programa Horitzó 23, que tots els punts que necessita el nostre país i la nostra societat, totes i cadascuna de les persones, empreses, autònoms, assalariats, nens, padrins, tots es veuran atesos en la mesura que la situació ho permet, amb tots aquells valors que vostè ahir va mencionar.

Sr. cap de Govern, tingui per segur que compta amb el nostre suport, amb el nostre respecte i que compta amb nosaltres per seguir tirar endavant en aquest projecte.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sr. manador

Gràcies Sra. síndica.

Ahir, el Sr. cap de Govern ens deia que hi ha una antiga maledicció llunyana que diu:

“Tan de bo visquis moments interessants”.

La pandèmia ha segat 53 vides, i aquestes, malauradament, ja no viuran moments interessants. I alhora, ha submergit les seves famílies, amics i el país, en el sofriment i en dol.

En nom de Terceravia, el primer pensament i record és per elles i els seus familiars. De la mateixa manera, volem reiterar el nostre agraïment per tot l'esforç esmerçat i que es continua efectuant des del personal sanitari, cossos especials i tots els que esteu al front, persones clau per aturar aquesta pandèmia.

Les pandèmies, i aquesta no n'és una excepció, són el moment de la veritat per les civilitzacions. És quan tots estem, més intensament, confrontats amb el sofriment, amb la malaltia i amb la mort. I no individualment, sinó que col·lectivament. I aquí, és on hem d'escollir l'estratègia que millor ens protegeixi. L'èxit per assolir-ho rau en dos pilars:

El primer: la forma de fer-ho. I això, és únicament a l'entorn d'estar units tots. És a dir entorn de la unió.

I el segon pilar, és el fons. És a dir, com arribar-hi o assolir-ho.

Això, és el que ens demanen les nostres ciutadanes i ciutadans, amb la seva actitud cívica, responsable i solidària, i que vostè, Sr. cap de Govern nomena identitat andorrana.

Ens diu que les persones d'aquesta Cambra, tant de la majoria com de l'oposició i del Govern, tenim l'obligació de treballar plegades, per preservar aquesta identitat cívica i, canalitzar-la en benefici del progrés, del benestar i de les oportunitats.

Aquesta és la seva síntesi de l'orientació política del seu Govern.

Des de Terceravia és el que hem estat fent al llarg d'aquests darrers mesos amb la màxima lleialtat institucional, aportant propostes, plantejaments, recolzant lleis i altres qüestions. Tant en públic, com en privat amb vostè, amb els ministres, amb els que hem tingut contacte, amb la Sra. síndica i subsíndica i els altres presidents de tots els grups parlamentaris. Realment ha estat un plaer poder col·laborar amb tots vostès. Aquesta és la nostra voluntat i forma de ser, des de Terceravia.

Ahir, Sr. cap de Govern, el seu discurs ens va decebre. Era purament un balanç del bé que ho han fet i, tot sols. Les seves propostes no tenen ni el més mínim estudi de tots els àmbits que les emparin. Als grups parlamentaris de l'oposició, ni tan sols els ha pres en consideració, tot i que aquests també representen a les ciutadanes i ciutadans. Tot un discurs a l'entorn d'un fabulós relat marquetinià amb Horitzó 2023. I li pregunto Sr. cap de Govern: i el futur immediat?

Avui, Sr. cap de Govern l'impacte del Covid no es veu, s'intueix. El nostre entorn immediat, el món està canviant. Es dirigeix cap a la recessió, i això repercutirà a Andorra. Fins ara, hi ha hagut una suspensió, la gent encara tenia diners o estalvis. Acabats aquests, molts no saben si podran viure.

El dimarts passat el president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra ens deia, i cito literalment: *“Ens afrontem a la situació econòmica més complexa de la nostra història recent. De fet, el Fons Monetari Internacional creu que serà la pitjor recessió global des de la gran depressió dels anys trenta del segle passat. La durada de la crisi dependrà, principalment, de dos factors: d'una banda, de la capacitat de tots els països per mantenir controlats els rebrots i revertir progressivament les mesures que limiten la mobilitat de les persones; i d'altra banda, del temps que passi fins que les investigacions en marxa permetin descobrir una vacuna eficaç. El paper dels Estats i la coordinació per adoptar mesures de suport a l'economia serà fonamental per esmoreir la crisi i evitar una destrucció del teixit empresarial i dels llocs de treball.”* -fi de la cita.

Per tant, a Andorra, i ho vaig dir l'altre dia en el marc de l'adaptació del Conveni del Fons Monetari Internacional, sols no ens en sortirem.

Ja compartim totes les mesures de prevenció i anticipació que es puguin adoptar, però estem condicionats per l'entorn. I el nostre entorn més proper, són els estats veïns: França, Espanya i la pròpia Unió Europea. És la Unió Europea, avui dia, qui lidera, en el nostre entorn pròxim, la lluita contra la pandèmia. S'ha plantejat, Sr. cap de Govern, què pot fer la Unió Europea per Andorra? Actualment, la Unió Europea ajuda als Estats que en són membres. Nosaltres no en som, però sí que estem lligats per acords bilaterals. Per tant, què han plantejat? Què poden fer? Quines ajudes hem tingut o tindrem? Aquesta qüestió, al seu dia, li vàrem plantejar. No hem sabut res més.

Sr. cap de Govern, vagi a Brussel·les, demani diàleg, reunions, no tingui por del no. En tot cas, vagi amb els deures fets.

El dijous passat, el Consell General va aprovar l'adhesió al Fons Monetari Internacional. En el marc de les reunions, no han parlat amb el Fons Monetari

Internacional dels reptes d'Andorra? Com ho veuen? Què poden suggerir o cooperar? En el seu discurs, ens ha fet especial menció a les finances. Del feble nivell d'endeutament del Govern, a finals del 2019, a l'entorn del 32% del PIB, i situant-lo a l'entorn del 43% amb la crisi. I de l'Estat en global? O només és el Govern, o no és l'Estat? Perquè aquí parlem de l'Estat Sr. cap de Govern.

Ens parla de resiliència. Ja ho compartim, sempre ho hem defensat. Ens parla de la capacitat d'endeutament que tenim per fer front a la crisi. En tot cas, per a nosaltres, la resiliència és la capacitat de retorn del deute al venciment, en una conjuntura on els ingressos, baixaran i la despesa s'incrementarà. Sr. cap de Govern, no comprometi el retorn del deute amb accions poc calibrades.

En una conjuntura, on els reptes del passat, són ben latents, com per exemple, com afrontar el pagament de les pensions, vostè ens proposa un Pacte d'Estat. Ens remet al seu discurs d'investidura i als últims estudis actuuarials. Sr. cap de Govern, aquests estudis estaven fets a l'entorn d'una conjuntura de creixement econòmic, i amb aquesta conjuntura aplicant totes les mesures alhora, mesures com: increment de l'edat de jubilació; increment de 6 punts la cotització; reducció del punt de jubilació, totes juntes millorarien la vida del Fons de Reserva de Jubilació en 11 anys. Això en una conjuntura de creixement.

En el marc del Covid i amb les obligacions que tenim, no hi haurà millora, no hi haurà capacitat. I això no s'enfoca només amb posicionaments com el d'ahir. Nosaltres creiem que això ha canviat.

Des de Terceravia, podem cooperar tant que vulguin amb la nostra cooperació, i ja li dic que ho farem, però no ens remeti al debat d'investidura. Anem al Fons. Quant a l'acord d'associació, esperem assolir un acord polític amb vostès. És el que estem treballant ara, i no un pacte d'Estat com es va dir ahir.

Ara bé, ens sorprèn que, en el seu projecte Horitzó 23, vulgui introduir tots els annexos o cabal comunitari del Mercat Interior, via legislació. I li pregunto: és que vol introduir el Mercat Interior per la porta del darrere? I més, quan s'està en un procés de negociació? O té por que la Unió Europea no vulgui signar? O potser perquè la Unió Europea no accepta res d'Andorra? En tot cas, en parlarem. Volem saber com van les negociacions i com afectarà a tot el país.

Cap de Govern, ens queda clar que s'ho volen fer sols. I les seves paraules, al llarg d'aquesta crisi, han estat un mer brindis al sol.

Alhora també, aquí és on encaixa perfectament la demanda del president de la Cambra de Comerç, quan diu que li agradaria un Horitzó 30, en lloc d'un

Horitzó 23. La demanda és subtil, però precisa. Un projecte a base de programes electorals, d'un Govern de coalició, potser no és prou garantia de futur, en aquest nou entorn Covid.

Fins ara, Sra. síndica, ho deixaré aquí.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Setze mesos enrere quan es va iniciar aquesta legislatura eren algunes veus i alguns sectors que criticaven aquest Govern de coalició. Podem dir, amb perspectiva que donar suport al primer Govern de coalició del nostre país ha estat del tot un encert. I s'ha fet perquè les forces que donen suport a la majoria han demostrat des del minut u que estem obertes al pacte, hem fet aquest exercici de la mà estesa i hem pogut arribar a acords.

De fet, aquesta coalició ha portat estabilitat i pluralitat en les decisions de l'executiu que, per primera vegada de la història recent, ha deixat de ser monocolor.

Pensem que tres formacions polítiques enriqueixen el debat i aporten matisos que governs monocolors passarien per alt.

Tenim un repte col·lectiu sense precedents, -ho recordava fa un moment el Sr. Pintat- i hem de dir que aquest repte col·lectiu sense precedents s'ha afrontat des de l'estabilitat que ha permès una resposta ràpida i eficient davant de la crisi d'aquesta pandèmia i també ha servit per assentar les bases per la reformulació pel que queda d'aquesta legislatura.

A diferència del que ens recordava el Sr. Pintat, al nostre entendre, el discurs del cap de Govern d'ahir, demostrava una voluntat genuïna d'estendre aquest acord molt més ampli amb totes les forces de l'hemicicle. I això ho podem afirmar de manera contundent perquè aquests acords més amplis ja s'hi han arribat en aquesta Cambra. La qual cosa aquest clam de la ciutadania perquè les forces polítiques representades a l'hemicicle arribin a grans acords, ja ho hem pogut portar a la pràctica, moltes vegades amb unanimitat de tots els membres de la Cambra, altres vegades amb àmplies majories, però esperem, perquè caldrà i perquè és una necessitat ampliar aquests acords.

El discurs d'ahir del cap de Govern ens va avançar quins serien els objectius de l'executiu pel proper any,

sí, però també pel que queda de legislatura. Celebrem nosaltres que no només s'hagin plantejat projectes a un any vista, sinó només també amb una visió global i de futur per preparar el país per als propers anys.

Aquesta pandèmia sense precedents com a crisi col·lectiva arreu del món, contempla canvis de paradigma resultants d'aquesta situació actual. I el nostre Govern replanteja i re formula l'acció de Govern amb uns objectius clars a uns anys vista, a tres anys o a dos anys i escaig del que queden d'aquesta legislatura, i també ja assentant les bases per un futur més llunyà. Per tant, un exercici que comprèn realment una amplitud de mires del que li cal a aquest país.

Els partits de la coalició han treballat conjuntament per elaborar un nou full de ruta per aquesta legislatura. Ha calgut re buscar, analitzar i prioritzar projectes, inversions i activitat legislativa per preparar el país pels temps actuals, encara en pandèmia, i per un futur on moltes coses hauran canviat.

L'Horitzó 23 que el cap de Govern en va parlar ahir a bastament i en seguirem parlant, segurament, al llarg d'avui i demà i també els pròxims mesos, és el pal de paller per mantenir l'Andorra d'avui i assentar les bases de l'Andorra dels propers anys.

M'explico. Té un doble objectiu, preservar el màxim possible el teixit econòmic i els llocs de treball actuals, sense deixar de pensar en tot allò que el país necessitarà en un futur immediat i que serà imprescindible perquè Andorra pugui continuar creixent econòmicament i modernitzar-se davant del repte d'un món cada cop més global i interconnectat.

També el cap de Govern va parlar del marc macroeconòmic que ens haurem d'afrontar. Un repte difícil per al qual ja s'han fet les previsions adients. I també celebrar tots aquests mecanismes de resiliència que hem adoptat, potser de manera accelerada, alguns previstos molt abans de la pandèmia, però que amb els esforços ingents del nostre Govern han servit per establir aquestes xarxes de seguretat -les mencionava el conseller Naudi abans- de manera molt més accelerada.

Vam estar parlant la setmana passada de tot el que suposa pel nostre país formar part de l'adhesió al Fons Monetari Internacional, que esperem properament, si es vol aprovar en aquesta Cambra, també els exercicis que es van fer respecte al Banc de desenvolupament del Consell d'Europa, i també aquest acostament futur cap al Banc europeu d'inversions. També aquest treball dels dèficits que malauradament no hi ha cap altra manera de poder-ho fer, haurem d'afrontar. I els pressupostos que ben aviat també estaran sotmesos a aquesta Cambra per a l'exercici vinent, en

contemplaran aquesta acció de Govern reflectida en les xifres pressupostàries que caldrà.

Deixi'm abans de tractar punts concrets del discurs d'orientació política del cap de Govern d'ahir, contextualitzar la situació actual.

Tots i cadascun de les ciutadanes i els ciutadans del nostre país han patit en major o menor mesura la pandèmia. Aquells que més ho han patit són els que malauradament han estat a l'entorn de les persones que avui dia degut a la pandèmia ja no estan, també un record per a totes les seves famílies i els amics, i aquesta pandèmia el que ha fet és estroncar totes les previsions inicials de molta gent del país però també les d'aquest Govern. I cal adoptar totes les mesures que calgui per donar aquesta màxima prioritat a les persones. Ahir el cap de Govern mostrant aquesta sensibilitat especial d'ell mateix i del Govern que encapçala, les persones van davant de tothom, van davant de tot, i això és justament el que ha dictaminat les directrius bàsiques de l'acció política dels darrers mesos i ho hem de celebrar com a ciutadans del país.

Feia i apel·lava el cap de Govern aquesta identitat nacional i que potser la malaurada pandèmia servirà per reforçar. Doncs, estic molt d'acord amb vostè Sr. cap de Govern, perquè s'ha fet un esforç col·lectiu com a societat sense precedents, i s'ha demostrat un grau de responsabilitat i de civisme únic. Però també li he de dir que vostè i el Govern que encapçala sempre ha posat a la gent per davant de tot, a la persona per davant de tot. I això tots els ciutadans i ciutadanes d'Andorra li han d'agrair.

I tothom s'hi ha esforçat. Tots els ciutadans i ciutadanes d'Andorra, també totes i cadascuna de les persones que estan en aquesta Cambra, i això es va demostrar quan de manera ràpida i resolutive i no pas fàcil, tos ho recordarem, es varen aprovar diverses lleis urgents que eren necessàries per fer front a aquesta pandèmia. Per tant, aquesta mà estesa i aquest esperit de col·laboració i d'arribar a amplis acords, ja els hem aconseguit. És una fita que ja hem aconseguit en aquesta Cambra i que de ben segur, també ho apuntava el Sr. Josep Pintat, ens caldrà perquè els efectes de la pandèmia encara estan per veure.

Vam fer aquesta llei de mesures urgents per fer front a la situació causada per la Covid, per tenir un estat d'alarma i d'emergència que tampoc no vam haver mai d'activar, això també ens honora com a país, tota la creació de les suspensions temporals de contractes de treballs, també la reducció temporal de jornada de treball. Han servit totes aquestes mesures per pal·liar, com a mínim, que els ingressos de famílies, de milers de famílies del país, i poder mantenir també no només els ingressos d'aquestes famílies, sinó centenars de

petites, mitjanes i grans empreses i també molts i molts llocs de treball.

S'ha fet una bona gestió. La gestió duta a terme per l'executiu i no en va fer pas esment ahir el cap de Govern. Sí que ho fem els Liberals, ha estat catalogada per molt bona, però no pas per nosaltres sinó per la població.

De fet, ens podem remetre al resultat de les enquestes del CRES que deia que exactament que: "Els enquestats andorrans van valorar la gestió que havia fet el Govern durant la pandèmia amb un 7,81 entre els nacionals i un 8,27 entre els no nacionals.

Ara bé, que ningú no s'equivoqui, això no ha de servir, no ha servit ni servirà al nostre Govern per caure en l'autocomplaença. I ens consta, perquè no s'ha defallit ni un sol segon des de l'inici d'aquesta crisi per esmerçar totes les energies a l'abast de cadascuna de les persones que formen el Govern per tirar endavant el nostre país.

La pandèmia continua, és una evidència, i la gestió de la pandèmia no s'ha acabat i caldran que tots i cadascun de nosaltres continuem posant de la nostra part perquè Andorra pugui fer front al repte més important de la història recent del país.

Apel·lava el Sr. cap de Govern ahir el sentiment nacional i l'andorranitat. Jo penso que tots els nostres ciutadans, malgrat alguna excepció, tots i cadascun dels nostres ciutadans van estar a l'alçada de les circumstàncies, estan a l'alçada de les circumstàncies i ens conforta pensar que el nostre país continuarà estan a l'alçada de les circumstàncies.

Ahir el cap de Govern va passar per alt penso l'esforç ingent que l'executiu continua fent per combatre aquesta malaurada pandèmia. S'estan destinant importants recursos tant econòmics com humans per continuar fent cribratges. Recentment el cribratge a tota la població escolar i docent vinculada en el món de l'educació, amb cribratges sectorials o a tota la població com es va fer al darrer mes de juny. També es fan esforços ingents ampliant aquesta àrea Covid-19 per fer el seguiment dels cribratges i de tots els contactes. Per tant, amb un cost i una despesa per l'Estat que no hem de menystenir.

Ara bé, tota aquesta grandíssima bona feina, també ens ho recordava el cap de Govern, no ens hauria de penalitzar, i ho fa perquè les estadístiques i les xifres sense totes les percepcions qualitatives que s'hi poden acompanyar, no ens hi ajuden. I mencionava, no hi ha cap altre país del món que hagi fet percentualment tants cribratges com ha fet el nostre país. Fer aquesta gestió acurada sistemàtica i aprofundida de la pandèmia, no ha de ser un factor penalitzador, però les estadístiques són tossudes.

En aquest sentit, Sr. cap de Govern, l'emplacem com vostè ja va dir a no escatimar ni un esforç per fer tota aquella pedagogia que calgui i millorar la divulgació que hem de fer d'aquestes dades en l'àmbit internacional.

Per tant en aquest sentit, cal emprar totes les palanques que hi ha al nostra abast, hem d'aguditzar l'enginy i no només fer servir les vies reglamentàries habituals per canals diplomàtics sinó que també aprofitar qualsevol mena de contacte perquè aquesta divulgació arribi a tots els racons del món.

Nosaltres com a formació política, ja ho sap però li reitero, estem com sempre a la seva disposició.

Per tant, és una necessitat del país de què tots nosaltres, tots els humils representants de la ciutadania arribem a grans acords perquè els reptes que tenim per endavant són importants.

He fet referència fa una estona a l'Andorra de les persones, aquesta Andorra que el nostre cap de Govern té per voluntat de seguir protegint.

Vam parlar ahir per sobre d'aquestes mesures econòmiques que es continuaran tenint en compte per afrontar els reptes futurs. Es va mencionar la possibilitat d'augmentar els ajuts en alguns sectors en concret, els que més estiguin patint per aquesta crisi i també aquesta millora en l'accés en la prestació per desocupació, pels ajuts econòmics ocasionals, etc., etc. Per tant també els emplacem a no escatimar esforços a què tots aquells ciutadans i ciutadanes del país que així ho requereixin puguin optar de manera fàcil i entenedora a tota aquesta mena d'ajuts.

També amb especial preocupació vàrem sentir el que ens anunciava el cap de Govern de què aquests increments de casos de violència de gènere i domèstica, també d'aquestes persones en risc, els infants i els adolescents, també les persones amb discapacitat o la gent gran, no podem escatimar ni un sol recurs per tots aquells col·lectius que representen les baules més febles de la nostra societat, amb la qual cosa l'emplacem a continuar en la línia que ahir vostè ens apuntava. Amb tots aquests programes de formació sociolaboral, els programes pels infants i els adolescents, aquesta ampliació del servei de trobada familiar, els programes d'emancipació dels joves, etc., etc.

Tractar tots i cadascun dels aspectes que ahir va fer referència el cap de Govern seria del tot impossible, però sí que vull fer esment especial en alguns dels temes que des de l'òptica liberal, a més ens preocupen perquè són aquelles preocupacions que així ha traslladat la ciutadania, més punyents en aquests moments, i d'altres temàtiques que ens preocupen.

Voldria parlar de l'habitatge.

De fet n'hem parlat repetides ocasions en aquesta mateixa Cambra, que difícilment ningú trobarà la solució infal·lible de vareta màgica que ens doni amb una sola política poder resoldre de cop i volta aquesta problemàtica. Però el Govern ha mostrat en tot moment la seva predisposició per actuar des de la multi lateralitat des de diferents àmbits per poder donar solucions a aquests problemes. Perquè aquest cúmul de solucions són els que en el curt, mig i llarg termini han de poder proveir uns habitatges i unes condicions d'accés a habitatges dignes per a tots i cadascun dels nostres ciutadans.

De fet, ho mencionava ahir el cap de Govern, aquesta llei de mesures urgents en matèria d'arrendaments d'habitatge i per millorar el poder adquisitiu, és una eina que ens ha de permetre a ben curt termini poder pal·liar algunes d'aquestes problemàtiques.

De fet, el text treballat en el marc de la taula d'habitatge aporta mesures a fi d'afavorir la cohesió social i millorar les condicions de vida de la ciutadania.

En aquest sentit es pretén continuar amb el compromís de legislatura de la coalició de Govern de continuar anualment fent créixer les pensions més baixes.

Alhora que es pretén continuar protegint a les persones i a les famílies, també establint la renovació dels contractes si no hi ha acord entre les parts, evitant així possibles augments dels arrendaments deguts a la manca de l'oferta del mercat.

Per últim també cal preveure palanques que entre altres opcions ens permetin aportar nou producte de lloguer al mercat. Aquesta llei de mesures urgents esperem que entri a tràmit ben aviat.

Mencionava el cap de Govern que el problema de l'habitatge és un problema que ens afecta a tots i per tal cal l'aportació de tots per poder-lo solucionar. Mencionava que també els comuns hi tenen molt a dir, amb l'assumpció de grans parcs de les competències en urbanisme. En aquest sentit, celebrar la decisió que vostè ja esmentava ahir del Comú d'Andorra la vella per afrontar aquesta problemàtica, donant solucions en un termini més breu i esperem que tots els altres comuns en la mesura de les seves possibilitats, també puguin aportar i ajudar en la solució.

I ja més a llarg termini, per a unes bones polítiques d'habitatge, és evident que ens calen els indicadors perceptius per poder-les portar a terme.

També des del minut u d'aquesta legislatura hem estat parlant de l'Institut de l'Habitatge del Principat d'Andorra que pretén ser una eina administrativa que facilita la resposta als reptes actuals i futurs existents

sobre una matèria tan sensible i estratègica com és l'habitatge.

D'acord amb les tendències organitzatives del sector públic més recents, aquest institut ha de garantir la possibilitat de combinar amb agilitat les diverses tècniques de dret públic i dret privat que ofereix l'ordenament jurídic andorrà per aportar mesures correctores al mercat de l'habitatge de lloguer.

En un altre ordre de coses, també s'ha parlat abastament dels reptes que suposa continuar amb el creixement econòmic del nou país, endinsar-nos dins de nous sectors i també treballar en la diversificació econòmica del nostre país.

Un dels projectes emblema els quals a nosaltres ens fa molt contents tenir al damunt de la taula és la candidatura del nostre país com a reserva mundial de la biosfera.

Aquesta candidatura permetrà fomentar un creixement econòmic sostenible i en equilibri amb l'entorn i el medi ambient i tenir un segell turístic de reconegut prestigi internacional.

Recordem que ser reserva de la biosfera ens donarà un estatus que cap altre país del món té, i ens posicionarà com a un país dinàmic i modèlic econòmicament, però que posa com a prioritat la sostenibilitat. És a dir, la preservació de l'entorn, els paisatges, la flora, la fauna, els cursos fluvials, tot allò que tant estimem, que ens descriu i ens modela com a societat i que hem de mantenir per les generacions futures.

També el revulsiu que la construcció d'aquest recinte multifuncional que ha de suposar un dinamitzador cultural i turístic àmpliament reclamat durant els últims anys per ajudar a desestacionalitzar l'oferta turística del nostre país. Celebrem, doncs, que el Govern ja ens proposi pel pressupost del proper exercici, tirant endavant aquest projecte i començar a construir-ne les seves bases.

També feia referència abans el conseller Naudi, tots els tràmits de digitalització no només de l'Administració sinó tots els tràmits pels administrats que han d'ajudar en gran manera a fer que l'activitat econòmica flueixi de manera més senzilla. El repte que ha de suposar que l'obertura de negocis s'estableixi molt més ràpida és un treball que ja s'està exercint i que celebrem enèrgicament.

I també aquest paquet... -hi passaré molt de puntetes per damunt-, d'aquests nous sectors econòmics que per a nosaltres, per Andorra, pels nostres condicionants i per la nostra idiosincràsia poden suposar un avantatge competitiu. Per tant, tots aquests àmbits econòmics que es recolzen en les tecnologies i en el món digital com pot ser aquest Projecte de llei dels e-esports, el projecte de la

confiança electrònica, del *Blockchain*, tota aquesta aposta que fem per la *Fintech* i els nous projectes de llei d'emprenedoria i economia digital. Nous sectors dels quals Andorra, si fem les coses ben fetes, se'n pot beneficiar i que suposaria per la nostra idiosincràsia fer un pas endavant i decidit i també, per què no, ser-ne amb tota la humilitat possible models més enllà de les nostres fronteres.

Un altre dels reptes que té el Govern per endavant i que també va afrontar des del minut u d'aquesta legislatura i que continua treballant, i així ens ho anunciava ahir el cap de Govern, i que també suposa una preocupació pels nostres ciutadans i és el de la mobilitat dins del nostre país, i concretament tots els esforços que s'estan fent envers el transport públic. És una obligació apostar per un transport públic de qualitat... No és una opció, és una obligació! Perquè el país en guanyarà en qualitat de vida, es millorarà la mobilitat interna del país i permetrà fer els desplaçaments més eficients. Ens alegra que es continuï treballant per reduir el preu del bitllet, que ja ha passat, però ha de continuar molt més enllà i que es posi amb els preus dels abonaments i dels bitllets d'autobusos com a objectiu a mig termini que pugui arribar a esdevenir gratuït.

Però hem parlat de la sostenibilitat, i la sostenibilitat va més enllà d'aquesta xarxa de transport públic no segregada. Cal ser més sostenibles també en la forma en la qual ens desplaçem pel país i, per tant, també celebrem la decisió del Govern de seguir amb els estudis per implantar aquest transport segregat, és a dir, el transport per cable. Un sistema de transport segregat sostenible, sense emissions, econòmic i que desenes de ciutats del món ja han implantat i estan implantant.

Voldria fer esment, perquè seria impossible parlar de totes les àrees temàtiques que va abastar ahir el cap de Govern, sobre tres temes especialment sensibles que des del nostre punt de vista suposen eixos vertebradors de la nostra societat. I voldria fer un esment especial al món de l'ensenyament, de fet, el confinament i la pandèmia ha posat a prova el nostre sistema d'ensenyament, un sistema d'ensenyament modèlic pel que representa tenir tres eleccions de sistemes lliures, públics, gratuïts i de qualitat al nostre país.

Agrair l'esforç que han fet tots els ciutadans per adaptar-se a la situació i tots aquells que han estat al capdavant i també concretament al món docent perquè, com aquell que diu, de la nit al dia van haver de fer un esforç ingent per readaptar-se a una nova realitat. I el personal docent, no docent, les famílies i els alumnes van patir de la nit al dia un canvi radical en la seva manera de treballar en el dia a dia. Agrair ben sincerament aquesta ràpida adaptació que tot el

món docent ha fet l'ensenyament virtual, digital, aquests nous entorns que els han posat de manera sobrevinguda, i també el fet d'haver-ho aconseguit no és pas fruit de la casualitat sinó que és fruit dels esforços continuats d'aquest Govern, de la ministra d'Educació però també de tots aquells ministres que amb anterioritat van estar al capdavant de la cartera i que van creure que l'ensenyament ha de ser una de les prioritats perquè garanteix les mateixes oportunitats per a tots els ciutadans i han apostat sempre per tenir sistemes d'educació de qualitat.

De fet, una de les grans problemàtiques que s'han trobat en molts països arreu però no pas a casa nostra és amb la bretxa digital, és a dir, aquelles persones o aquelles famílies que no estaven avesades o no tenien el programari, o no tenien la maquinària per poder fer front a l'adaptació en el món digital. Doncs, hem de dir que segurament, jo m'atreveria a dir, que el nostre país és dels països al capdavant del món amb què els esforços per tancar aquesta bretxa digital s'han fet amb més eficiència.

També molt important, i em sembla que la nostra ministra així ho ha explicat moltes vegades i ahir ens ho continuava afirmant el cap de Govern, aquests esforços per garantir aquest accés a l'educació per a tothom amb aquesta Llei de beques, -vam treballar la Llei de beques recentment-, amb aquestes modificacions per adaptar-les a les noves realitats. Tot això hem hagut de fer a causa de la pandèmia i aquesta Cambra ha pogut estar a disposició de respondre ràpidament a les necessitats del moment per garantir que tots els nostres nens i nenes, tots els nostres adolescents tinguessin garantides les seves necessitats durant aquest període.

També celebrar aquesta aposta clara durant aquest mes de setembre per l'obertura de les escoles amb els reptes ingents que suposa d'adaptar-se a les noves realitats i als protocols sanitaris.

I ja mirant cap el futur, també celebrar que aquest PERMSEA que ha servit com a base de tantes bones garanties en el nostre sistema d'ensenyament andorrà, concretament aquesta formació per competències, s'acabi de desplegar en el primer cicle de primera ensenyança i també en la formació professional.

També tots aquests esforços addicionals que es faran per formar als docents en les seves competències digitals i que puguin afrontar les noves situacions actuals.

I també un esment especial, que ahir ho deia el cap de Govern, aquest encarament el nou repte que suposa la formació al llarg de la vida. És a dir, aglutinar realment aquesta formació al llarg de la vida perquè puguem respondre com a ciutadans a les demandes

del mercat ocupacional i realment el que se'ns demana als ciutadans com a societat.

En l'àmbit de la cultura, ens ho recordava el cap de Govern, aquesta eina de foment de l'esperit crític i construcció de l'entitat però no només d'això sinó també com a motor econòmic del país. Aquest Govern hi creu. La ministra Riva fa temps que treballa en el Llibre blanc de la cultura que ha d'ordenar justament tot el sector i a partir d'aquest llibre van, la cultura amb les seves conclusions, començar a accionar aquestes palanques per realment donar suport als artistes del país. També agrair els esforços ingents que s'han fet des del Govern perquè amb aquesta Proposta d'acord de l'estatut de l'artista que vàrem entrar a tràmit, malgrat la pandèmia la ministra Riva va poder complir els terminis, la qual cosa és molt d'agrair, i el que farà és ajudar a: un, a definir el que entenem per artista, la condició d'artista; i s'ordenarà un sector que de vegades no sempre ha estat atès de la millor manera i es podrà dotar d'un marc jurídic clar.

Per tant, aquesta potenciació del turisme cultural i de proximitat, també un rol molt important per la reactivació econòmica del país des de l'àmbit de la cultura que penso que no podem deixar passar per alt.

I també desitjar molts èxits en aquesta candidatura transnacional per al Patrimoni de la Humanitat de la UNESCO sobre aquests monuments dels diferents països, però que indiquen i marquen quina ha estat la gènesi del nostre Principat.

Una pinzellada molt breu també, pel que fa al món dels esports. El món dels esports durant la pandèmia ha patit, ha patit una aturada de la seva activitat de manera rotunda. No obstant també agrair els esforços que Govern ha fet i que continuarà fent justament per enaltir el rol que suposa l'esport per la societat, no només per aquesta promoció dels hàbits saludables amb la qual cosa ajuda a prevenir malalties futures i despesa sanitària futura sinó també òbviament per tot el que suposa el món de la competició esportiva.

Celebrar, doncs, que el Centre de Tecnificació d'Ordino es doti paulatinament amb tots aquells equipaments que farà una millora i construir un referent en alçada pels esportistes del país, però també pels esportistes de fora. Ens ajudarà a facilitar la preparació dels esportistes i assolir també millors resultats esportius en l'àmbit internacional.

I també agrair els esforços que es faran per continuar posicionant Andorra com un destí atractiu per estades esportives d'alt nivell. Són cada vegada més els esportistes d'elit que decideixen traslladar-se i venir a residir a Andorra. Òbviament això és una aposta qualitativa també per al país i que ajuda a convertir-nos en punt de mira molt més enllà de les nostres

fronteres. Punt de mira per exemple positius. I penso que darrerament Andorra podem treure pit de què podem servir d'exemple en molts aspectes positius.

I també ens ho avançava el cap de Govern, continua aquesta aposta decidida per acollir grans esdeveniments esportius i incorporar-ne de nous com ja s'està fent.

Vull acabar amb aquest crit a la unitat, un crit a la unitat que ens reclamem els ciutadans i un crit a la unitat que ja hem demostrat Sres. conselleres i consellers que podem fer. Ho hem fet amb anterioritat i la premura de la situació actual farà que continuï sent així.

El cap de Govern ahir ens recordava que continua vigent l'ofertament dels pactes d'Estat al tomb de les pensions i del sistema públic de salut i també aquest pacte d'Estat d'acord d'associació amb Europa. Per tant, una mà estesa que aquest Govern de coalició no té cap mena de dubte que si s'aconsegueix redundarà amb els millors rèdits per la nostra societat.

Davant dels reptes que tenim al davant com a país, com a societat i com a polítics, sapiguem tots plegats trobar el punt d'acord entre la divergència de les idees polítiques aquí representades, per d'aquesta manera avantposar el futur d'Andorra i dels seus ciutadans i ciutadanes per davant dels interessos electoralistes i dels nostres partits.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Costa.

Farem una pausa de 15 minuts.

Reprenem a les 10.40h.

Se suspèn la sessió.

(Són les 10.25h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 10.58h)

La Sra. síndica general:

Reprenem el debat.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

És pràcticament impossible començar aquest debat sense fer referència a l'especial context en què aquest arriba, en ple mig d'una pandèmia mundial i amb unes dades que hem conegut darrerament, que apunten

malauradament que el virus de moment és lluny de marxar de les nostres vides.

L'impacte econòmic i social és generalitzat i molt important en els nostres països del nostre entorn.

Caigudes del segon trimestre del PIB del 20% a Espanya, i del 14% a França.

Fer un exercici similar a Andorra no és fàcil. Les darreres dades publicades corresponen a les del primer trimestre del PIB, i les darreres dades publicades en relació al mercat laboral corresponen a les del mes d'abril.

La feblesa del nostre sistema estadístic i la manca de coordinació i cooperació entre institucions ja va fer objecte d'un debat la setmana passada en aquesta mateixa Cambra.

Les dades públiques no poden romandre ni sota el pany per interès parcial, ni tampoc sota la precarietat de la direcció de torn de les institucions.

La qualitat de les dades equival a qualitat democràtica. És també sinònim de bona gestió, de societat ben informada i de confiança i de seguretat per l'economia i per als inversors.

La seva manca d'ocultació solen indicar tot just el contrari.

A ulls de molts experts en gestió pública, la pandèmia de la Covid-19 ha ocasionat una important acceleració de processos que per altra banda ja eren en camí de produir-se.

Ens sembla que aquesta consideració és perfectament aplicable en el cas d'Andorra.

Les mostres d'esgotament i la manca de diversificació de la nostra economia, degudes tant a una manca d'anticipació dels governs conservadors Liberals i Demòcrates dels darrers 25, 30 anys, així com la voluntat d'exercir més un control del sistema econòmic que no pas pensar en el seu desenvolupament i en el seu progrés, són dues pesades lloses que no faran més que agreujar els efectes ja de per si prou importants de la COVID-19.

És ara al nostre parer, moment d'implementar una resposta ràpida en matèria de política econòmica. Ràpida i efectiva però alhora realment transformadora.

La nova Andorra demana canviar el model per transformar i relançar la nostra economia. Al nostre parer, els moments complicats que vindran, ho seran especialment per aquells col·lectius que degut als seus condicionants, tenen de per si un punt de partida més complicat. Ens referim a la gent gran, a les persones malaltes, als aturats de llarga duració, als joves o a les persones amb diversitat funcionals. Tots ells

col·lectius que han de merèixer polítiques específiques i una especial atenció per part dels poders públics.

D'ençà la declaració d'emergència sanitària, la veritat si hem de dir les coses realment com són, és que el diàleg entre majoria i oposició ha estat insuficient, i que s'ha produït de forma molt focalitzada en determinades qüestions i amb un caràcter essencialment informatiu.

Des del Partit Socialdemòcrata, ens hem ofert, es podria arribar a dir fins i tot de manera reiterativa amb la voluntat de diàleg.

Alguns poden considerar que potser no ho hem fet ni amb la forma o en el moment que pertocava. O potser el que realment succeeix és que no s'acaba de comprendre que les ofertes de diàleg no poden comportar en paral·lel una renúncia a l'exercici de la tasca de control a l'Executiu. Ens ha sabut greu Sr. Espot, gairebé no ha escoltat cap referència als partits de l'oposició en la seva intervenció si no és per fer algun retret que ens ha semblat absolutament fora de lloc en un debat coma quest.

Sigui com sigui, la nostra ferma voluntat és que en els mesos que vindran, a continuació d'aquest debat, la relació entre majoria i oposició sigui una altra. Que aquest debat serveixi per marcar un punt d'inflexió. I no es tracta només de bones paraules. Em remeto a fets i a fets concrets i tangibles. Com per exemple la proposta inicialment llençada pel nostre grup parlamentari, d'una comissió per repensar el nostre model econòmic i social, o la futura proposta d'acord en polítiques de joventut, plantejada des de la joventut socialdemòcrates per ser treballada conjuntament amb la resta de formacions i amb les associacions joves del país.

Abans d'entrar en més detall en aquestes propostes, ens referirem al document H23, o al document Horitzó 23.

Un document Sr. cap de Govern que valorem amb respecte, i del que som conscients de la càrrega de treball i de l'alt grau de concreció amb el que sembla que ha estat elaborat.

Més dubtes ens ofereix el fet de què s'hagi sabut prioritzar adequadament les actuacions que en elles s'hi contenen. També ens sembla important remarcar que per la informació que ens han fet arribar, aquest no hauria comptat amb aportacions d'una part important de la societat civil, ni dels agents socials, ni dels agents culturals, ni els mediambientals, ni els esportius, ni molts d'altres.

És un plantejament per altra banda, plenament legítim, però que en tot cas nosaltres no compartim.

Finalment és impossible no mostrar la sorpresa en relació a aquest document perquè en ell no s'hi

contenen projeccions, ni financeres, ni pressupostàries, ni macroeconòmiques. I per tant, ens resulta del tot impossible poder fer una adequada avaluació tant del document com de la capacitat de gestió de l'actual Executiu fins al final d'aquesta legislatura.

Ens volem poder creure l'H23 Sr. Espot, li diem de veritat, però ens ho ha de posar més fàcil i ha de compartir les xifres en les que es fonamenta.

La pandèmia està comportant pràcticament un canvi d'època que ens obliga a repensar les polítiques públiques, la manera de plantejar-les i d'implementar-les.

Manllevo paraules i pensaments que aquests dies han reiterat filòsofs, politòlegs o economistes: "La cooperació és indispensable perquè ningú té la capacitat de resoldre tot sol els problemes. Tanmateix calen propostes que integren les diferents perspectives polítiques per tal de garantir la seva durabilitat. En les propers mesos caldrà generar consensos i complicitats, nosaltres hi estem disposats.

Ara més que mai la política, i no tan sols la política econòmica, tota la política ha de ser l'instrument que ens faci sortir de la crisi. I és des de totes aquestes premisses que hem plantejat la comissió per a la reconstrucció i l'impuls econòmic i social d'Andorra. No és moment ara de caure de nou en els errors comesos en la crisi de l'any 2019. Toca, perquè tothom ens entengui, més eines i menys Adam Smith. Això vol dir unes estructures de governança d'alta capacitat, una economia forta, empreses sòlides que creïn llocs de treball de qualitat o com a mínim puguin mantenir els actuals.

Per altra banda la pandèmia ha evidenciat de nou les particularitats i fragilitats de la joventut. Per aquest motiu esdevé primordial que de les institucions es promoguin noves polítiques amb perspectiva de joventut. Una perspectiva que val a dir no vam saber trobar en el seu discurs d'ahir.

Ens sembla que el millor camí és un treball previ des de la joventut i per la joventut. Un treball que com deia abans es vol que sigui consensuat amb els partits polítics i amb les associacions juvenils. Un treball que es pugui concretar amb una proposta d'acord que reculli propostes en les qüestions que més preocupen als joves: les polítiques laborals, la seva participació en la vida política i en la presa de decisions, l'habitatge, les polítiques mediambientals o polítiques per poder retenir el talent jove al nostre país.

Així doncs, si ens referim a propostes concretes i tangibles, obertes al debat i a la ciutadania qui més ha cregut, qui més ha empès i qui més coses ha posat damunt de la taula fins al moment almenys és el Partit Socialdemòcrata.

Exposarem al nostre posicionament respecte als pactes d'Estat. Uns pactes d'Estat que no es pot dir precisament que siguin post Covid,. No només provenen ja del seu discurs d'investidura sinó que provenen de la segona legislatura del Govern encapçalat per Toni Martí.

Pensem que no és necessari repetir de nou el nostre posicionament en relació amb l'acord d'associació amb la Unió Europea. Esperem tancar en les properes setmanes el document per arribar a un acord. La crisi de la Covid ens ha de fer reforçar els consensos per enfortir les nostres relacions amb l'entorn europeu, i esperem que alhora hagin servit per esvaïr els dubtes existents sobre aquesta negociació en grups polítics que integren avui en dia la coalició de Govern.

En referència a la sostenibilitat de les pensions, volem recordar una vegada més que aquesta Cambra, al setembre del 2017 va encomanar al Govern la creació d'una comissió CASS-Govern-Consell, i estem esperant doncs des de fa molts mesos que es convoqui i que es doni compliment a aquest acord. Una comissió que també s'hauria d'ampliar als agents econòmics i socials.

En quant a la reforma sanitària, entenem que tot i la seva urgència, aquesta se situï almenys pel moment en un segon plànol prioritzant la gestió de la Covid.

Totes aquestes matèries són importants, però allà on ens sembla que cal de manera imprescindible un consens polític és en matèria d'habitatge.

La situació d'emergència social, manca de pisos de lloguer, increment de la població que no té accés a un habitatge digne, dificultats pels joves per emancipar-se i un llarg etcètera, demostra que cal treballar conjuntament amb tots els agents implicats per trobar solucions en matèria d'habitatge.

Accedir a l'habitatge ha de ser un dret per a tothom i una prioritat per a qualsevol Estat. Davant la insuficiència de les propostes plantejades pel Govern, els Socialdemòcrates proposem un pacte d'Estat pel dret a l'habitatge que sigui catalitzador d'un pla nacional pel dret a l'habitatge 2021-2026, un horitzó com veuen a cinc o sis anys vista.

Entre altres aspectes, evidentment a treballar amb la resta de formacions polítiques, aquest pla ha de preveure accions destinades a promoure l'habitatge de titularitat pública. Calen propostes concretes per ampliar la quantitat de pisos a preus assequibles, per rehabilitar el parc d'habitatges existents, mesures en benefici de les persones amb menys recursos, garantir el bon ús dels habitatges, regular l'assistència als pagaments dels lloguers i garantir la funció social de l'habitatge per llei.

A més, caldrà aplicar canvis legislatius efectius que garanteixin tant els drets dels llogaters com alhora donin als propietaris la necessària protecció jurídica.

Des de la majoria es pot potser argumentar que ja hi ha mecanismes de l'Estat que fan política d'habitatge com per exemple la taula d'habitatge o l'oficina creada. La realitat però, és que els resultats no arriben, només cal mirar que en la passada enquesta del CRES, el 47% dels ciutadans estan preocupats pel preu de l'habitatge, i que les mesures de caràcter estructural no es concreten. A més, la taula d'habitatge no acull una part important de la nostra societat, manca una representació dels llogaters, del Fòrum Nacional de la Joventut, de la Federació de les persones de la gent gran, dels col·lectius que treballen en l'entorn de les persones amb diversitat funcional, entre d'altres.

Els demanem un exercici d'alçada política. Mirar sobretot pel bé del país i dels seus ciutadans. Ser conscients amb humilitat per totes les bandes de les dificultats que demana executar una veritable política en matèria d'habitatge, i de la necessitat de consolidar consensos polítics amplis que vagin més enllà de la present legislatura, perquè aquests siguin sòlids i efectius.

Es tracta de la qüestió més fonamental i que més condiciona la vida dels nostres ciutadans. Per tant els demanem que recullin de manera positiva aquesta proposta d'un pacte d'Estat pel dret a l'habitatge. L'habitatge és avui en dia un problema d'Estat, i aquells que som representants de l'Estat, li hem de donar solució per sobre d'ideologies, de dretes i d'esquerres. Aquesta és una qüestió que va Sr. Espot, Srs. Enseñat, Costa, Pintat o Naudi més enllà de tots nosaltres. S'ha de construir la nova Andorra, no es pot construir sense solucionar el problema principal que tenen avui en dia els nostres ciutadans.

Podem portar turistes, podem mirar de captar inversió estrangera, millorar les diferents polítiques públiques, però si els nostres joves no tenen on anar a viure, tindrem cada cop un país més pobre. I no en tenim prou amb solucions puntuals de l'emancipació, que de fet no solucionen el problema, cal abordar les polítiques d'habitatge d'una manera íntegra.

Volem recordar algunes de les dades més importants que ja hem fet públiques diverses vegades en aquesta mateixa Cambra.

La pensió de jubilació mitja a Andorra és de 600 euros al mes. Més del 85% de les pensions són inferiors a 1.000 euros, i l'import mig de les pensions d'invalidesa és de 602 euros. Es pot realment mantenir que Andorra les pensions no són baixes? Es podrien donar exemples concrets que van fer objecte d'una demanda d'informació, com per exemple que una persona amb

486 mesos de cotització, és a dir 40 anys i mig, rep una pensió de 706 euros.

Un país no es pot permetre aquesta situació i més i menys quan es destinen partides multimilionàries i faraòniques a projectes que a vegades podem qüestionar el seu retorn.

Hi ha un problema molt greu en aquelles pensions que se situen entre el 50 i el 100% del salari mínim i que afecten a moltes persones. I en aquest sentit formularem una proposta de resolució per instar una modificació de la Llei de seguretat social, per garantir a càrrec del pressupost de l'Estat un nivell d'ingressos equivalent al salari mínim, tant per a aquelles persones que han treballat tota una vida com a aquelles persones a les que hagi pogut sobrevenir una situació d'invalidesa. Una circumstància que per altra banda de la qual ningú no n'està exempt.

La pandèmia ha situat el mercat de treball amb una tensió sense precedents. S'han assolit xifres rècord de desocupació. En aquest context de crisi i fruit d'un exercici de corresponsabilitat entre empresaris i treballadors, s'han fet esforços importants per sostenir la nostra economia interna.

Per una banda, s'han restringit drets que semblaven totalment consolidats, com la protecció de les vacances o la retribució incrementada de l'hora extraordinària. I per altra banda, s'ha continuat satisfent els salaris tot i que no s'hagi treballat de manera efectiva.

A l'altra banda, des de l'inici de la crisi, venim advertint de la necessitat urgent de reforçar el departament de treball. Per gestionar la implementació dels popularment anomenats ERTOS. La tasca d'inspecció i de control administratiu és l'única garantia per evitar abusos que després sinó haurem de pagar entre tots. Però malauradament aquest reforç no s'ha produït.

Per altra banda, cal que fem una reflexió profunda entre allò que han de ser solucions puntuals i allò que són mancances estructurals del nostre mercat de treball.

Altrament ens hem vist abocats a un sobre endeutament empresarial o a la liquidació dels estalvis dels empresaris per tal de poder garantir els salaris. Per tant, hauríem de començar a parlar de conceptes com l'obligatorietat d'aprovisionar les obligacions laborals en la normativa comptable, d'un fons de garantia salarial, una branca d'atur contributiva i un llarg etcètera de reformes del nostre mercat de treball que han de generar unes estructures sòlides per poder abordar futur contextos de crisi i de dificultats.

Les solucions poden ser múltiples, de ben segur, però el camí és un de sol: la negociació col·lectiva, que

ahora és un requeriment de les autoritats europees en el marc de la negociació de l'acord d'associació.

És per això que proposarem a aquesta Cambra debatre el proper divendres dues propostes de resolució per ratificar 16 de les 19 disposicions de la Carta Social Europea que encara no han adoptat, deixant de banda aquelles que afecten o que podrien afectar el nostre sistema de quotes pel seu manteniment del sistema de quotes, i de ratificar els convenis fonamentals i de governança de l'Organització Internacional del Treball, l'OIT, adquirint així la condició d'estat membre de l'OIT, agència de les Nacions Unides que segons la seva pròpia definició s'encarrega d'impulsar i de promoure el treball decent.

En quant a la Carta Social Europea des de l'any 2004 no es produeixen avenços, tot i els requeriments rebuts per part del comitè de drets socials.

I pel que fa a l'OIT en són membres tots els països de l'ONU amb l'excepció de Liechtenstein i Mònaco, una vegada més, i Micronèsia, Nauru, Bhutan, Corea del Nord i Andorra.

Fins ara ens havíem conformat amb les explicacions relatives a la càrrega de treball que suposava l'adhesió a l'OIT. Però hem vist que aquesta càrrega de treball no ha suposat pas cap escull per l'entrada al Fons Monetari Internacional. Per tant, estem convençuts de rebre amb els mateixos arguments esgrimits fa només una setmana el suport dels grups parlamentaris de la majoria per tal que en el nostre país es puguin complir els estàndards laborals per part de tots els sectors productius.

La crisi ha comportat també la necessitat de regular el teletreball, una regulació que també hem de tenir en compte els efectes que pot provocar la deslocalització física del lloc de treball i que això no esdevingui un obstacle i una càrrega de feina afegida per les dones o un obstacle pel seu desenvolupament professional.

Per tant, els molts nombrosos reptes que tenim en benefici de la igualtat entre homes i dones (la bretxa salarial, el sostre de vidre, els terres enganxós, el sistema de quotes, en llocs de responsabilitat pública entre altres), se'ns poden afegir d'altres derivats de la crisi de la Covid.

Un clar exemple és, per exemple, la violència de gènere. N'èrem conscients, però ahir assistíem esgarrifats a les dades que ens donava el cap de Govern, en un moment on el del Ministeri d'Affers Socials, ja estava de per si en una situació de col·lapse.

La violència de gènere requereix d'un abordatge prioritari i un consens unànim en la lluita contra la seva erradicació. És per aquest motiu, que proposarem, que proposem, una proposta de resolució contra la violència de gènere. Cal que mobilitzem tots

els recursos disponibles, destinar més recursos, una coordinació sota una única perspectiva, i cal que s'inverteixi en formacions útils, dirigides als equips d'atenció especial a la víctima, especialment a la policia, als sanitaris i a la justícia.

No podem situar-nos en un debat d'orientació política sense fer una referència a l'avortament. Per als socialdemòcrates no n'hi ha prou amb el SIAD. Volem que es reconegui el dret de les dones a no dur a terme un embaràs fruit d'una violació, amb un fetus no viable o amb malformacions greus o un embaràs que posi en risc la vida de la gestant.

Respectem escrupolosament la llibertat de creences de cada dona, i des d'aquesta perspectiva volem que cada dona sigui lliure per poder decidir què fer, d'acord amb els seus paràmetres ideològics i ètics.

Volem fer també un deteniment breu amb els drets del col·lectiu LGTBI. Calen més formacions i més informacions pel respecte dels drets d'aquestes persones, a més en el dret de la també, de la identitat de les persones transgènere, en l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació per raó de sexe, gènere o orientació sexual en la futura proposició de llei de la persona i la família.

En un altre àmbit d'actuació, cal seguir desplegant la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat. L'exemple, per exemple, en relació a la darrera aprovació del pressupost, no es pot tornar a repetir.

Cal invertir en senyalització acústica per a les persones invidents, en accessibilitat física, en una millora de la manera per poder exercir en plena autonomia l'exercici del vot o bé per millorar la representació del col·lectiu en la Comissió Nacional d'Accessibilitat. A més queda per desplegar la qüestió de l'assistent personal.

L'aparició de la Covid19 ha suposat certa pausa en el debat sobre el canvi climàtic. Seria enganyar-nos creure que una agenda pot substituir a l'altra. La declaració d'emergència climàtica, així com les legislacions aprovades marquen un calendari exigent per al Govern, tant amb els objectius com els terminis.

Tot i aquesta legislació, veiem contradiccions importants amb les pràctiques que duen a terme. Per exemple amb les dificultats per desplegar una veritable política de transport públic, o amb les polítiques d'infraestructures lesives amb el medi ambient, ja sigui l'aeroport o els diversos telefèrics dels quals es parla, o el manteniment del forn incinerador i al potenciament de l'energia de cogeneració, que no van donar pas al consum de les energies fòssils.

Hem d'aclarir aquestes contradiccions per demostrar un fet compromís en la política mediambiental i donar

una major seguretat en les futures generacions del nostre compromís amb el medi ambient.

El transport públic l'entem com una política essencial, i en aquest sentit plantejarem també una proposta de resolució per tal que es procedeixi a la creació d'un veritable transport públic com un servei al qual es destini una major implicació pressupostària en el qual s'integrin les línies nacionals i comunals en un sistema d'abonament i uns preus realment assequibles per fer el transport públic la primera opció dins d'Andorra.

En el marc d'aquest debat d'orientació política, no podem deixar de fer esment a la situació que es viu a l'administració de justícia. Estem d'acord que la justícia ha de poder ser un poder absolutament independent, però això no vol dir de cap manera que haguem d'assistir com a convidats de pedra davant la disbaixa i desgovern que actualment es viu al nostre sistema judicial.

La justícia viu un moment crític: manca d'efectius, batllies saturades, procediments judicials que s'eternitzen, el centre penitenciari amb més interns en presó preventiva que mai, disputes internes al Consell Superior de la Justícia, buits de poder que ningú vol omplir.

Cal recordar que el retràs en les decisions judicials deixa als ciutadans en una situació d'indefensió i sense una protecció efectiva dels seus drets. Malauradament fa molt temps que dura aquesta situació i no només està limitada a l'àmbit de la instrucció penal, i les perspectives de futur no són pas millors. Sense seguretat jurídica, a demés, les empreses i els inversors marxen o bé no arriben a Andorra.

Podríem parlar llargament de decisions preses, però preferim mirar cap al futur.

També volem fer un apunt sobre l'opinió que té el GRECO del nostre sistema judicial amb un informe que justament, avui, es presenta a Estrasburg, i que apunta a dues necessàries reformes sense les quals l'informe no pot ser superat.

El nomenament de durada indefinida dels magistrats i dels jutges i els canvis en la composició del Consell Superior de Justícia.

D'unes recomanacions que ens aboquen de nou, com moltes altres qüestions en diferents àmbits, i en els drets humans de tercera generació a parlar d'una reforma de la Constitució per una modernització i perquè el nostre país pugui avançar de manera efectiva.

És per tot això que proposem un pacte d'Estat per a la justícia; en el que estiguin convenientment representats els tres poders. Es tracta de poder

reflexionar i cercar solucions als problemes que avui en dia pateix la justícia. No es tracta ara de discutir i d'atribuir-se responsabilitats sobre calendaris i aplicacions de textos legislatius, sobre dotacions pressupostàries o de provisions de places. Urgeix senyores consellers i senyors consellers, fer un esforç tots plegats per trobar una situació per millorar la justícia i que sigui de nou un del pilars de la nostra democràcia.

Ens trobem en un escenari post-crisi que podria comportar un retrocés de drets i del benestar de la ciutadania. M'agradaria pensar que serem capaços i tenir prou alçada de mires per no deixar a ningú enrere després d'aquesta crisi.

Entenem, com deia abans, que la crisi sanitària estigui absorbint els recursos del Ministeri de Salut, i compartim amb el ministre que, de moment, les reformes sanitàries s'hauran de posposar uns mesos.

Tot i això, no volem deixar de banda la necessitat d'un pla de salut coherent, d'un organigrama de serveis, la importància del monitoratge de les dades, l'aposta per projectes de vida saludable, la gestió desagregada de les dades de salut i un programari més adequat per la història clínica compartida que alhora permeti la reutilització de la informació que els professionals ja venien fent.

A l'espera de conèixer els resultats definitius de l'estudi immunològic, i també atenent a les darreres informacions, entenem necessari constituir un comitè científic, que inclogui el comitè nacional de Bioètica, nomenat formalment, per a la gestió de la crisi sanitària i per sustentar la presa de decisions polítiques.

La gent gran és el col·lectiu més vulnerable davant la Covid-19 i les residències han estat un dels principals focus de contagi i amb més víctimes, 28 en concret. No és cap consol dir que aquesta circumstància s'ha repetit arreu. Aquesta realitat ens recorda que hi ha persones que necessiten unes atencions específiques i unes polítiques específiques. Ha quedat, podríem dir, dolorosament clar que cal repensar el nostre model d'atenció a la gent gran, fent dels domicilis els primers centres d'atenció a la dependència. S'ha de canviar la cultura medicalitzada per una altra que treballi per la prevenció i la promoció de la salut i, sobretot, pel manteniment de l'autonomia personal.

En aquest sentit, proposem per mitjà d'una proposta de resolució, un pla integral de dependència i d'atenció domiciliària. L'objectiu principal d'aquest pla és el manteniment de les persones en situació de dependència en el seu entorn habitual de vida i de convivència, sense perjudici de l'ordenació dels recursos residencials i d'atenció diürna.

Cal abordar de forma més eficaç i humana la problemàtica de la dependència i també cal plantejar-lo com un jaciment d'ocupació lligat a l'envelliment progressiu de la nostra població.

Pel que fa als recursos residencials i d'atenció diürna, s'ha de col·laborar de forma útil amb les residències públiques i privades que garanteixin la qualitat i la seva tasca, potenciar les inspeccions i els controls, millorar els sous del personal d'infermeria i dels auxiliars d'infermeria, així com establir unes ràtios de professionals sanitaris i sociosanitaris per a aquests centres.

L'educació ha patit també les conseqüències de la Covid: centres escolars tancats, i una transició forçosa i imprevista cap a l'ensenyament digital i incertesa al voltant dels processos habituals dels sistemes educatius. Tot un repte pel principi d'equitat, ja que la pandèmia ha posat en evidència les dificultats per accedir a l'ensenyament per part d'algunes famílies, i alhora la complexitat de l'atenció a la inclusió i a la diversitat en un context virtual.

Entenem per tant, que cal, un diàleg constant i permanent amb els professionals encarregats d'implementar els reptes sobrevinguts amb la pandèmia.

La nova realitat comporta, també, reconsiderar aspectes claus com la d'una major autonomia dels centres, amb una major dotació de recursos humans i materials.

Cal també, en la línia de la tendència europea actual, apostar fermament per una formació professional que doni als joves eines necessàries per poder crear els seus propis projectes dins un món en transformació constant.

També, tenen per a nosaltres consideració de serveis fonamentals, la protecció i la seguretat ciutadana. Per tant, proposem en la mateixa línia d'enfortir l'Estat una millora dels recursos materials i personals per als diferents cossos especials, així com un diàleg constant amb els seus sindicats professionals, per tal de prestigiar uns serveis que, de la mateixa manera que ha succeït amb l'educació i la sanitat, han vist reforçada la seva importància per part dels ciutadans.

Tot i haver estat justament en la música, el cinema, el teatre o la poesia on ens hem refugiat per trobat alleugeriment davant la incertesa provocada per la pandèmia, ens enfrontem a un esfondrament del sector cultural europeu. I és en aquest context que volem interpel·lar al Govern sobre quin model cultural volen per al nostre sector creatiu i per al nostre patrimoni cultural.

A Andorra, el sector cultural no es reconeix com a tal ni disposa d'una estructura, ni de lleis que el cohesionin i li donin una identitat pròpia.

Esperem els resultats del Llibre Blanc de la Cultura que ha de donar als artistes, tal com es va proposar des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, d'un estatut professional i així poder afavorir el dinamisme en la creació i en les iniciatives artístiques.

A diferència del que ha succeït en molts països on s'han augmentat les dotacions pressupostàries, a Andorra s'han re formulat objectius i s'han reduït en 2 milions el pressupost de cultura.

Tampoc la cultura té un paper molt destacat dons del document Horitzó 23.

L'esport és una eina d'integració i cohesió social, alhora un catalitzador per a les bones pràctiques saludables i per a la formació personal i ciutadana. La llista dels beneficis de l'esport és realment llarga, des de salut pública, la inclusió social i els valors per als joves.

En la nostra societat són cada cop més les persones que practiquen l'esport, però pensem que és ara més que mai el moment d'incidir de forma especial en l'esport de base com l'eina per obtenir futurs resultats esportius i l'eina de formació en valors de les noves generacions.

La política d'inversions dels darrers anys no ha estat massa reeixida. Hem vist de forma successiva anuncis de grans inversions, que no s'han materialitzat; i hem vist algunes actuacions des d'algunes parapúbliques que encara s'han d'acabar de rendir comptes, i tot això en detriment de projectes com per exemple el museu i l'arxiu nacional, dels quals fa almenys fa 15 anys que en parlem i que són elements essencials per la conservació del nostre patrimoni i en el relat de la nostra història.

De la mateixa manera que vam proposar en el darrer debat de pressupost, presentarem una proposta destinada a l'aprovació del primer Pla nacional d'inversions per donar una major estabilitat, independentment de què sigui el partit que governi, a les infraestructures bàsiques del nostre país.

En l'actual escenari de dificultats pressupostàries, entenem que no han de tenir més cabuda les actuals bosses de no tributació, alhora que cal lluitar contra el frau fiscal. L'impacte sobre els comptes públics de mantenir les actuals zones de no tributació, en la distribució de dividendes cap a la renda personal o dels resultats provinents de les OIC (també coneguts com a SICAVS) és d'uns 45 milions d'euros anuals.

A demés la no-tributació de societats patrimonials, creades per modificacions legislatives del primer

govern Demòcrata, també suposen un impacte multimilionari.

En relació al frau fiscal creiem que cal destinar-hi més recursos i, a més, disposar d'una norma que diferenciï els fraus voluntaris de l'ocultació d'activitat o la no presentació de declaracions.

Quina alternativa ens ofereix l'actual Govern davant la possibilitat d'eliminar les zones de no tributació, tributació zero, i lluitar contra el frau fiscal?

Com pensem fer front als dèficits generats i equilibrar els futurs pressupostos?

Segons hem pogut llegir en diferents aparicions de membres del Govern, la voluntat és desplegar una àmplia política de taxes que acabarà afectant a la gran majoria de ciutadans, a tots els ciutadans; a diferència de la proposta que efectuem nosaltres que només afecta a uns pocs ciutadans i d'un alt poder adquisitiu.

Considerem essencial apostar per la diversificació econòmica, per la creació de llocs qualificats per a joves i per apostar en projectes com per exemple el parc tecnològic, que cal recordar va ser una esmena introduïda pel nostre grup parlamentari en el darrer pressupost, cal dir que després de 3 anys d'haver-lo presentat de manera successiva. Apostar per sectors com la biotecnologia, la digitalització, el camp numèric, la cultura de l'oci, l'energia o el tercer sector, i així com altres fórmules de dinamització econòmica, com per exemple, el micro finançament, el crowdfunding, les cooperatives i l'emprenedoria.

Tot i que Andorra ofereix aparentment atractiu per a la inversió estrangera, de moment aquesta no va gaire més enllà de l'augment de les residències passives.

L'inversor estranger troba una carregosa burocràcia, i a tall d'exemple com ja vam presentar des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, els tràmits han de ser presencials i en llengua catalana. Nosaltres ja vam presentar que els tràmits fossin online i en anglès.

Finalment un breu apunt al Turisme sostenible i de compres. Per recordar una vegada més...

La Sra. sàndica general:

Ha de començar a acabar Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, acabo de seguida Sra. sàndica.

El turisme de compres, per recordar un cop més el pla estratègic de l'any 2016, un pla estratègic en el qual aquesta legislatura no hem vist cap acció concreta, ni tan sols cap menció.

Per concloure, la crisi de la Covid ens ha anticipat la fi del model econòmic i social construït durant anys de governs conservadors; lluny de recórrer a propostes

com ara l'adhesió al Fons Monetari Internacional que ens podria acabar abocant a una intervenció de la política nacional per part d'aquest organisme, considerem que ara és el moment i una oportunitat per reflexionar i repensar-nos. És l'oportunitat d'afrontar nous debats, bàsics i estructurals, per al futur del nostre país i que ens han de permetre reconsiderar per quin model d'Estat apostem i quin paper volem en el nostre dia a dia com a garant del benestar social i del progrés econòmic.

Ara és el moment també per promoure, dins les institucions andorranes i la societat civil, una política de participació juvenil que impliqui el reconeixement i l'alimentació de les fortaleses, interessos i habilitats dels i de les joves, oferint oportunitats reals perquè la joventut pugui participar en els processos de decisió i pugui fer sentir la seva veu.

Tenim confiança, som positius en les taules de treball per repensar Andorra i en la futura proposta d'acord de polítiques de joventut; i en què en elles surtin de forma clara les reformes que el país necessita.

Tenim també una clara vocació de col·laborar amb el Govern, de recollir les propostes de pactes d'Estat i de treball conjunt que se'ns puguin oferir

Volem, realment, arribar a acords i a entesa amb vostès. Acords i enteses duradores, estables, que generin confiança i seguretat en els ciutadans.

Acordar i pactar és enfortir la nostra democràcia...

La Sra. sàndica general:

Vagi acabant Sr. López.

El Sr. Pere López:

...i unir el país.

Gràcies Sra. sàndica.

La Sra. sàndica general:

Gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. nunci.

Gràcies Sra. sàndica.

En primer lloc i en nom del Grup Parlamentari Demòcrata volem començar aquesta intervenció afegint-nos al record de totes les persones que ens han deixat durant la pandèmia de la Covid-19.

En segon lloc, gràcies Sr. López per recordar la majoria de projectes en els quals el Govern de coalició ja hi està treballant.

Si ja de per si és complex fer una intervenció al debat d'orientació política per haver de resumir en poc marge de temps el gran volum de tasca feta fins la data, i per haver d'exposar quin ha de ser el rumb polític que hem d'agafar en el que queda de legislatura, evidentment ho és encara més en aquest context de crisi sanitària.

Tots recordarem l'any 2020 com l'any en què el món es va aturar, l'any del confinament, l'any del distanciament social forçat per un virus que fa pocs mesos ningú coneixia.

La Covid-19 ha canviat les prioritats del Consell General i del Govern, ha aturat la línia d'equilibri financer dels darrers anys i ens ha obligat a repensar el nostre futur col·lectiu.

Així mateix, també és complex afrontar aquest debat perquè la situació sanitària es troba en canvi constant.

Fa unes setmanes teníem pocs casos diagnosticats al país, però fa uns dies es van començar a incrementar, fet que ha obligat el Govern a prendre noves mesures d'aïllament social. Però hi ha una cosa que no ha variat des de l'esclat de la pandèmia, ni variarà. Em refereixo al comportament exemplar de la població d'Andorra. Totes i tots hem patit els perjudicis de la Covid-19 i hem hagut de fer sacrificis, però malgrat això des de l'inici hem sumat esforços pel país. La immensa majoria de la ciutadania hem prioritzat la cooperació, la solidaritat, el civisme i la responsabilitat. Hem assumit amb maduresa les diverses mesures que s'han anat dictant des de Govern, així com les lleis aprovades pel Consell General, concretament les vuit que han entrat en vigor des de què vam haver de confinar-nos. Units hem aconseguit un treball d'equip que va permetre superar amb èxit la primera onada de la pandèmia. També ha permès que tinguem un estiu per sobre de les expectatives inicials amb afluència de turisme, i segur que també ens permetrà superar aquest rebrot en el qual estem immersos ara mateix.

Senyores i senyors consellers, és per aquest motiu que des d'aquesta Cambra cal que seguim ajudant i acompanyant a la ciutadania, aportant solucions pràctiques i eficients per enfortir el nostre sistema de salut, de protecció social, així com facilitar la recuperació econòmica. I per aconseguir-ho hem de treballar des de la cooperació, la responsabilitat de país, unint esforços i apartant partidismes. Només l'estabilitat política ens permetrà superar la situació actual perquè assolint grans acords és com millor tirem endavant.

Com hem fet els ciutadans durant els moments més crítics de la pandèmia, apel·lo a la unitat política, sumant des de la pluralitat, pel bé col·lectiu i l'interès general.

El camí de superació d'aquesta crisi passa per preservar bona part de les ajudes impulsades des de l'esclat de la pandèmia. La prestació per fills a càrrec per assumir confinaments familiars, els crèdits tous avalats pel Govern per poder tirar endavant els negocis, la flexibilització dels requisits per accedir a la prestació per desocupació involuntària, les reduccions de les quotes que han d'assumir els nostres autònoms, els incentius per la contractació de treballadors o la figura dels ERTOS entre d'altres.

En el cas dels ERTOS per exemple, ha quedat demostrada la seva efectivitat per salvaguardar llocs de treball, per donar un respir a les empreses i mantenir activa la nostra economia. Des de l'1 de maig més de 1.400 empreses han sol·licitat la suspensió temporal del contracte o la reducció de la jornada laboral dels seus treballadors per prop de 10.200 persones. La millora de la situació econòmica ha permès que molts assalariats ja s'hagin incorporat al seu lloc de treball, però alguns sectors de la nostra economia encara no han pogut tornar a una certa normalitat laboral. Per aquest motiu caldrà estudiar la possibilitat d'allargar la figura dels ERTOS més enllà del 31 de desembre d'enguany. Això sí, per casuístiques concretes i perquè encaixin realment amb les necessitats d'empreses i treballadors, tancant la porta a possibles abusos o allargaments innecessaris. He posat fins ara exemples de mesures que marquen el camí de la recuperació després d'aquests mesos complicats. És a dir, exemples de present, però aquest camí també ha de tenir una meta més enllà a futur, i aquesta la defineix el pla de Govern Horitzó 23.

El pla d'acció H23 assenta les bases de l'Andorra post Covid de manera realista i estableix les prioritats pels propers tres anys, però també va més enllà, doncs comença a dibuixar quina ha de ser l'Andorra que volem deixar a les nostres filles i fills, una Andorra que per sobre de tot ha de ser més resilient, sostenible, digital i global. Igual que han fet les famílies reestructurant la seva planificació familiar en el marc de la pandèmia, igual que les empreses han reorganitzat la seva logística i organització laboral, és obvi que també nosaltres ens tocava replantejar la nostra acció política. Trobaran molts pocs països al món que en aquests moments estiguin presentant un pla de mandat que s'adapti d'una forma realista i ambiciosa a un escenari pot Covid, Andorra ho ha fet. I aquest exercici de reflexió tan necessari ens aporta serenitat i fortalesa per avançar més ràpid i amb més seguretat cap al futur.

Deia Sèneca que: “No hi ha cap vent favorable per aquell que no sap a quin port es dirigeix”. L’H23 fixa molt bé quin és el nostre port i per tant, el nostre rumb.

El cap de Govern ja va detallar ahir amb gran precisió les línies prioritàries de l’H23, els projectes irrenunciables i els que es poden posposar per un temps prudencial.

Des del Grup Parlamentari Demòcrata celebrem especialment que el medi ambient, la transició energètica, l’economia circular, la transparència, la digitalització i simplificació de l’Administració pública i les polítiques per impulsar i dinamitzar la nostra economia hi tinguin un paper tant cabdal. Com també i al mateix nivell, l’educació i la cultura, fonamentals per una societat dinàmica i capacitada. Tots ells són elements que ens encaminen cap on volem dirigir Andorra. Alhora l’H23 també té com a objectiu buscar solucions pels problemes més immediats de la ciutadania, com n’és l’habitatge i l’increment dels salaris i les pensions més baixes, entre molts d’altres. Són esforços que es tradueixen amb prioritats irrenunciables, compromisos fermes del Govern i de la majoria que li donem suport, com és el cas de l’augment de la capacitat adquisitiva dels salaris més baixos.

Seguirem incrementant el salari mínim anualment i més enllà de l’IPC, amb la prioritat d’arribar a finals de legislatura al 60% del salari mitjà, als 1.280 euros aproximadament, tal com ho dicta la Carta Social Europea. Aquest augment s’ha de fer, això sí de manera progressiva perquè les nostres empreses ho puguin assumir. En el cas de la llei que afecta al 2021, entrarà amb caràcter d’urgència les properes setmanes. Serà la mateixa llei que en matèria d’habitatge seguirà congelant els contractes de lloguer i no permetrà pujar-los més enllà de l’IPC. Perquè millorar la capacitat adquisitiva de la població que més ho necessita, ha d’estar al mateix nivell que poder garantir habitatge a preus assequibles. I és que l’escenari de país pot haver canviat amb la Covid-19, però l’habitatge segueix sent de les principals preocupacions ciutadanes, i en aquesta línia ja s’està treballant en la llei de l’institut de l’habitatge, per la creació d’un índex de referència i la creació de la comissió nacional de l’habitatge. I aquí deixi’m-me que faci una crida als comuns. Els comuns també s’hi han d’implicar. És per aquest motiu també que presentarem una proposta de resolució perquè el Govern faci les accions de concertació necessàries amb tots els comuns per tal que implementin els incentius necessaris per fomentar la construcció d’habitatge de lloguer residencial a preu digne.

Una altra preocupació de la nostra ciutadania i prioritat estatal, són les pensions. I és aquí on entrem

en joc als pactes d’Estat. També en aquest cas prioritat de l’inici de la legislatura. Tots sabem que en el cas de les pensions de jubilació la situació és delicada, així ho diuen els estudis actuàrials.

És la nostra responsabilitat no dilatar aquesta problemàtica en el temps i no deixar aquesta tasca als propers governants, escudant-nos en la pandèmia. Ens hem d’anticipar i mostrar valentia. Cal actuar ja, per poder fer-ho des de la progressivitat i no haver d’aplicar, de cop, mesures dràstiques en el 5 futur.

En aquest punt, recollim la proposta llançada ahir pel cap de Govern que: vista la dimensió de la problemàtica, que la branca de jubilació entrarà en dèficit els propers anys, acceptem el repte d’afrontar la reforma de la branca de jubilació des del poder legislatiu, a partir d’una proposició de llei. I mirant, evidentment, de fer-ho des del consens.

Seguint amb els pactes d’Estat, estenem la mà a la resta de grups parlamentaris per tancar el que es refereix a la sanitat pública. El nostre sistema de salut ha estat capaç de resistir una situació límit com la crisi de la Covid, especialment gràcies a la feina dels professionals de la salut, herois reals d’aquesta pandèmia i als qui agraïm l’excel·lent feina realitzada. Així, durant aquests mesos hem ampliat i millorat el nostre sistema de salut, tant pel que fa a instal·lacions, ara més dimensionades, com al personal, que ara està més format.

Ara cal seguir bastint una sanitat capdavantera i eficient, centrada en les persones i les seves necessitats, amb una bona xarxa de relacions teixida amb els millors centres forans per complementar el que ja oferim aquí.

I, finalment, el pacte d’Estat per l’acord d’associació amb la Unió Europea. Ha quedat demostrat en aquesta pandèmia que no ens podem quedar aïllats, que les relacions bilaterals són essencials i que el Mercat Interior Europeu ens pot oferir l’homologació necessària en el nostre objectiu de diversificar l’economia i atreure nous sectors en expansió.

En aquests tres pactes confiem que, per sentit d’Estat, hi trobarem un esperit de consens i de mà estesa amb la resta de grups parlamentaris. I és que la cultura del pacte, tan profundament arrelada a la nostra història, va a favor de l’interès general, ens fa millor com a societat i ens equipara a les societats més democràtiques d’Europa. No dubtin que en el nostre grup hi trobaran tota la predisposició.

I precisament en la voluntat de ser una societat moderna i avançada, hem d’impulsar també lleis capdavanteres. N’és exemple la llei de la persona i de la família, que simplificarà tota la normativa en aquesta matèria i aportarà millores importants pel que fa als drets de les persones. Alguns dels aspectes

destacats, per citar-ne uns pocs, són l'eliminació de la diferència terminològica entre les unions civils de persones del mateix sexe i els matrimonis civils de persones de sexe diferent, també la simplificació de les tramitacions de divorci o la inclusió dels preceptes més moderns en relació als drets de les persones amb diversitat funcional.

En l'àmbit de l'impuls a la nostra economia, i de la mateixa manera que volem avançar cap a una Andorra moderna i global, la Zona Franca ha de permetre millorar la nostra competitivitat i atreure noves activitats econòmiques d'alt valor afegit.

Tenim clar que ha de ser una realitat aquesta legislatura.

Aquí cal lligar-ho també amb el foment de nou sectors estratègics, sectors en expansió que ens permetin ser més competitiu, com els projectes de llei per regular la tecnologia Blockchain i accelerar la transformació digital de les nostres empreses.

Però fomentar aquests nous models de negoci i sectors estratègics no implica deixar d'apostar pels més tradicionals com el comerç i el turisme. Cal donar-los les eines per transformar-se i créixer, guiant-los en el procés de digitalització per alinear-se amb el canvi d'hàbit del consumidor, que cada vegada compren més online. Es tracta d'una tendència que ha accelerat el confinament. Els hem de donar facilitats perquè desenvolupin els seus projectes a la xarxa i es puguin donar a conèixer dins i fora les nostres fronteres. Perquè la digitalització no sigui un escull, sinó un reforç per als seus negocis.

Però, i aquí m'aturo per fer-ne especial èmfasi. Tot aquest progrés que volem per Andorra ha d'anar indiscutiblement vinculat a la sostenibilitat i el respecte pel medi ambient. Pilar essencial del futur que tots volem. Un compromís indiscutible d'Andorra amb el món i amb tota la població, també establert a l'Agenda 2030 de les Nacions Unides i a la Declaració d'Estat d'Emergència Climàtica que vam aprovar en aquest Consell General.

Hem d'avançar cap a la transició energètica, produir cada vegada més energia pròpia (assolint una producció elèctrica nacional que arribi al 33% del total el 2030, d'aquí 10 anys, i al 50% a l'horitzó 2050), i que aquesta producció nacional d'electricitat es fonamenti en energies renovables. Hem de fomentar també el transport públic, tot això per avançar cap a l'objectiu de ser un país neutral en emissions de carboni l'any 2050.

També aquí, en la preservació del medi i del paisatge natural, és indispensable continuar apostant pel sector agrícola-ramader, ja sigui impulsant noves oportunitats de negoci, com apostant pels productes locals i de proximitat, d'alt valor i qualitat.

Senyores i senyors consellers, el reglament del Consell ens limita el temps d'intervenció i, per això, no puc tractar a fons totes les temàtiques que el cap de Govern va exposar ahir.

He intentat ressaltar els punts especialment rellevants per a nosaltres, tot i que tenim la determinació d'actuar en tots els àmbits en què el nostre país necessita impuls públic. I ho fem renovant el compromís de no apujar la pressió fiscal: Seguim garantint, com vam dir a l'inici de la legislatura, que no incrementarem l'IRPF, l'IGI o l'Impost de Societats, perquè són base de la nostra competitivitat fiscal i palanques del creixement econòmic. Això sí, tal com va anunciar el cap de Govern, estem oberts a estudiar taxes finalistes com la turística o la d'emissions de CO₂.

Aprofitant que parlem de les finances de l'Estat i de la capacitat de resiliència per fer front a situacions excepcionals, actualment, i segons la Llei de sostenibilitat de les finances públiques, els comuns i l'executiu dipositen el 0,1% del seu pressupost a un fons de compensació per sufragar pressupostos extraordinaris derivats de causes excepcionals. Aquest fons s'ha activat precisament per la crisi de la Covid-19, i s'ha accedit a un total d'aproximadament 2,4 milions d'euros, que és el que havia sumat des de la seva posada en funcionament el 2014.

Pensem que cal que tenir més múscul. Cal estar més preparats. Per això cal estudiar la conveniència de modificar la llei per ampliar el percentatge de l'aportació dels diferents ens públics, per poder tenir més garanties que podem afrontar noves situacions excepcionals.

He explicat la situació i el context que emmarca aquest debat d'orientació política, un debat on hem pogut fixar les prioritats, accions i objectius de futur del nostre Govern i la majoria pel que queda de legislatura. Pels propers 3 anys.

Permetin-me que, després de parlar del "què", parli del "com". És aquí on enllaço amb dos conceptes que han marcat també la resposta a la pandèmia i que marcaran la nostra acció durant la resta d'aquesta legislatura.

D'una banda, una comunicació transparent. Ens vam comprometre a l'inici d'aquesta legislatura a tenir una comunicació més fluida amb els ciutadans. Crec que ningú pot dubtar que això s'ha assolit plenament durant aquesta crisi. Ara és fonamental seguir fomentant-la, perquè els ciutadans han de sentir les institucions properes. Per aquest motiu, des de la coalició hem impulsat la Llei de transparència i accés a la informació. Una llei moderna, que ha de ser capaç de donar resposta a la voluntat dels nostres conciutadans de conèixer, de manera àgil i

transparent, la realitat de la informació de les seves administracions públiques.

Ha quedat demostrat que remar tots en la mateixa direcció ens fa més forts, i només s'aconsegueix aquesta bi-direccionalitat amb una comunicació fluida i sincera, amb capacitat de rebre feedback, amb capacitat de canviar el que no funciona partint de la informació que en surt d'aquest feedback.

I també amb plena disposició a reconèixer quan ens equivoquem i a rectificar en benefici de la nostra població.

I d'altra banda, a la recerca de la coparticipació de la ciutadania en l'elaboració de les lleis.

Des del Grup Parlamentari, només començar la legislatura, vam iniciar una ronda de reunions amb totes les associacions, sindicats, col·legis professionals i altres col·lectius del país, per conèixer els seus neguits, demandes i propostes de millora. I com que la Covid-19 ho ha capgirat tot, a l'inici de l'estiu els vam demanar si ho podíem tornar a fer, si ens podíem tornar a reunir. Fins a la data ja hem mantingut una vintena de trobades en aquesta segona ronda i en seran tranquil·lament el doble els propers mesos.

La nostra voluntat és la de poder implicar el teixit associatiu i a la societat civil per elaborar els millors textos legislatius pel país.

Senyores i senyors consellers. Som conscients que ens esperen anys durs. L'afectació del tancament econòmic ha tingut un impacte estimat de caiguda del PIB que previsiblement serà de dos dígitos.

Les ajudes de l'Estat per a la població han sumat al voltant de 400 milions d'euros, el que ens porta un càlcul d'un dèficit de 165 milions entre el 2020 i el 2021. Això farà que el deute passi a representar del 32% del PIB al 43% del PIB. Aquesta és la realitat i l'hem d'afrontar amb respecte però sense cap mena de por, perquè hem fet els deures amb anterioritat, amb unes finances públiques sanejades gràcies al rigor pressupostari dels darrers anys. I també hem fet els deures en curs, en plena crisi Covid, hem estat capaços de diversificar el nostre endeutament. Al 2020, el deute bancari representarà el 15%, les emissions nacionals el 60%, el deute bancari internacional el 8%, i un 17% les emissions de deute internacional.

A més a més, l'Executiu treballa amb l'objectiu que la suma d'operacions internacionals constitueixi el 85% del deute de país per millorar la resiliència financera de l'Estat però també per disminuir la pressió sobre les entitats bancàries nacionals.

D'aquesta manera tindran més liquiditat, fet que repercutirà més injecció per la societat i el teixit productiu.

Per tant, reitero, hem d'afrontar la realitat que ens depara el futur amb respecte, però sense cap mena de por. Estem convençuts que sortirem d'aquesta crisi i n'hem de sortir reforçats, treballant des de l'estabilitat i apartant el frontisme, treballant de manera lleial per donar a la població d'Andorra el millor futur possible, que és en definitiva el futur que ens mereixem.

Ha quedat demostrat en aquest pandèmia que la unió suma, i suma amb molta força, tanta com per superar una crisi, tanta com la pròpia existència i història del nostre país d'Andorra.

Per això, ara més que mai hem de posar la mirada de manera simultània en el present i en el futur, però sense deixar de banda el passat que ens marca la nostra essència, valors, identitat.

Començava la meva intervenció dient que el 2020 ha estat l'any en què el món s'ha aturat. Una aturada momentània que ens ha obligat a traçar nous camins, però no perquè siguin nous hem perdut de vista l'horitzó que ara fa una mica més d'un any defensàvem el debat d'investidura del cap de Govern.

Un horitzó de prosperitat que faci que tots i cadascun dels ciutadans d'aquest país se sentin orgullosos de formar-ne part. Segur que Andorra no serà la mateixa que abans del 13 de març del 2020, però per què no pot ser millor? Aquest serà senyores i senyors consellers el nostre objectiu prioritari.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Ensenyat.

Acabades les intervencions dels grups parlamentaris, se suspèn la sessió fins a les 16.00h de la tarda perquè el Govern pugui preparar la seva resposta.

Fins ara.

Se suspèn la sessió.

(Són les 11.53h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 16.02h)

La Sra. síndica general:

Bona tarda.

Reprenem la sessió.

Pel Govern, passo la paraula al Sr. cap de Govern.

Teniu la paraula.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sra. síndica, Sra. subsíndica, Sres. conselleres i Srs. consellers generals.

Comparec novament en aquest debat sobre l'orientació política global del Govern després d'haver escoltat atentament les intervencions dels presidents dels cinc grups parlamentaris del Consell General.

I ho faig casualment tot just d'haver llegit l'entrevista d'un polític en un mitjà de comunicació escrit espanyol que es publica avui i que parla de l'excés de l'emoció i de la falta de gestió en política.

Aquest polític denuncia en general que els ciutadans les ciutadanes ens hem abandonat a les emocions en escollir els càrrecs públics. I que aquests per tant, han acabat servint més les emocions que els propis ciutadans.

Perquè sovint escollim a polítics més hàbils per guanyar les eleccions que no pas polítics per gestionar les responsabilitats que tenen encomanades. I el que cal en definitiva és un bon equilibri entre capacitat tècnica i connexió emocional amb els ciutadans tal com diu aquest polític.

Comparteixo plenament aquesta reflexió i considero que especialment en els temps de dificultats extremes i de tribulacions que ens ocupen actualment, el que es necessita, per tant el que necessita Andorra són persones capaces de governar i de governar bé, i no persones capaces de generar emocions o només de generar emocions. És el que hem intentat i crec humilment que hem aconseguit el meu equip i jo durant el darrer any i mig de legislatura.

En poc temps i amb una terrible pandèmia pel mig, crec repeteixo humilment, que hem resolt adequadament diverses qüestions pendents o encallades des de feia temps, i hem traçat molt clarament el camí d'altres qüestions que requereixen una solució més a mig o llarg termini. Citaré alguns exemples:

- La construcció del casino.
- La pacificació de la funció pública.
- La cerca i posada en marxa d'un ús convenient a l'antic edifici d'Andorra Telecom.
- La creació del servei d'atenció integral a la dona com a pas decisiu per assessorar i acompanyar les dones que volen interrompre voluntàriament el seu embaràs sense posar en entredit tanmateix les nostres institucions.
- El desdoblament efectiu d'un tram molt gran del vial que transitava per Sant Julià de Lòria a un cost assumible.
- La implementació de la via preferent en l'àmbit sanitari.
- La implicació i informació d'una vegada per totes de la ciutadania en relació al procés d'aproximació a

Europa, o l'entrada al Fons Monetari Internacional, que feia més de vint anys que cuejada.

Aquests són alguns dels exemples que volia citar i als quals potser no em vaig referir suficientment ahir.

En canvi, quan he escoltat la intervenció del Sr. Pere López, autoproclamat cap de l'oposició, m'ha semblat que només pretenia generar emocions. He de dir d'entrada, i li agraeixo que hagi emprat un to diferent del que ens té acostumats, més pausat, menys incisiu i aparentment més col·laborador. En parlarem d'aquí una estona.

Però si bé la forma ha canviat, lamento constatar que el fons segueix sent el mateix de totes les intervencions a les quals he assistit en els debats d'orientació política i als quals el president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata ha participat en els darrers cinc anys. Un cúmul de propostes i de promeses no quantificades perquè si ho féssim veuríem de seguida que són irrealitzables, particularment en el context financer actual, i que fa crec jo, perquè sap que no les ha d'implementar, perquè està a l'oposició, perquè només vol generar emocions.

Vostè no creu que al meu equip i a mi no ens agradaria construir milers d'habitatges de titularitat pública? Fer el transport públic gratuït per a tothom? Apujar totes les pensions de jubilació i d'invalidesa fins el salari mínim i incrementar fins a l'infinit els recursos humans i materials dels serveis socials, ocupacionals, educatius o de seguretat? Clar que ens agradaria. Però la resposta a totes aquestes propostes del PS, jo ja la vaig donar ahir, precisament quan recordava l'anècdota de Josep Pla a Nova York preguntant allò de: *"I tot això qui ho paga?"*

Nosaltres hem de governar responsablement i això significa prioritzar les accions polítiques, quantificar-les i implementar-les en la mesura en què es pugui sufragar. I no ens faci creure que tot això ho pagarem amb 45 milions d'euros que obtindrem taxant fins el 10% les OICS i les SICAVS, quan cap país del món les fa tributar fins a aquest punt.

Vol que passem de ser uns dels països fiscalment més competitius del món a un dels països menys competitius? Perquè si és així ja es pot oblidar de transformar i relançar l'economia tal com proclamava.

A més tenint en compte el nombre i els guanys de les SICAVS que tenim registrades i imposant-les fins i tot com deia vostè, fins el 10%, no arribaríem a obtenir ni tan sols quatre milions d'euros, 10 vegades menys del que ha afirmat erròniament.

Com ha dit encertadament el president del Grup Parlamentari Demòcrata, gràcies per recordar-nos Sr.

López el que ja està fent el Govern i la majoria que li dona suport. Perquè en tots i cadascun d'aquests àmbits que ha mencionat, crec que estem fent passes valentes i decidides, però realistes. A partir de l'any que ve, m'hi vaig referir ahir, començarem a construir un edifici de 50 habitatges d'ús social al bell mig d'Andorra la Vella gràcies a la cessió gratuïta del terreny per part del Comú, on hi gastarem gairebé cinc milions d'euros. I d'altra banda, dotarem inicialment amb 10 milions d'euros el fons públic privat destinat a la construcció d'habitatge de lloguer a preu assequible.

També estem implementant i destinant els recursos necessaris per reduir les tarifes del transport públic i fer-lo gratuït en determinades franges d'edat, particularment en el cas dels més joves.

Un any més, apujarem el salari mínim i les pensions no contributives per sobre de l'IPC, per tal que a finals de legislatura se situïn com a mínim en el 60% del salari mitjà. I hem contractat o contractarem més treballadors socials o educadors socials, -nou més concretament-, i més policies, -18 més concretament-, entre d'altres.

D'altra banda, vull donar resposta als dos pactes d'estat que ens heu fet, un sobre l'habitatge i l'altre sobre la justícia.

En primer lloc vull posar de manifest que proposar pactes d'Estat és quelcom més que una estratègia comunicativa enmig d'un debat polític.

Els pactes d'Estat han de tenir un sentit clar, han de tenir un fonament sòlid i òbviament també s'han d'inscriure en una dinàmica de cooperació i de mà estesa real i duradora en el temps.

Darrerament vostè Sr. López i apel·la reiteradament, i ho rebo molt positivament per bé li he de dir amb sinceritat que amb certs dubtes.

Tinc dubtes que aquesta sigui la seva voluntat real, bàsicament perquè en els moments més difícils de la pandèmia quan estava més justificada que mai la posada en pràctica de la cooperació i la mà estesa, lamento dir que no les vaig trobar en vostè.

Segurament vostè tindrà molts arguments per justificar al contrari, però als fets em remeto. Mentre el Grup Parlamentari de Terçeravia va votar favorablement totes i cadascuna de les iniciatives legislatives sorgides del Govern, vostès només van votar favorablement la primera de les lleis, i ningú els demanava de renunciar ni als seus postulats ni a les seves facultats de control del Govern, com vostè ha dit aquesta matí.

Però ja li dono el benefici del dubte, i estic disposat a creure que d'ara endavant les coses canviaran.

Si és el cas però, penso que abans d'encetar nous pactes d'Estat, potser el que convindria és sumar-se, donar resposta o posicionar-se respecte dels pactes d'Estat ja plantejats.

Pel que fa al pacte d'Estat sobre l'acord d'associació amb la Unió Europea, ja ens ha dit que sí, que el PS vol seguir formar-ne part com en l'anterior legislatura i espero que el puguem signar ben aviat després de mesos i mesos de negociacions creuades amb el seu grup i el Grup Parlamentari de Terçeravia.

Però pel que fa a la sostenibilitat del sistema de pensions, més enllà de no oposar-se a què aquesta qüestió es tramiti des del Consell General, què ens proposa? Està d'acord el PS a fer sostenible el sistema de pensions? O tot el que pretenen és seguir carregant la CASS de més i més compromisos de despesa sense saber com i qui ho pagarà?

I en el cas del pacte d'Estat sobre el sistema públic de salut, per què l'hem de deixar al calaix com ens ha dit vostè? Quan justament la irrupció de la pandèmia ha servit per reafirmar que és un pilar essencial de l'organització de qualsevol país.

A més, jo entenc que els pactes d'Estat han de versar sobre qüestions de fons, de llarg recorregut i que precisen també de solucions a llarg termini.

No li discuteixo que assumptes com l'accés a l'habitatge a preu assequible, o la situació de l'Administració de justícia no necessitin d'una base estructural. Però, són dues qüestions que el que precisen sobretot ara mateix és de solucions urgents i immediates, no d'una reflexió al tomb d'un pacte d'Estat per dissenyar com volem que sigui la qüestió de l'habitatge o de l'Administració de justícia d'aquí a deu anys.

Per aquest motiu el que toca és entrar ja a tràmit parlamentari o, en tot cas abans que acabi l'any, el Projecte de Llei de l'institut de l'habitatge i de creació del fons públic privat al qual he fet referència que permetrà construir o rehabilitar molt més habitatge de lloguer a preu assequible, implementar unes polítiques d'habitatge ambicioses i desvinculades de les diferents administracions competents i també establir finalment uns índexs de referència per posar en marxa polítiques incentivadores per als propietaris de pisos de lloguer que compleixin amb el rol social que tenen atribuït.

I pel que fa la justícia igual. El que toca ara, és cobrir com més aviat possible les moltes places convocades i encara vacants de batlles, perquè si ho fem aquesta situació de col·lapse en la que ens trobem d'un dia per l'altre desapareixerà.

D'altra banda, també em sembla que els pactes d'Estat també s'hi ha d'arribar si em permeten amb una certa

coherència i amb un cert esperit de consens perquè vostè avui ens planteja un pacte d'Estat sobre l'Administració de justícia i, en canvi, fa pocs dies que el primer secretari del seu partit exigia públicament la dimissió en bloc de Consell Superior de la Justícia. No em sembla la millora manera de donar inici a un pacte d'Estat perquè vull entendre que en aquest pacte d'Estat també hi haurà de ser el Consell Superior de la Justícia, no ho farem a esquenes d'ells.

I en el mateix sentit, també ens proposa un pacte d'Estat sobre l'habitatge però paral·lelament vostè aquest matí ha marcat les seves línies vermelles amb unes propostes tan intervencionistes en matèria d'habitatge que sap que com a mínim la meitat de les persones i dels actors de la societat civil que haurien de formar part d'aquest pacte no podran assumir-les.

Dit això, em semblen interessant les dues propostes que ha formulat sobre un pla d'atenció a la gent gran i a la dependència, i un pla sobre les inversions públiques. Ambdues qüestions s'emmarquen perfectament amb l'acord de Govern que els grups de la majoria van subscriure en el moment de la investidura i, a més, entenc que són propostes que agafen encara més rellevància en l'escenari actual marcat per la irrupció del Coronavirus i per les seves conseqüències econòmiques i socials.

No podem obviar, però, que el Govern ja hi està treballant decididament com per exemple en el primer cas amb la creació, tot just el 23 de juliol passat per part del SAAS, del Servei d'envelliment saludable.

En qualsevol cas, però, potser en discutirem després, em sembla que seria convenient emmarcar el debat i les solucions al tomb de la gent gran o de les inversions públiques i, per tant, els dos plans que proposa en els treballs de la comissió transversal que estem constituint conjuntament el Govern, el Consell General i els comuns, bàsicament per no anar duplicant o creant més estructures feixugues.

Com també em sembla raonable l'establiment de polítiques transversals en matèria de joventut -s'hi ha referit força-, ara bé, no tinc clar que calgui formular a hores d'ara, o potser no ho he entès del tot bé, una proposta d'acord en aquest sentit perquè tot just fa uns dies, si no vaig errat, les seccions joves de tots els partits van acordar avançar en aquesta qüestió però partint de zero sense condicions prèvies. Per tant, ajudi'ns a mantenir aquest esperit i no vulgui marcar abans d'hora de quin ha de ser el contingut d'aquesta acció conjunta.

I si el Sr. López ens vol arrossegar cap el reialme de l'emoció, el Sr. Pintat fa tot el contrari. He dit al Sr. López que nosaltres enfocàvem la responsabilitat de Governar amb propostes valentes però sempre

realistes. Ara bé Sr. Pintat, vostè potser peca d'un excés de pessimisme. Vostè veu núvols negres en tots els horitzons: les pensions, el creixement econòmic, l'acostament a Europa, la fiscalitat, la gestió de la pandèmia... I no m'interpreti malament. Aquesta aproximació més pessimista, d'entrada, m'agrada més que la del PS perquè com a mínim no ve a fer una carta als Reis sense dir si serà possible o no. El que passa és que la seva constatació dels tots els riscos i perills que tenim al damunt tampoc no passa en la majoria dels casos de ser això, una constatació. Perquè a l'hora de buscar alternatives ens parla de forma genèrica dels fulls de ruta sense dir-nos, què hi vol en aquests fulls? De quines premisses vol partir? Cap a on vol anar? I després, quan tinguem una idea aproximada ja farem el càlcul dels costos i veurem si és possible. Ja afinarem les propostes o reconduïrem els rumb, si escau, però hem de saber què volem, i crec que això com a mínim respon l'H23 a qui vostè sembla que no l'acaba de convèncer.

Quan ens demana què pot fer la Unió Europea per nosaltres? Miri d'entrada, la Unió Europea pel simple fet d'existir ja en fa unes quantes coses per nosaltres. No només per nosaltres però ens en beneficiem.

En aquests moments sense la Unió Europea, sense les seves balles de seguretat i sense la seva acció decidida aquest estiu, Andorra estaria al mig d'un continent desequilibrat i inestable, amb diverses polítiques monetàries i econòmiques confuses i no sempre coherents, i amb els nostres principals clients -per tant, espanyols i francesos- en una situació econòmica i social molt pitjor de la que tenen ara... i la que tenen ara no és bona, ja li ho concedeixo. L'entorn no és bo. Però, l'entorn seria molt pitjor si la Unió Europea no existís i si els nostres veïns, França i Espanya, no es mantinguessin en una línia nítidament europeïsta i no haguessin treballat molt dur a principis d'estiu per convèncer a altres socis comunitaris de la necessitat de modificar els objectius de dèficit i de preveure plans d'estiu.

Per tant, la Unió Europea de forma indirecta, si es vol, ja en fa de coses per a nosaltres. I no és casualitat que en molts països membres de la Unió hagin augmentat recentment la confiança en les institucions comunitàries.

Evidentment vostè en la seva reflexió, que li agraeixo, va més enllà i apel·la els acords bilaterals que tenim subscrits amb la Unió. Suposo que es refereix principalment a l'Acord de cooperació del 2004. Miri, precisament jo era un jove tècnic del Ministeri d'Affers Exteriors l'any que es va signar aquell acord i la Sra. síndica n'era directora, i és cert que l'Acord del 2004 preveu la cooperació en diversos àmbits. Però, Sr. Pintat, no conté protocols d'aplicació, ni protocols financers, ni cap altre mecanisme que ens acosti a una

certa concreció, i vostè sap a més que la feina de trucar a la porta de les institucions comunitàries durant aquesta pandèmia, ja l'hem feta, i li vaig fer el retorn oportú, malgrat hagi dit el contrari.

Però és que no podem tractar a la Unió Europea com alguns tracten Santa Bàrbara, que no més es recorden d'ella quan trona. No es pot ser euroescèptic moderat, ja reconec que moderat, i a la vegada demanar ajuda a la Unió Europea quan les coses es compliquen.

Tot i així, jo soc dels que penso que en tot procés negociador com el que tenim iniciat amb l'Acord d'associació hem de fer un exercici permanent de posar els pros i els contres de la negociació. Amb això li dono la raó. I no, a mi no m'espanta l'escenari d'un "no" acord amb la Unió Europea, però treballo per un acord.

Perquè aquesta idea subjacent de què podem obtenir de la relació amb Europa passa per entendre com funciona la relació amb Europa, la nostra i la de qualsevol país tercer. I l'esquema és simple, per accedir a determinats drets s'han d'assumir determinades obligacions. L'acord duaner de 1990, per exemple, partia d'aquesta lògica: assumir un marc general pel que fa a la majoria de mercaderies i gràcies a això Andorra ha pogut seguir desenvolupant durant dècades una activitat comercial amb una fiscalitat indirecta molt competitiva. Però la nostra fiscalitat indirecta per molt baixa que fos, deixaria de ser competitiva si no tinguéssim l'Acord duaner com a base.

Doncs, la lògica de l'Acord d'associació, tot i ser més global, és la mateixa: assumir unes regles generals que regeixen el mercat interior, amb els períodes transitoris i les adaptacions que siguin possibles, tantes com siguin possibles, per construir una posició competitiva des de dintre del mercat interior però no des de fora, perquè des de fora de joc no es pot competir.

Tenim exemples diversos, ho ha fet Liechtenstein des del 1995, ho fa Noruega en el marc de l'espai econòmic europeu i ho fan fins i tot Luxemburg i Irlanda des de dins mateix de la Unió Europea. Aquesta és la lògica.

Per això deia ahir que l'Acord d'associació no és un punt d'arribada, sinó que és un punt de partida, un punt des del qual desenvolupar nous sectors i crear noves oportunitats. I evidentment en el procés de negociació hem de vetllar per conservar els sectors i les oportunitats que ja tenim en la mesura del possible.

Finalment, acabo la meua intervenció amb unes paraules de sincer agraïment cap els tres grups parlamentaris que donen suport al Govern i particularment als seus presidents. Avui ha quedat corroborat que el Govern de coalició i la majoria

plural que li dona suport, gaudeixen de bona salut, i que com han dit els seus presidents, la decisió adoptada a principis d'aquesta legislatura de constituir un Govern divers i enriquit, amb una majoria parlamentària àmplia i sòlida, va ser un encert.

Molts li pronosticaven mesos de vida i en canvi ni una sola dissensió s'ha fet palesa en un any i mig, gràcies al tarannà dialogant, negociador i generós de tots i cadascun de nosaltres.

Deia que va ser un encert perquè ens permet implementar més i millors polítiques públiques a favor de les ciutadanes i dels ciutadans d'Andorra i un encert, també, perquè ha permès fer front a uns dels períodes més difícils de la història recent del nostre país amb estabilitat, amb cohesió, i amb una visió ponderada i equilibrada en la presa de decisions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Espot.

S'inicia un segon torn d'intervencions pels grups parlamentaris.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. nunci.

Moltes gràcies Sra. síndica.

Abans de començar el primer torn de rèpliques, senyores i senyors consellers generals, senyors del Govern, vull agrair-li Sr. cap de Govern aquestes paraules que ha tingut en la seva primera intervenció en el torn de rèpliques i tal com ho he fet aquest matí a primera hora, vull insistir i hi crec també fermament, que no tenir l'estabilitat al Govern no ens hauria permès segurament prendre tot un seguit de mesures, que no tinc dubte que han ajudat i molt en molts casos a moltes persones i en el conjunt de la nostra societat si ho hagués fet un govern debilitat o un govern amb ideologies diametralment oposades.

Avui d'alguna forma Sr. cap de Govern hem vist models diferents. Com vostè ha dit, el model del sentit comú, el model de la gestió, el model de la responsabilitat, el model de contrastar els números i veure les possibilitats i el model de només les emocions, de vendre il·lusions, de vendre promeses, de fer brindis al sol, que molts d'ells ja ens agradarien, molts d'ells ja els hem proposat, molts d'ells els hem pensat. Però és que tot no pot ser! Tot no pot ser perquè no hi ha per tot. És així de senzill.

Els hi posaré l'exemple d'una classe de qualsevol col·legi o institut, que arriba el professor o la professora, i com a tota classe de tota escola hi ha nens de 10, nens de 0, nens de 5, nens i nenes de 6, de 7 del que sigui, i arriba la professora i diu, nois i noies, a partir de demà us posaré a tots la nota mitja. I arriba el primer examen i el nen o la nena que sempre treia 10 o el nen i la nena que sempre treia 2 o 3, o la nota que vulgueu, es troben tots amb un 6 de nota mitja, i el nen que treia un 3 diu: "no faig ni brot i m'han ficat un 6". I el que treia un 10, que s'esforçava, que estudiava cada dia, diu: "carai, jo que sempre treia 10 ara tinc un 6". Arriba el segon examen i el que treia 3 diu: "però si és que ara aprovaré igualment, perquè vull anar a estudiar el més mínim? No faig ni brot". I el que treia 10 diu: "total em ficaran un 6, m'ho miro per sobre i tindrè un 6".

Però què passa a l'hora de la veritat? Com que el que treia 3, ja no obre els llibres i el que treia 10 diu: "bé, m'ho lleigeixo per sobre perquè total em ficaran un 6". La nota va i baixa un 4 de mitja. I el que treia 10 i s'esforçava, ara ha perdut l'energia i la il·lusió, li estan posant un 4, i el que feia el gandul i treia 0, ara també li estan posant un 4.

I no només amb això n'hi ha prou, que arriba la professora i li diu al que treia 10: "tu has de seguir traient 10, tu t'has de seguir esforçant perquè la teva nota és la que farà que tots els altres aprovin".

Doncs, aquest és una mica el model que jo avui he vist i que va en contra del que s'ha explicat, que hem de relançar el model, perquè per pagar la factura de tot plegat cal una reestructuració del PIB i no tenir dependència de pocs sectors perquè al final si, a més a més, com s'està demostrant, però esperem revertir-ho, cau el PIB en xifres de dos dígits, com carai esperem pagar totes les promeses.

Per tant, avui dia no són factibles. I farem el millor possible. No pot ser d'una altra forma perquè amb el que tenim i allí on pensem arribar, puguem no girar l'esquena a ningú i impulsar el país de la millor forma.

L'única proposta que hem sentit per pagar aquesta festa és la de gravar els dividendes. Sona molt bé! Molt populista! Però mirem-ho fredament, que ja paga tot el que paga de cotitzacions i del que sigui, que resulta que per sort, i no serà l'escenari d'aquest any, però aquell any en base al seu esforç aconsegueix fer uns beneficis. Aquells beneficis ja estan subjectes a un impost de societats. Aquell empresari per tant, ja està pagant un 10% igual que paguen els IRPFs. El model que avui hem vist, que és l'única alternativa de finançament que hem sentit, és que un cop ha pagat el 10% d'aquells beneficis, quan l'amo d'aquella empresa decideix recompensar-se pel seu esforç, per la seva inversió i recollir alguna cosa de la seva

empresa, el model alternatiu és que li hem de tornar a cascar un 10%. Aquest és el model que hem sentit, és a dir que pagui un 20.

El nostre model no és aquest. El model de relançament passa no només per totes les palanques de seguretat jurídica, física, sanitària, un patrimoni natural, d'impuls de tota una sèrie de sectors, sinó que passa també, com ara ha dit el Sr. cap de Govern, pel manteniment del nostre atractiu fiscal. I el manteniment del nostre atractiu fiscal passa per no fer aquestes coses, ans al contrari, passa per no pujar els tipus nominals i no pujar els tipus efectius.

Sí que és veritat que es pot parlar en el marc de la política econòmica de les deduccions. Quan parlem de deduccions parlem d'acord amb la política econòmica que el Govern d'un país vol tirar endavant, les deduccions i els impulsos han d'anar alineats perquè això passi. I ara posaré un exemple. Al final posar deduccions no és regalar res a ningú, és crear un estímul perquè una cosa passi, perquè es munti una indústria, perquè es munti el negoci que sigui, perquè generi llocs de treball, perquè pagui impost de societats, perquè generi riquesa, cultural, econòmica, social a un país o a una parròquia. Gràcies a l'estímul aquestes coses són més fàcils que passin si es donen tota la resta de condicionants, dels que hem parlat aquest matí, que no si no es fa. Per alguna cosa existeixen els estímuls i les deduccions.

Quan parlem d'estímuls a mode de llistat i d'idea dels que es podrien anar treballant, no vull dir que s'hagin de fer, podem parlar de, per exemple, les deduccions per contractació de persones aturades, de persones amb discapacitat, les deduccions comunals, deduccions per inversió amb investigació, recerca i desenvolupament. Perquè no per donatius, una que n'hem parlat llargament i més ara que fa molta falta, deduccions en l'escenari esportiu, social i cultural, deduccions que vagin en pro de la transició energètica, de la conservació del medi ambient, de la reducció de residus, que ajudin a la formació, que incentivin a què les persones siguin més competitives i per tant les empreses funcionin millor aquí i fora d'aquí. Deduccions per atreure contribuents, perquè no, d'altres països, o deduccions, per exemple per la reinversió dels beneficis a dins d'aquell negoci, en contra de gravar-los una segona vegada, al contrari, si els beneficis no els retires de l'empresa sinó que els inverteixes amb tot el que estem parlant, amb instal·lacions, amb formacions, amb el que sigui, perquè no s'ha de beneficiar d'una deducció per impulsar l'economia. I per què no també, quan parlem d'atreure residents de fora, impulsos en l'IRPF per la banda alta perquè s'atregui a Andorra rendes mundialment importants.

Tot això són exemples de deduccions i d'impulsos econòmics que poden ajudar a pagar i a fer tot el que volem, i posaré el cas de la indústria que hem parlat aquest matí, la indústria de la investigació farmacèutica. La investigació i la recerca farmacèutica, per exemple, tindria sentit unes deduccions a la recerca, al desenvolupament, a la investigació, perquè són indústries que s'inverteixen en això, i al nostre país hi troben un incentiu, doncs, es poden veure atrets pel nostre país, pel nostre marc fiscal.

El mateix amb la innovació tecnològica. Són indústries que requereixen de maquinàries, ordenadors, en definitiva només un taulell i un ordinador, necessiten per tant molta inversió, i per què no hem de pensar en deduccions que estimulin la implantació d'aquestes indústries al nostre país com també la contractació de personal altament qualificat.

Empreses que invertirien a Andorra durant molts i molts anys, però que els hi hauríem també de permetre aspectes com la monetització dels crèdits fiscals, és a dir que aquells crèdits fiscals que generen, no caduquin i per tant vegin en el nostre país un entorn atractiu on fer inversions a llarg termini, que vol dir que es quedaran aquí. I que a més a més, com hem dit aquest matí, aportin no només a la nostra seguretat social, no només a l'impost de societats, no només en aquelles nòmimes que cotitzen i que paguen IRPF sinó que també el fons sobirà.

Aquestes són entre altres idees en contra de l'altre model de gravar més els que estan guanyant alguna cosa perquè han invertit, doncs són models de fer créixer l'economia, de donar un impuls econòmic per fer que tot aquest problema que ens ha esdevingut que és el Covid, doncs ens està costant uns diners i gràcies a mantenir el nostre marc fiscal i no només això, sinó a impulsar que vinguin a Andorra tota una sèrie d'inversors, d'empreses, i a més a més les nostres i el nostre talent es quedin aquí i inverteixin aquí, doncs serveixen perquè aquesta factura sigui més fàcil de pagar.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

Satisfet Sr. cap de Govern?

Ja ens ha pogut posar dos qualificatius, un en particular de pessimista i l'altre d'egocèntric. Es deu

sentir satisfet quan a la fi i al cap el que fa és justificar-se. Justificar-se del que va presentar ahir.

Miri Sr. cap de Govern, i tots els que estem aquí a l'arc parlamentari, tan de bo que aquesta crisi o aquesta pandèmia que va començar al març, ja estigui remitent i ja tornem a estar en un camí cap a la normalitat, tan de bo. I tan de bo que amb les accions que es van prendre, tan de bo siguin suficients per poder re-emprendre diguem-ne un camí normal i tornar a fer plantejaments dins d'un marc normal.

En tot cas, si em vol dir pessimista, digui-ho, però en tot cas nosaltres en tenim els nostres dubtes. I encara un horitzó, si és el 23 o allà on vulguin, quan no sabem ni com acabarem l'any, ni nosaltres ni el nostre entorn, ni si sabem si anirà a més o si en tindrem prou del que ens hem dotat i del que han previst, crec que el primer pas que toca és la prudència i tenir una mica calibrat. No vol dir que no es puguin fer altres plantejaments, però com a mínim no crec que puguem estar cada cop a cops de talonari de 400 milions d'euros i anar acompanyant el dol. No crec.

Crec que això no és ser pessimista, crec que és ser prudent i crec que és sentit comú. Això no ho he sentit.

Quan ens diu que no tenim full de ruta, que no l'ha vist. Miri, si no estem en el seu govern de coalició, això és el que ens ha diferenciat. No estàvem en els mateixos plantejaments, no estem amb propostes com podem veure a l'Horitzó 23, que ja es van arrossegant i que es van arrossegant i que ara han de ser la salvació.

Quan hi ha hagut la pandèmia, de les primeres coses que van fer, va ser posar-nos a la seva disposició. Tot l'inici. Transmetre-li el nostre posicionament, oferir-los un plantejament. Primer, les persones; segon, el reforç del teixit productiu. Tercer, el relleu de l'economia. Quart, el plantejament de nous crèdits. Amb aquest guió i amb el que van fer vostès i tots plegats, és on van anar evolucionant i on van anar sortint totes aquestes lleis que es van aprovar al llarg d'aquests primers mesos de l'any o sis mesos, o com li vulguin dir.

També sap que quan en vam parlar, li vam fer plantejaments i m'hi he referit, i vostè no hi vol entrar, nosaltres hi continuarem. No s'han d'endevinar les explicacions de com s'ha constituït la Unió Europea i de què fa o que deixi de fer. Nosaltres ens remetem al que tenim signat, si vostè no dona valor a l'acord de cooperació, si vostè em diu, que és el que em va dir aquell dia: "No compteu obligacions", també li vaig dir aquell dia precisament la força de l'acord de cooperació és que no conté obligacions, i permet veure la predisposició que té la Unió Europea, si sabem, a condició, què és el que se li ha de demanar.

I també li vam plantejar tota una sèrie de procediments de com fer-ho, acompanyat d'una llista de persones expertes que el puguin assessorar per fer un full de ruta més a un nivell més ampli per poder entaular aquesta negociació. Nosaltres hi creiem, és més, una de les propostes de resolució que presentarem avui en aquest sentit. I creiem que és un camí a explorar. Perquè aquest és el que està a les nostres mans. Per tant, li vam plantejar i li tornarem a insistir, no crec que amb una situació com aquesta que estem vivint i que ha viscut tot el món en el mateix moment i alhora, on precisament si té alguna cosa positiva, és que aquí un fet sobrevingut d'aquestes característiques, no hi ha responsables ni culpables, tothom vol sortir-se'n, tothom vol retornar on estàvem i tothom vol albirar un millor futur. Per tant creiem que aquesta via de la cooperació, que és el que tenim, i si després d'assolir un acord d'associació, ja serà un altre tema, però avui dia és el que tenim, i amb el que tenim crec que val la pena explorar-ho perquè la situació és singular, i no crec que sigui de rebut tancar la porta ja d'entrada. Aquest és un punt per nosaltres important.

No solament aquest, no solament aquest!

Quan li he dit la prudència com a mínim d'aquí a final d'any a veure com evoluciona tot, abans de llençar-se, també li hem demanat repetides vegades, plans d'equilibri financers. Han demanat projeccions, previsions, i no han deixat per això de recolzar el que no han cregut que s'hauria de recolzar.

Això avui dia no ho tindrem, ho tindrem fins als tràmits legals que marca la llei, no podria ser d'una altra manera Sr. cap de Govern. Però és que no estem en una situació normal, estem en una situació excepcional i potser ja no hauria d'esperar a què li estiguéssim demanant. Això també se'n diu cortesia. Perquè nosaltres ens vam posar a la disposició des del primer moment.

Si no hi ha més problemes, doncs parlem d'altres coses. Si hi són, on passa tot el pla 23? A zero? Què farem? Ja no hi ha ni full de ruta, i vostè mateix m'ho va reconèixer. Tot aquest plantejament dependrà de com evolucioni tot aquest tema de la pandèmia.

Quan entrem dins del tema de l'H23 es parla... I jo no retornaré, ja vam discutir-ho quan vam fer la proposició del dèficit zero, ja vam discutir-ho quan van fer les esmenes a la totalitat del Marc pressupostari, ja vam discutir-ho quan van fer les esmenes al pressupost i, senzillament només recordar-ho, entre pressupost i plurianuals retallàvem 100 milions d'euros perquè no creiem on es destinaran tots aquests diners... no hi creiem i continuem sense veure-ho perquè creiem que era una tendència desbocada.

Sí que hi ha un punt que és important, i li cito, i ja ens ho anirà explicant. Diversificar el deute... Miri, ja estem d'acord. No s'ho atribueixin a vostès. Si no vaig errat, el primer que va començar a diversificar el deute va ser el Govern de l'Albert Pintat i crec, si no vaig errat, va continuar el Govern del PS i durant deu anys vostès han mantingut el mateix. És ara que han començat a diversificar. Ja li dic... Si no vaig errat. Dins d'aquesta diversificació del deute es fixa com un objectiu que el 85% ho volen col·locar, si no ho he entès malament, a l'exterior. Com ho pensen fer? A emissions de bons? En mercat secundari? Amb crèdits amb bancs estrangers? A H23 això no hi és... No hi és. I també vaig insistir molt, que també tenia capacitat financera però aquest es materialitza en capacitat de retorn, i en capacitat de retorn depèn de l'evolució de l'economia, dels ingressos i dels ajustos o no que es puguin fer a les despeses. Però, l'entorn és incert, és incert.

Si vostès ho volen tot planer... perfecte! Jo l'única cosa que els desitjo és que tot el que puguin ser dubtes o inquietuds que vostè diu que som pessimistes, que no hi siguin. Si no volem res més! Però és que és clar, miri, hi ha el que hi ha en aquesta i en l'anterior legislatura.

Ens està parlant que hem d'anar endavant, diversificar, ser competitius... No, si podem estar d'acord, el tema és, com? Diversificar té valor en una economia robusta. El que diversifica té una economia robusta perquè aposta per la competitivitat. Bé, anem a veure com ho fem.

Es parla de zones franques, de l'e-comerç. Són velles idees que reapareixen i fins ara no s'han fet i han governat vostès. Està bé el tema de les zones franques i l'e-comerç, ja ho compartim. En tot cas, ens hauria també de dir què és el que es pensa vendre en aquestes zones franques? A quins sectors de mercats i a quins països? Quins avantatges competitius? Quins estudis els emparen? Això no hi és i quan es parla de rigor i es fixa des de l'agenda H23 d'un Govern responsable i que s'empara en la transparència i l'eficiència, també ens ho podia haver fet arribar.

Evidentment que en moments econòmics difícils o crisis les inversions que pugui fer l'Administració tenen un interès especial i que permeten dinamitzar el teixit productiu... Evidentment. I evidentment que aquestes inversions han de tenir, jo diria, un retorn immediat però, és clar, si el retorn immediat i els punts claus i el que realment necessita Andorra són l'heliport -que fa no sé quants anys que no vola-, és el recinte multifuncional -que recordo que van transaccionar una esmena amb tots els grups parlamentaris o almenys amb els de la majoria- perquè creiem que pot ser un tema interessant però no hi havia terrenys, no hi havia projectes ni es podien

destinar-hi i deixar que amb pressupostos i plurianuals sobre la incertesa un volum de diners, però en tot cas una instal·lació d'aquestes va a l'entorn d'una política de congressos, fires, culturals i avui dia aquest tipus de polítiques en el marc del Covid, jo no dic que més endavant potser sí, però potser avui dia en l'actualitat no crec que siguin les més imperioses, a part que no siguin compromisos polítics, i per tant ja no estem parlant del Covid ni de país, parlem de futur rèdit polític i en aquests moments no s'hi val.

Res més Sra. síndica. Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Després d'haver escoltat aquest matí les diferents intervencions tant del cap de Govern com dels diferents grups parlamentaris, el Grup Parlamentari Liberal voldríem quedar-nos amb dos conceptes fonamentals des del nostre punt de vista: una, aquesta voluntat explícita manifestada de manera contundent pel cap de Govern de generar i aconseguir amplis consensos i, per altra banda, també aquest clam unànim de les cinc forces parlamentàries que tenen representació en el Consell General de mà estesa.

Dic, voldríem o volem quedar-nos justament en aquestes dues voluntats perquè com algun president de formació parlamentària ha dit, això podria suposar un vertader punt d'inflexió. I dic "vertader" perquè massa vegades el que s'ha intentat fer des d'aquesta mateixa tribuna és escenificar aqueta mà estesa per una banda, però per una altra posar tots els pals a les rodes possibles perquè diferents projectes, proposicions de llei o simplement accions de l'Executiu no poguessin tirar endavant.

De fet també, i repescant un dels punts als quals no he pogut fer massa èmfasi aquest matí, m'ha alegrat veure com no hi ha hagut cap formació representada en la Cambra, cap grup parlamentari que s'hagi manifestat en contra -a diferència com es va fer quan debatíem projectes de llei al respecte-, del cúmul de mesures que el Govern va tirar endavant per garantir la viabilitat del teixit econòmic del país ajudant als treballadors, ajudant als treballadors per compte propi que tots sabem que són una part fonamental del nostre teixit econòmic i també a les empreses.

En aquest sentit penso que val la pena posar en valor aquestes esforços que va fer el Govern i que avui també ja ha anticipat que seguint els resultats del que ens depari la pandèmia que estem encara patint

continuaran donant suport a aquests sectors. De fet, en feia menció en intervencions en altres sessions, el mateix ministre d'Economia i de Finances, també aquestes línies de crèdit de 220 milions d'euros, el fet que des de l'1 de maig passat 1.441 empreses van sol·licitar i han sol·licitat suspensions temporals del contracte de treball o reducció de jornada pels seus assalariats, que han estat 10.214 persones assalariades que se n'han pogut beneficiar i que 22 milions d'euros s'han destinat a pagar el que coneixem popularment com a ERTOS i també les reduccions de jornada.

Per tant, celebrar que la minoria no hagi criticat totes aquestes mesures en defensa de les accions que el Govern ha portat a terme envers els treballadors, els autònoms i també les nostres empreses.

Val a dir moltes vegades, aquelles formacions polítiques que volen agafar la titularitat d'algunes accions o l'estàndard de defensa d'un sector de la nostra societat en un determinat, ho comentava ahir el mateix cap de Govern en el debat d'orientació política, totes aquelles figures contemplades en els nostres ERTOS han anat en aquest exercici d'anàlisi comparada, molt més enllà de les establertes per països amb governs directament socialistes o amb una gran tradició sindical. És a dir, aquest compromís del nostre Govern de coalició envers totes les persones que conformen el teixit econòmic ha quedat més que palès i continuarà sent així al llarg d'aquesta pandèmia.

És obligació de les forces parlamentàries, jo diria que totes, però òbviament sense qüestionar d'entrada les de la majoria, de continuar donant el suport necessari, legislativament parlant, queda clar, per treballar en aquesta línia. En aquest sentit, una preocupació, òbviament ben clara que sempre ha estat així de la tradició de la nostra formació liberal, el Grup Parlamentari Liberal però també tots els grups de la majoria esperem amb el consens de tota la Cambra, doncs, treballarà per tirar endavant ben aviat una llei específica de treballadors per compte propi. No només aquesta sinó que també la nostra tasca és continuar donant el suport suficient perquè totes les mesures de l'executiu que necessitin el nostre suport legislatiu així ho vegin recolzat.

Tornant ja a les intervencions que han fet els companys de les diferents formacions polítiques penso que ens hem de felicitar perquè no s'ha contrarestat l'acció del Govern i aquesta voluntat de diàleg i de mà estesa. S'han fet puntualitzacions de diferent caire, de diferent mena, però totes i cadascuna de les formacions parlamentàries aquí representades han posat en valor aquesta capacitat d'arribar a amplis acords, d'arribar a amplis consensos i de la mà estesa.

Però jo voldria recordar a tots i cadascun de nosaltres que amb les paraules no n'hi ha prou. El Govern ha demostrat en repetides ocasions i especialment encara més al llarg de tot el període de la pandèmia, que sempre ha estat predisposat al diàleg amb una voluntat genuïna d'assolir acords.

Avui, aquest matí hem sentit molta voluntat d'acord i hem sentit molts nous pactes d'Estat i propostes de nous acords. D'entrada els hi diria que està molt bé. Però és clar, jo també els hauria de recordar que si aquesta voluntat manifesta és explícita i és clara, potser que prioritzem l'ordre de les coses.

Perquè de pactes d'Estat damunt de la taula, ja ens ho ha recordat el Sr. cap de Govern, en tenim tres. I ara per ara, malauradament, tenim molts deures per fer. Sembla un exercici potser de tecnicisme dilatori el fet de proposar altres pactes d'Estat i altres propostes d'acord que haurem d'aprovar i que decididament, suposo, ho veurem demà, podrem tirar endavant amb amplis consensos, però si realment ens creem aquesta voluntat d'assolir acords, no ens oblidem dels deures que tenim pendents de fer, que són molts.

Aquest pacte d'Estat per l'acord d'associació amb Europa. M'ha sorprès el matís, jo penso que és un matís només de discurs perquè hi han hagut dues formacions polítiques que l'han reconvergit, ja no en un pacte d'Estat sinó en un acord polític. Ho han fet tant el Sr. president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata llegint el discurs... ja li dic, potser és un tema de matís, i el Sr. Pintat. Em tranquil·litza que el Sr. Pere López està dient que el compromís és ferm, per tant, benvingut al... perdoni el matís, però a vegades les paraules... i també el matís del Sr. Pintat. Ja veurem com evoluciona, però confiem que en aquesta taula que el cap de Govern ha tingut haver convocar-nos amb molt poques setmanes, puguem avançar al respecte.

Però parem atenció. Massa vegades ha passat i penso que tots en tenim experiència en aquesta Cambra, que ens perdem en disquisicions diverses, moltes vegades de forma. I això ens torna molts cops una altra vegada a la casella de sortida. Penso que el nostre país això no s'ho pot permetre.

Sr. Pintat, la prudència i el sentit comú no és incompatible amb una presa àgil de decisions, en ser reactiu quan el moment ho demana, estar a l'aguait, i ho hem vist clarament durant la pandèmia a prendre decisions canviant de manera dinàmica a mesura que els esdeveniments anessin ocorrent. Perquè si sempre estem pendents i fan falta -no em mal interpreti- de fulls de ruta, de projeccions, de revisions, d'estudis i de plans de viabilitat, doncs, se'ns passa que moltes vegades el més calent queda a l'aigüera.

Que quedi clar, òbviament per prendre decisions cal el màxim d'informació acurada, però fixeu-vos, i suposo que em podran donar la raó, jo li dono Sr. Pintat quan vostè diu i afirma categòricament que els plans actuaries sobre la CASS han quedat desfasats. Sí, és clar que han quedat desfasats. Ja estaven fets, i ens havien de permetre d'arribar a unes bones conclusions abans de la pandèmia, però aquestes dilacions innecessàries han demostrat que si deixem prorrogar massa les nostres decisions en el temps, tot allò que havíem encomanat queda en un no res. Amb la qual cosa la situació canviant de la pandèmia ens exigeix òbviament el tenir noves fonts d'informació. Però jo els insto, realment, si hi ha aquesta voluntat explícita com vostès avui han manifestat de tirar endavant grans acords pel país perquè així ens ho reclama la ciutadania, que posem fil a l'agulla, que no ens perdem en disquisicions peremptòries i que realment arribem a aquells acords i consensos que la nostra ciutadania està sol·licitant.

Parlant de pactes d'Estat m'ha sorprès també que el president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata directament combinant aquesta dicotomia habitual entre la mà estesa i fer el contrari, justament el que ha passat o com s'ha manifestat vostè Sr. Pere López respecte el pacte del model sanitari. El model sanitari del país, des del nostre entendre, és un dels grans, un dels eixos vertebradors del nostre Estat del benestar. I vostès senyors del Partit Socialdemòcrata que diuen que volen assolir pactes d'Estat, de manera unilateral, avui, ja l'han arraconat i l'han posat en un calaix.

Jo li demanaria, tant a vostè com a tots els integrants del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, que re capacitessin sobre això, perquè penso, modestament, que el nostre país no ens demana més dilacions al respecte.

El mateix passaria amb el pacte d'Estat de les pensions, un debat que fa molts i molts anys està al damunt de la taula. Com li deia Sr. Pintat, no és d'estranyar que els estudis actuaries no estan actualitzats si no som capaços de prendre decisions al respecte. Els estudis actuaries fa molt de temps que estan enllestits, però hem estat tots nosaltres que no hem estat capaços de posar-nos d'acord. Tots, no dic vostès, parlo de tots.

I sabem que és un debat inajornable. Ara va de debò. I també penso que és simplement de sentit comú com vostè invocava i d'un sentit de responsabilitat que les forces parlamentàries que donem suport a Govern, hi hagi o no hi hagi, un pacte d'Estat, hem d'afrontar aquest debat de manera decidida. I si alguns grups parlamentaris per l'hipotètic desgast polític que podria suposar unes mesures difícils, contundents, però que ens garanteixin i solucionin un problema que fa massa temps que s'arrossega i que puguem projectar

la sostenibilitat del sistema de pensions a anys vista, nosaltres tirarem endavant.

És la nostra obligació i és la nostra responsabilitat.

Ens ho recordava el cap de Govern, penso que l'executiu ha demostrat el seu pragmatisme i la seva capacitat d'execució malgrat un episodi de pandèmia que mai ningú s'hagués pogut imaginar. En un any i mig i més de gairebé jo diria la meitat d'aquest any en plena pandèmia i gestionant una crisi sanitària de dimensions colossals, el Govern no obstant ha continuat demostrant el seu pragmatisme i la seva capacitat d'execució.

És a dir, la majoria ha continuat i ha de continuar fent la seva feina, i el que seria d'esperar i el que ens agradaria és que aquesta capacitat de mà estesa, d'estendre la mà i d'arribar a consensos entre totes les forces parlamentàries, esdevingués a partir d'ara una realitat.

Per tant, ja els deia que està molt bé assolir diversos acords però el que no s'hi val és de manera unilateral erradicar-ne alguns de la taula, proposar-ne d'altres i que tot això es faci suposadament amb certes tècniques o estratègies dilatòries. Pensem que no ha de ser així, però el temps dirà qui té la raó.

He sentit també durant el debat d'aquest matí o potser ha estat la meva equivocada interpretació, que algú li sabia greu que es digués en aquesta Cambra que la gestió sanitària que ha fet el Govern d'aquesta crisi ha estat molt bona. Jo ho he intentat recolzar amb dades, dades empíriques recollides pel CRES, que no es pogués sotmetre a la meva opinió, justament a una opinió arbitrària, i un pèl òbviament esbiaixada del que ha estat, sinó del que ens ha dit la ciutadania al respecte.

La gestió sanitària ha estat bona i ja va sent hora que el nostre país esdevingui referent amb coses. Potser no hem de tenir por d'una pretesa humil postera, no treure el pit suficient quan el nostre país ha esdevingut un referent amb gestió sanitària, amb unes polítiques reactives, envejables amb un recolzament de la societat també envejable que ha actuat en tot moment de manera cívica i responsable i amb unes mesures que moltes vegades s'han anticipat a les que posteriorment molts altres governs han acabat adoptant.

Andorra som referents. Ja fa temps que ho som amb la gestió d'esdeveniments esportius. Ho estem sent cada vegada més en la gestió mediambiental i la sostenibilitat que ha de tenir el nostre país. Ho hem estat molts anys i ho continuarem sent amb educació de qualitat. Penso que tots i cadascun de nosaltres estem en aquesta Cambra, ens n'hem d'enorgullir d'aquestes fites que humilment com a país i gràcies a

tots i cadascun dels nostres ciutadans hem sabut aconseguir.

Ja per acabar volia fer un esment especial a la transparència. Hi ha hagut també en el debat estires i arronses sobre si el Govern ha informat pertinentment o transmès aquelles dades que calia en tot moment o no. I òbviament aquest estira i arronsa entre majoria i minoria s'interpreta cadascú des de l'òptica que més l'interessa.

La ciutadania ha avalat la capacitat que ha tingut el Govern en tot moment de comunicar de manera efectiva quines eren les dades reals que calia fer, i no només ha actuat de manera responsable sinó que ha pogut actuar de manera encara més responsable, responent a unes crides que en d'altres indrets serien impensables de fer com en el procés posterior al confinament va ser el sortir de casa en dies alterns, el fer l'ús de la mascareta, en contemplar les distàncies socials, tot això sense haver d'activar l'estat d'alarma.

Jo penso que aquest esforç comunicatiu demostra clarament la voluntat inequívoca del nostre Govern a traslladar tota la informació que està al seu abast.

Tenim una llei de transparència a tràmit que reforça justament aquesta voluntat de les forces parlamentàries de la majoria i del Grup Parlamentari Liberal de realment traslladar a tots els nostres ciutadans i ciutadanes tota aquella informació que està disponible en tot moment.

No s'hi val Sr. López dir literalment i potser m'haurà de matisar el discurs, però ho he tret del seu discurs: "Les dades públiques no poden romandre ni sota el pany de l'interès parcial ni tampoc sota l'arbitrarietat de la direcció de torn de les institucions".

Vostè sap que això no és cert. Vostè ho afirma però vostè sap que això no és cert. És més, em preocupa que parli de la direcció dels nostres organismes públics. No sé s'hi es refereix al director del CRES o al director del departament d'estadística però aquí està posant en entredit la feina dels nostres treballadors públics. Entenc que no es devia voler referir a això, però que consti que les dades s'estan proporcionant, s'estan proporcionant a més a més dins dels terminis que així estan marcats, amb la qual cosa aquest discurs de voler apel·lar a la no transparència del nostre govern, no li podem comprar perquè els fets així ho demostren.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

Hem vingut a aquest debat per treballar pel futur del nostre país. Hem vingut a aquest debat per arribar a amplis acords. Acords durables i estables en benefici dels nostres ciutadans. I ho hem fet sense el retrovisor posat, que quan un està a l'oposició és una tasca que és potser fins i tot còmoda.

Per posar un exemple, poc importa com hem arribat a l'actual situació que es viu a la Justícia. Penso que el que ens hauria de preocupar és com en sortim d'aquesta situació.

Potser sí que ens hauria de preocupar més que un de cada dos ciutadans, el 47,5 concretament en la darrera enquesta del CRES, estan preocupats pel preu de l'habitatge.

I arribat a aquest punt després d'aquest primer torn d'intervencions, la pregunta Sr. Espot és si realment vostès estan disposats a treballar junts, units pel bé del nostre país.

Faré un breu i ràpid sumari del que han estat les propostes presentades aquest matí. El discurs era llarg, fins i tot en algun dels punts possiblement dens, i jo crec que de manera ràpida i perquè tothom tingui més clar i de manera més sintetitzada.

Hem presentat dos pactes d'Estat i set propostes de resolució, fan dos més set.

Dos pactes d'Estat sobre dues qüestions que al nostre entendre són a hores d'ara, i en tot cas les dades del CRES, les informacions que apareixen a la premsa, el que es comenta en el dia a dia, són els dos temes que potser més preocupen avui en dia als nostres ciutadans des del punt de vista econòmic, des de diferents punts de vista.

Per tant pensem que la feina que hem de fer aquí no pot ser de cap manera aliena al que està passant a fora i la que els ciutadans ens estan demanant.

A més són dues qüestions a les quals no se'ns pot acusar de precipitació o de no haver deixat temps a l'executiu per tirar endavant propostes i per anuncis i que hi hagi hagut incompliments, calendaris no complerts per exemple com en el tema de l'habitatge.

Per tant, propostes d'habitatge, doncs el que hem vist fins ara cada any és aquesta llei a últim moment de mesures urgents per la congelació de l'IPC, però mesures més enllà d'aquesta llei urgent que suposo que estarà als volts d'arribar a aquest exercici, les mesures estructurals i les solucions permanents per l'habitatge no hi són. L'estratègia no hi és i entenem que aquesta figura, entenem que els comuns hi tenen un paper molt important perquè evidentment el territori és majoritàriament de propietat comunal, que

el Consell General també hi volem dir alguna cosa, i que el Govern doncs no acaba de concretar les propostes i els anuncis que fan, pensem que el pacte d'Estat és sincerament la idònia.

El mateix passa amb la Justícia. No n'hem parlat però potser sí que algú ha comentat alguna vegada que la Justícia és independent i que, per tant, és un òrgan que s'ha d'autoregular. Jo penso que no fa objecte de debat en aquesta Cambra que finalment les lleis que regulen el funcionament de la Justícia doncs, les pot fer el Govern i les acaba aprovant el Consell General i que el pressupost de la Justícia, per exemple, el determina el Projecte de pressupost que planteja el Govern, totes elles qüestions molt, molt importants.

Per tant, no hem de confondre la independència judicial en allò que afecta més directament al contingut de les decisions, a les sentències que pugui fer el poder judicial el fet de què com a màxims responsables de l'activitat pública del nostre país doncs, sentim que no hem de fer res davant una qüestió que és una evidència i que cap de les persones que ha intervingut ho ha pogut negar perquè em sembla que els fets són prou clars, el país és prou petit i tots tenim la informació de bastanta primera mà.

Les set propostes de resolució. No hem tingut resposta sobre una qüestió que és important per nosaltres, pels estàndards laborals que és la qüestió de la Carta Social Europea i de la OIT. I a més, pensem que és una qüestió important tant per treballadors com per empresaris perquè per l'empresari que porta una política laboral adequada doncs que hi hagi altres empresaris que tinguin uns estàndards inferiors també el perjudica en la seva activitat i al final ens perjudica a tots com a país.

Sí que m'ha semblat que el cap de Govern feia alguna menció positiva en relació a la qüestió de la dependència a la qual m'hi he referit de manera àmplia al llarg de la intervenció d'aquest matí, d'aquest canvi de model que demana i jo penso que la crisi de la Covid que ha apuntat a molts àmbits també ha apuntat cap a l'àmbit de replantejar el model de dependència i el fet de treballar, de trobar un model en què les persones puguin romandre tant temps com sigui possible en el seu domicili.

També ha semblat que el cap de Govern veia amb bons, tot i que no ha acabat de concretar, aquesta opció del Pla nacional d'inversions.

No hi ha hagut resposta sobre la qüestió de les pensions més enllà d'aquest discurs que estem de vegades habituats que és d'exagerar i de desfigurar les nostres propostes, després m'hi referiré breument, però sincerament ens sembla que és una qüestió important i vostè sap l'anterior president de la Federació de la gent gran i l'actual és un tema que

sempre posen damunt de la taula i em sembla que allargar calendaris, i retardar compromisos, i plantejar situacions que són al nostre entendre de plena justícia que arribaran una sèrie d'anys, doncs és una manera de fer. A més, vostè sap que vam tenir un llarg debat de política social en la passada legislatura on tot això estava plenament quantificat i les xifres no eren per a res insostenibles, simplement és una qüestió de prioritats, com tantes vegades passa, per altra banda, tant amb la gestió pressupostària com amb la política en si mateix que bàsicament en molts casos consisteix en això, en una qüestió de prioritats.

Tampoc ens ha dit res el cap de Govern sobre el Pla per erradicar la violència de gènere. De fet ahir, almenys per nosaltres, va ser una de les dades que més ens va alarmar de les dades que ens va presentar i ens va dir quan ens comparava els casos que hi havia hagut en cada un dels mesos d'aquest any en comparació amb els mateixos mesos de l'any anterior.

Sap que també és una proposta, una qüestió que hem treballat varies vegades, que manquen recursos, manca atenció horària amb diferents hores a les víctimes i que en tot cas, a més, hi ha una qüestió que no només s'ha d'atacar al final d'aquesta situació sinó que hi ha una qüestió d'arrel en la qual també cal dedicar-hi molts, moltíssims recursos. Finalment, és a les escoles... finalment, és en molts àmbits on s'han de fer molts esforços perquè en molts casos aquestes situacions de violència de gènere que tots reprovem són la conseqüència de moltes coses, d'una formació amb valors i d'una idea de la igualtat que segurament no s'ha assolit amb prou mesura.

I finalment, i més enllà d'alguna altra desfiguració de les nostres propostes, tampoc ens ha dit res de la qüestió del transport públic. Una qüestió malauradament d'actualitat aquests dies, a més, a més de les dificultats habituals i d'algunes deficiències notables que comporta, el Servei de transport públic, a més és evident que en aquest context de la gestió de la pandèmia de reducció d'aforaments ha estat un dels elements que més ens està preocupant, per exemple, algunes de les fotos que han aparegut en alguns dels mitjans de comunicació.

Això per fer una mica el sumari del que ha estat aquest matí les propostes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Anem a l'altra banda, perquè tot i que es parla d'amplis consensos, al nostre entendre, el que ens proposa el Govern o allò en el que ens demana de col·laborar són bàsicament tres punts. Per tant, no sé si això mereix la qualificació d'amplis consensos i, Sr. cap de Govern, si ens hem descuidat alguna altra proposta o algun altre punt en el que vostè demana la

nostra col·laboració li demano que ens ho faci avinent.

El pacte per les negociacions amb la Unió Europea, que Sr. Costa no pateixi que no ens hem baixat. Hi ha un pacte firmat. Nosaltres ja vam firmar un primer pacte i, per tant, el que té la nostra col·laboració total en relació a aquesta negociació i més enllà de poder tancar un document formal per com s'estableix l'intercanvi d'informació, nosaltres és un projecte en el que creiem, i creiem ara especialment en un context que ha demostrat que el primer que hem fet tots plegats és girar-nos cap a la Unió Europea quan han vingut les dificultats i, per tant, té la nostra plena col·laboració en relació a aquest acord.

En relació a les pensions, Sr. cap de Govern, és al Govern al qui li pertoca convocar la taula de treball. Aquí hi ha una votació feta. Al 2017 aquesta Cambra va decidir encomanar al Govern crear una comissió conjuntament amb la CASS i el Consell General per treballar sobre la sostenibilitat de les pensions. Nosaltres sempre hem estat disposats, creiem que és un tema que és evident que és molt important pel futur del nostre país i el que no podem fer és convocar nosaltres la reunió. Estem esperant a què es produeixi aquesta convocatòria i fa ni més ni menys que tres anys que aquest acord es va prendre en aquesta mateixa Cambra.

I sobre el tema de la sanitat, que ha fet objecte d'alguns comentaris i sense voler crear cap mena de dissensions internes a dins del Govern, al nostre entendre és el propi ministre el que ha posat... ningú ha dit de deixar-ho de banda, ni ningú ha dit que no sigui important, ni ningú ha dit que tenim aquí reptes molt importants però tothom entén perfectament el volum de recursos que dedica el ministre de Sanitat i les persones amb les que col·labora més estretament amb la gestió de la Covid, i fins i tot el propi ministre va retirar la Llei del SAAS que estava a tràmit parlamentari, i hi havia la qüestió de la cartera de serveis que havia d'estar aprovada el 30 de juny doncs, que s'aprovarà més tard i, per tant, no podem negar tampoc allò que és una evidència. És a dir, la capacitat del ministeri és la quina és i estic convençut que posats a triar tots triem que el ministeri se centri en les qüestions de la Covid i que es posposi, no que es deixi de banda i no es treballi, en relació a la reforma sanitària.

Sr. Espot, vostè i jo sabem perfectament com està el nostre país i el que malauradament està per venir. De fet, segurament o segur, que vostè ho sap molt millor que jo, segur que vostè té moltes més dades, té molta més informació i coneix molt millor, doncs, què és el que està passant al nostre país i el que pot succeir en el futur.

A partir d'aquí nosaltres hem marcat fins on estem disposats a treballar plegats amb el Govern. Hem establert totes aquestes propostes, aquests dos pactes d'Estat, sumar-nos als tres pactes d'Estat amb la qüestió del calendari de sanitat, i les set propostes de resolució que vostès ens han presentat també en aquest debat parlamentari.

Ha quedat clar la nostra voluntat de seure'ns, de pactar i de debatre a fons. També ha quedat clar una certa tendència a uns judicis de valor precipitats, a unes explicacions deformades de les nostres propostes. Jo crec que hi ha una diferència notable de la manera com nosaltres hem valorat el document horitzó 23, en la manera en què vostès, doncs, han analitzat algunes de les propostes que nosaltres hem efectuat. En algun àmbit pot semblar que hi ha una certa voluntat d'eludir el debat, i fins i tot es podria dir que potser és una mica agosarat que aquell que no presenta números critiqui alegrement les propostes de l'altre i la quantificació que sí que fa i que ha fet, ja ho vam fer amb la campanya electoral, al Partit Socialdemòcrata.

Hi hauria alguna qüestió com per exemple l'emissió de deute a la qual ja s'hi ha referit també el Sr. Pintat que s'atribueixen qüestions que potser els caldria una mica més de generositat en aquest sentit.

Per tant, arribat en aquest punt reguli, moduli vostè mateix fins on vol col·laborar amb nosaltres. Marqui vostè fins on ho vol fer. Si ho vol limitar estrictament als tres pactes d'Estat que vostè proposa, o si està disposat a recollir el guant o alguna de les nostres propostes. Digui clarament. Jo li he contestat a bastament sobre les tres propostes i li demano, a demés, que si n'hi ha alguna altra que no hem sabut veure del seu discurs, si hi ha alguna qüestió més en la qual vostè ens està demanant de col·laborar amb el Govern, en ho faci clar, ens ho digui i li donarem resposta.

De la mateixa manera li demanem claredat, sí o no, sobre els dos pactes d'Estat que hem presentat i sobre les set propostes de resolució que hem presentat en aquest debat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. síndica per agilitzar el debat, em quedaré aquí a l'escó, també perquè tinc bastants papers i em serà més simple.

Primer de tot vull agrair el to dels grups parlamentaris, dels dos, en les intervencions d'aquest matí, pel que fa a la convicció que cal treballar des de la unió i el consens per tirar endavant la situació actual i construir l'Andorra moderna, sostenible i global que tots volem. Esperem que aquest compromís es mantingui en el temps.

I dic bé esperem, perquè moltes vegades ens tenen acostumats a què això no sigui així, a la vegada i com ja he dit aquest matí, també agraim al Sr. López, que en les seves intervencions ens hagi recordat i refermat la majoria de projectes amb els quals ja està treballant aquest Govern, senyal que en molts aspectes podem trobar-nos en el mateix camí de progrés.

Entrant ja en el detall del contingut de les diferents propostes que s'han sentit per part de l'oposició, ens agradaria fer algunes valoracions, i en aquest cas, primer començaré per les del grup del PS.

Pel que fa a la modificació de la llei de la CASS, bàsicament no podem valorar en aquests moments la seva proposta perquè no tenim accés a aquests informes econòmics que els acompanya. Recordo que vostè en va fer menció durant la legislatura passada. Els hi demanaríem que ens els portessin per tal de valorar-ho conjuntament. Sabem que els tenen. Ens agradaria veure'ls. I en tot cas, convindran amb nosaltres que aquesta proposta té un calat econòmic important i, per tant, l'hem de valorar en el seu conjunt.

Pel que fa a ratificar 16 de les 19 disposicions de la Carta Social Europea, estem oberts a deliberar-ho, a estudiar si ho podem ratificar i quina és la capacitat d'Andorra de fer-ho, tot i recordar que la majoria de països tenen reserves en certs articles que això no és una anomalia, sinó que és una realitat de tots els països.

En relació a la ratificació del conveni de la OIT, el nostre Codi de relacions laborals actual, concretament l'article 3.e) ja estableix que els convenis de la OIT són d'aplicació subsidiària. En altres paraules entenem que en aquest cas no hi hauria d'haver massa problemes en el fet d'entrar a la OIT, ja que de facto, la reglamentació de la OIT ja és vigent en part al Principat d'Andorra. En tot cas, mà estesa per analitzar-ho amb vostès.

Pel que fa a la proposta per lluitar contra la violència de gènere, tot i no haver pogut llegir el contingut de la proposta, bàsicament perquè la presentaran demà, no hi veiem a priori -i dic a priori- cap inconvenient i a priori, també, hi seríem favorables. I dic a priori bàsicament perquè com no hem pogut tenir accés, bàsicament perquè encara no l'han presentat, doncs, no coneixem el text.

La següent proposta versa sobre el transport públic. I aquí en aquest cas ens agrada molt saber que estem d'acord en aquest punt. Veig que van estar ben atents a la intervenció del cap de Govern, o potser no van estar atents, que va defensar justament l'aposta pel transport públic i anar avançant cap a la seva gratuïtat i que també surt justament en el pla d'acció H-23. Per tant, no acabem d'entendre què proposen quan és el propi cap de Govern que ho va proposar ahir.

Quant al pla integral de dependència de la gent gran, de nou, tot i no haver llegit el text, esperem que demà així serà, a priori hi som favorables, i més tenint en compte tot el treball que ja s'ha fet per vetllar per l'autonomia de la gent gran. Fa poc el Govern presentava públicament una enquesta per avaluar-ne la situació amb la col·laboració del CRES. També s'ha fet molta feina des dels comuns. Caldrà veure demà si el que proposen és tot el que s'està fent ja o si plantegen alguna novetat.

Pel que fa a la justícia compartim la situació pel que fa a la situació actual. El cap de Govern ja ha dit que tenint en compte la immediatesa en la que cal actuar, aquest no encaixa amb una petició de pacte d'Estat. En qualsevol cas, i si es vol emmarcar més en una avaluació de la situació més a mig i llarg termini, recordi que tenim en marxa les taules de reflexió per definir l'Andorra del Futur i que en aquestes taules s'ha inclòs la justícia com una de les matèries per ser analitzades. El resultat d'aquest treball conjunt s'ha d'acabar convertint en un pacte d'Estat transversal, tenint en compte que hi participen tots els actors socials i econòmics del país, incloses totes les administracions i altres col·lectius com poden ser el col·legi d'advocats, procuradors, assessors o experts en la matèria. No hi haurà millor taula de debat que aquesta per poder prendre decisions.

He fet menció únicament a les propostes de resolució dels grups de la minoria parlamentària o d'un dels grups de la minoria parlamentària, però en el cas de l'altra, Terceravia, els hi direm que compten amb la nostra predisposició per estudiar-les i si cal treballar-les conjuntament.

Passem ara a parlar de les propostes de resolució que el nostre grup parlamentari, el Grup Parlamentari Demòcrata, co presentarà amb d'altres grups de la majoria parlamentària.

La primera encaixa amb la preocupació comuna que s'ha expressat avui pel que fa a l'habitatge, i també a la petició que cal l'esforç de tots els implicats per tirar endavant. Tots els implicats inclouen també els comuns. Per això demanarem al Govern que dugui a terme les accions de concertació necessàries amb tots els comuns per tal que implementin els incentius necessaris per fonamentar i fomentar la construcció

de l'habitatge de lloguer residencial a preu assequible. Recordem que hi ha hagut comuns com per exemple el d'Encamp que ha baixat en el cas dels habitatges de lloguer el 15% de cessió obligatòria al 5%. recordem que en aquest cas l'únic comú que el manté al 15% és el d'Escaldes-Engordany i, per tant, entenem que aquest comú també ha de fer esforços en aquesta via. Segur que ens hi trobarem conjuntament i hi votarem a favor.

La segona proposta es focalitza sobre una matèria de la qual ja vam fer un treball intens abans de la pandèmia i un cop aquesta va esclatar se n'ha evidenciat encara més la seva necessitat. Perquè a nosaltres també ens preocupen els joves, el seu futur i la seva educació. Per això volem encomanar al Govern que actualitzi l'informe del pla nacional contra les drogodependències i inclogui dins del pla nacional contra les drogodependències actuacions en matèria d'ocupació i reinserció per adolescents i joves en risc d'exclusió social i executi les actuacions que se'n deriven d'aquest pla nacional contra les drogodependències, tenint en compte les necessitats actuals i dotant-los dels recursos escaients.

La tercera proposta l'hem fet pivotar sobre la defensa del medi ambient, del que ja hem dit que és un pilar essencial del nostre projecte de futur. Per això volem encomanar al Govern que realitzi un estudi de la capacitat de càrrega del nostre medi natural, segregant en funció de l'ús actual del territori per tal de disposar de les dades necessàries, tan necessàries que permetin definir les polítiques de gestió que assegurin un desenvolupament sostenible del país, alhora que participin en l'assoliment dels objectius fixats per la comunitat internacional a escala global.

La quarta proposta de resolució també deriva d'un treball que ja fa mesos i que té a veure amb la millora de la qualitat de vida de la nostra societat. Per això volem que es reforci el servei de salut mental per fer front a les demandes derivades de la COVID-19: servei telefònic de recolzament, atenció psicològica, etc. Però també que es finalitzi el pla integral de la salut mental i s'executin les actuacions que se'n deriven del pla integral de salut mental, tenint en compte les necessitats actuals i dotant-lo de recursos escaients.

Per últim també volem presentar una proposta d'acord per tal de modificar el tant per cent que l'Estat diposita cada any per sufragar pressupostos extraordinaris derivats de causes excepcionals. Parlem per exemple d'aquesta pandèmia de la COVID-19 on s'ha pogut accedir a 2,4 milions d'euros.

Cal per això tenir més múscul, cal augmentar aquest tant per cent per tenir més capacitat si en un futur vivim temps complicats.

Aquestes són a grans trets les nostres propostes, tot i que estem treballant en d'altres que demà presentarem.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

El Govern desitja intervenir...

Sr. Espot.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sra. síndica.

Sé que sempre dic el mateix i no ho compleixo sempre però intentaré ser breu per no allargar excessivament el debat.

Sr. Pintat, m'ha semblat que s'havia molestat o ofès fins i tot pel fet que havia dit, no a vostè personalment sinó que la seva formació política a vegades tenia uns posicionaments excessivament pessimistes o euroescèptics. Crec que no hauria d'ofendre's perquè en definitiva li he dit des del màxim respecte. Vostè també a titllat aquest matí el meu discurs de decebedor o d'individualista, fins i tot m'ha dit que era descortès fa un moment. I no m'ho prenc gens malament perquè en definitiva crec que forma part de la dialèctica parlamentària. Vostè sap perfectament doncs el gran respecte que tant vostè com el Sr. López em mereixen. La bona relació personal que tenim i que crec doncs que hem aprofundit durant aquesta pandèmia, n'hem tingut contacte permanent i efectivament i ho he reconegut moltes vegades. He tingut sempre la seva mà estesa, sempre la seva col·laboració i la seva paraula l'ha complert fins el final perquè vostè doncs tan bon punt va esclatar la pandèmia em va dir negre sobre blanc que em donaria suport fins al final i que aprovaria totes les iniciatives que es portessin a terme des del Govern o des del Consell General i així ho ha fet.

Per tant, també reprenc una mica una afirmació que vostè ha fet aquest matí en el sentit que jo no havia agraït l'aportació dels grups parlamentaris en la gestió de la pandèmia quan crec que, -no sé si ho vaig dir explícitament en el meu discurs d'ahir-, però en tot cas crec que reiteradament així ho he reconegut i particularment en el cas de Terceravia i de vostè.

Diu que vivim en un entorn incert, que no sabem el què passarà d'aquí a finals d'any. Efectivament és així, més incert que mai. Efectivament no és que no sabem el què passarà d'aquí a finals d'any, és que no sabem

el què passarà demà, ni demà passat, ni la setmana que ve.

Però això vol dir que ens hem de creuar de braços i que com a Govern, com a Consell General o qualsevol altra institució, s'ha de limitar estrictament a gestionar la pandèmia? Jo crec que això no és la responsabilitat que tenim atribuïda, crec que malgrat les circumstàncies difícils, i amb independència que dia a dia, setmana a setmana haguem d'anar variant aquells projectes o aquelles accions que hem planificat, la nostra obligació és fer el possible ja des d'ara i sense demora per crear riquesa i per crear cohesió social al nostre país. I és en aquest plantejament que s'inscriu el full de ruta o el pla d'acció H23 o Horitzó 23. Crec que a diferència del que diu vostè, l'H23 és un exercici de realisme, és un exercici de contenció, és un exercici de transparència, és un exercici de concreció. Perquè segurament el més fàcil hagués sigut dir que teníem un programa de Govern, que ja havia obtingut la confiança majoritària d'aquesta Cambra, i que per tant doncs, malgrat la pandèmia, qui dia passa any empeny, i d'aquí a finals de la legislatura, ja intentarem fer allò del programa de Govern que puguem fer, i allò que no puguem fer tindrem l'excusa perfecta. Direm que com que hi ha hagut la pandèmia, no ho podem fer. I per tant arribarem a les eleccions amb una justificació per tots els nostres incompliments electorals.

Precisament això és el que no hem volgut fer, i crec amb humilitat que ens honora, malgrat el dia a dia, malgrat la immediatesa de l'acció política que hem de dur a terme per gestionar la pandèmia, hem fet un treball ingent de revisió de tots i cadascun de les accions i projectes del programa de Govern, sota el qual vaig concórrer a la investidura, i hem mirat per tots i cadascun d'ells, quins podíem mantenir, quins havíem d'eliminar perquè no teníem capacitat econòmica i financera per sufragar-los ja des d'ara, i quins potser havíem d'incorporar de nou perquè la realitat havia canviat. És el cas paradigmàtic del laboratori nacional d'epidemiologia al qual em vaig referir ahir.

Per tant, no puc estar d'acord amb vostè que aquest treball, aquest horitzó 23 no sigui útil, no sigui necessari i a més a més no estigui degudament quantificat. Ho hem quantificat, d'aquí a l'any 2023 suposa uns compromisos de l'ordre de 80 milions d'euros. I això li vaig dir des del principi. Per tant no em digui que anem repartim xecs de 400 milions d'euros. No escolti, no confonem una cosa amb l'altra. El xec de 400 milions d'euros, i vostè a més a més em consta que hi ha donat suport, l'hem emès per fer front a tota una sèrie de mesures econòmiques i socials urgents que tenen com a objectiu pal·liar una greu crisi sanitària. I que han servit precisament per

preservar el teixit productiu i els llocs de treball del nostre país perquè no s'enfonsés tot. Això per un costat, i per altra banda hi ha el full de ruta o el pla d'acció H23 que tindrà un cost a tres anys vista de 80 milions d'euros, per tant molt menys que si haguéssim executat tots els projectes i totes les accions que es contenen en el programa originari de legislatura, i per tant no és ni molt menys un xec en blanc.

Vostè també ens rebat que no presentem el pla d'equilibri. És que jo crec que també estem parlant de coses diferents. De la mateixa manera que aquests 400 milions d'euros no tenen res a veure amb els 80 milions d'euros de l'H23, els plans d'equilibri financer s'incorporen en aquells projectes de llei que suposen compromisos econòmics o financers. És per aquest motiu que tots i cadascun dels projectes de llei que hem anat adoptant durant la pandèmia per introduir tota una sèrie de mesures de foment en l'àmbit econòmic i social, anaven acompanyats d'un pla d'equilibri financer. I és per aquest motiu també que quan presentem el marc pressupostari i el projecte de llei de pressupost per l'any 2021, també presentarem el pla d'equilibri financer. I no només el presentarem sinó que a més a més el presentarem més aviat que mai, un mes abans que s'engoti el termini legalment previst. Per tant, malgrat també les dificultats actuals, malgrat la feina ingent a la qual ha de fer front el Ministeri de Finances, farem aquest esforç precisament per ser previsors i per honorar el compromís que vam assolir amb vostès i amb l'altre grup de l'oposició, intentar doncs poder presentar aquest pla d'equilibri financer el més aviat possible.

És com si ens hagués demanat que en el moment de presentar el programa de Govern en el debat d'investidura, li hagués acompanyat d'un pla d'equilibri financer i d'una quantificació econòmica. La quantificació econòmica i el pla d'equilibri financer s'ha de materialitzar o s'ha d'incorporar als diferents projectes de pressupost on es contindran des d'un punt de vista quantitatiu tots i cadascun de les accions i els projectes que formen part de l'H23. Per tant crec que hem d'intentar discernir una cosa i l'altra.

Em diu que no estem en els mateixos plantejaments. Home no! En moltes coses tenim plantejaments diferents, en moltes altres coses estem d'acord. Però és veritat en altres coses no hi estem. Si hi estiguéssim d'acord segurament formaríem part del mateix partit polític o fins i tot doncs potser vostè faria part del govern de coalició, i no és el cas. Per tant amb moltes coses, i és legítim que sigui així, i fins i tot és sà democràticament, vostès tenen plantejaments diferents.

I també em diu que però, malgrat això es van posar a disposició nostra des del principi de la pandèmia. Li

torno a reconèixer. Si vol li diré en cada debat parlamentari, no em suposa absolutament cap tipus de problema reconèixer-ho. Per tant doncs, una vegada més ho recordo.

Pel que fa a la qüestió de l'acord de cooperació del 2004, diu que és l'únic que està en les nostres mans. Doncs, no és l'únic que està en les nostres mans però és veritat que és un element important: tenim l'Acord duaner, tenim l'Acord monetari, tenim l'Acord de cooperació i després tenim acords bilaterals també amb els nostres països veïns, molt particularment amb França, Espanya i Portugal. Però no em digui que no li dono valor. Sí que li dono valor, evidentment que li dono valor. Miri si li donem valor que precisament com que no té plantejaments i marc financer en el si d'aquest Acord de cooperació, el que estem intentant és precisament redactar-ho i incorporar-ho al propi text de l'Acord de cooperació i intentar refundre'l després a l'Acord d'associació... Miri si li donem valor! I no em digui que no n'hem fet ús, que no hem intentat fer-ne ús. Més de tres, i més de quatre vegades durant la pandèmia, en àmbits diversos, hem intentat al·legar les disposicions de l'Acord de cooperació per obtenir determinades concessions de la Unió Europea i cada cop ens han respost que no era un marc jurídic suficient a aquest efecte.

Jo què vol que li digui? Me'n puc anar a Brussel·les cada setmana si vol, m'entén? Però el que no podem fer és fer-li dir a un conveni internacional el que no diu. Evidentment, podem estirar-li de les costures tant com vulguem, però és un acord de cooperació merament genèric que no té plantejaments financers al darrera, i com que no els té no serveix per moltes coses, i òbviament no serveix per a través d'aquest Acord de cooperació demanar accés als mecanismes de liquiditat del Banc Central Europeu. Ni tan sols sabem si això ho aconseguirem amb l'Acord d'associació que és un marc jurídic molt més ample i molt més estable que l'acord de cooperació. Per tant, crec que d'alguna manera hem de ser realistes. Tant de bo ens haguessin dit que això és possible. M'hagués agradat i ens hi hem esforçat tant com hem pogut, però si no ho hem aconseguit el que hem de fer és prendre bona nota i intentar precisament a través de l'Acord d'associació reprendre les disposicions d'aquest Acord de cooperació i incorporar aquelles altres disposicions que precisament ara han impedit obtenir ajuda en l'àmbit financer o en qualsevol altre àmbit.

Només una precisió que crec que concerneix tant la intervenció del Sr. Pere López com la seva intervenció.

Efectivament potser no vaig ser prou precís ahir, i per tant doncs m'agrada reconèixer també quan m'equivoco. És veritat que les emissions de deute es

van començar a fer amb anterioritat als governs demòcrates. Potser no vaig ser prou precís, el que volia dir doncs és que amb els governs demòcrates, per tant fa aproximadament deu anys, el que es va començar és amb els primers programes de deute públic, a estructurar. Però, és veritat que amb anterioritat anteriors governs havien començat aquesta tasca de diversificació del deute que jo crec que es va ampliar o es va amplificar moltíssim durant els governs demòcrates i que durant aquesta legislatura tenim intenció de prosseguir en la mateixa línia.

Sr. Pere López, em demana si realment estem disposats a treballar junts pel bé del país. Òbviament que estem disposats a treballar junts pel bé del país, és clar que sí, jo crec que tots volem el mateix, no? Pressuposo que tots volem el mateix. Jo mai els he imputat a vostès una manca de voluntat de treballar pel país, el que passa que també tenim de vegades concepcions des d'un punt de vista formal i de fons diametralment diferents, i de vegades no, per exemple en la qüestió de la Unió Europea segurament vostè i jo, el Grup Parlamentari Socialdemòcrata i els grups parlamentaris majoritaris i el Govern tenim moltes més coincidències que les que podem tenir amb el Grup Parlamentari de Terceravia, potser és això també la bondat de ser partits de centre que al final som una mica frontissa entre els seus posicionaments i els posicionaments de Terceravia, malgrat vostè s'entesti sempre a parlar de nosaltres com la dreta dura.

És veritat que vostè ha proposat dos pactes d'Estat en dos temes, potser un tema, el de l'habitatge, efectivament és el que més preocupa a la nostra ciutadania segons el que es desprèn de les enquestes; el tema de la justícia preocupa a la nostra ciutadania, crec que no es desprèn amb aquest abast de les enquestes però és veritat que darrerament hi ha hagut tota una sèrie d'esdeveniments que han enrrarit l'ambient i que potser han fet augmentar aquesta preocupació si ara tornéssim a demanar als ciutadans.

Per tant, jo quan li dic que em sembla que la metodologia adequada per tractar aquests dos àmbits no és el pacte d'Estat, no li estic negant que no hi hagi una preocupació i que no calgui fer coses, ara bé, justament com que són dos àmbits que preocupen molt el que li volia dir, és que el que requereixen són solucions ràpides i immediates i a mi no em sembla que el format del pacte d'Estat sigui el més adequat. I això no té res a veure amb la pretesa independència... no, amb la pretesa no, amb la real independència del poder judicial, dels batlles i dels tribunals que no té res a veure amb el Consell Superior de la Justícia, i aquí crec que també val la pena que comencem a distingir les coses: una cosa són els batlles i una cosa

són els tribunals que gaudeixen de plena independència en l'emissió de les seves resolucions judicials; i una altra cosa és el Consell Superior de la Justícia que òbviament com a òrgan de Govern i d'Administració de la justícia, com a tot òrgan de Govern, està sotmès a crítica i, per tant, les seves decisions poden ser òbviament, com no pot ser d'una altra manera, criticades públicament.

Per tant, no és una qüestió d'independència del poder judicial, és una qüestió de respecte per les atribucions competencials de tots i cadascun dels òrgans reconeguts constitucionalment. Jo crec, doncs, que no li correspon molt sovint al Consell General i encara menys al Govern incidir o decidir pel què és competència dels comuns, i per tant, tampoc li pertoca incidir o decidir pel què és competència del Consell Superior de la Justícia. Per tant, hem de distingir molt bé on acaba la competència del Consell Superior de la Justícia i on comença la competència del Govern i del Consell General.

I efectivament vostè té raó quan diu que hi ha determinades qüestions que afecten a la Justícia que són competència del Govern i del Consell General, per exemple, legislar pel que fa al funcionament de la Justícia o dotar a l'Administració de justícia de recursos humans i de recursos materials.

Per tant, *in abstracto*, ja em sembla bé aquest pacte d'Estat. Crec que també n'hauria de formar part el Consell Superior de la Justícia òbviament perquè llavors englobaríem totes les temàtiques que la concerneixen, però no estic convençut que aquest sigui el format adequat per posar solució a les problemàtiques anunciants que té actualment la Justícia, que de fet és una manca de recursos humans, és això! I no ha estat per manca de voluntat del Govern, el Govern ja fa molts anys que va proveir més places de fiscals adjunts, més places de batlles i més places de magistrats. El que ha passat és que venim d'una època segurament de molta bonança econòmica on segurament la responsabilitat i el salari dels batlles i els magistrats no era suficientment atractiu i, per tant doncs, hi ha hagut diversos concursos públics que s'han organitzat que malgrat haver-los organitzat no s'han aprovisionat perquè no s'ha presentat ningú o les persones que s'han presentat no estaven suficientment qualificades segons els exàmens.

Per tant, ha estat una mica aquest conjunt de factors que no obeeixen a una desídia del Govern ni del Consell Superior de la Justícia que han fet que particularment la secció d'instrucció de la Batllia ara es vegi completament desproveïda de recursos. I a més a més, hi ha tota una sèrie de batlles que han plegat, altres que estan d'excedència, una altra batlle -i aquest cas és prou conegut perquè se n'han fet ressò

els mitjans de comunicació- no se l'ha renovat i, per tant, tot aquest conjunt de factors han fet que efectivament la Secció d'instrucció, i no tota la Justícia, perquè el Tribunal de Corts està perfectament dotat de recursos, el Tribunal Superior està perfectament dotat de recursos, les Tres Sales i, la Batllia: la Secció civil i la Secció administrativa estan també perfectament dotades de recursos, i la Fiscalia també. Per tant, el problema se circumscriu a la Secció d'instrucció, i el que hem de fer és ajudar tant com sigui possible perquè aquests recursos es puguin proveir i cobrir com més aviat millor.

Què després volem fer una reflexió més a mig i llarg termini sobre el funcionament de la Justícia que ens porti a promoure tota una sèrie d'iniciatives legislatives per millorar-la? Jo estic plenament d'acord perquè segurament aquelles reformes que jo vaig començar a implementar com a ministre de Justícia l'any 2013 i l'any 2014, segurament se n'han de fer més, o segurament aquelles s'han de retocar perquè les coses canvien molt. Per tant, jo ja estic d'acord, però crec que són dos coses diferents i no hem de confondre una qüestió i l'altra perquè sinó, generarem unes expectatives a través d'aquest pacte d'Estat que crec que no podrem complir prop de la nostra ciutadania.

És veritat que hi ha algunes propostes d'acord, m'hi he referit a algunes i vostè m'ha dit que no li havia donat resposta però crec que li he donat resposta: pel que fa a la qüestió de la gent gran li he dit que em semblava bé i que, a més a més, s'inscrivía molt en aquest Servei d'envelliment saludable que havia creat el SAAS tot just aquest mes de juliol. Per tant, mà estesa i plena col·laboració si volen que treballem en un pla d'aquestes característiques, tot i que també he dit que em semblava que si volíem reflexionar pel que fa a la gent gran, pel que fa a les inversions públiques en actuacions més a mitjà o llarg termini, potser un bon mecanisme és fer-ho en el marc d'algunes de les comissions de treball d'aquesta gran comissió estratègica que estem constituint... potser no. Jo ho dic per no crear quaranta-mil estructures que al final potser no siguin suficientment operatives. Era un suggeriment però, en tot cas, no estic dient que si no es fa d'aquesta manera nosaltres no ens hi sumarem.

I evidentment, des del Govern en una matèria i en l'altra, i en les altres que li comentaré ara, tindrà plena col·laboració a l'hora d'aportar totes les dades que tinguem perquè molt sovint -i li ha dit el Sr. Ferran Costa-, si no li donem les dades és perquè de vegades no les tenim nosaltres a l'abast; no és per cap voluntat malèvola d'ocultar-li aquestes dades sinó que, vostè ho sap, vostè ha estat al Govern, ha estat molts anys a l'oposició, dins del seu grup parlamentari hi ha persones que treballen o han treballat a Govern, i

vostès saben que precisament és una de les grans mancances que tenim que hem d'anar resolent progressivament, la manca de vegades de dades suficients i acurades que porta a causa a vegades d'una insuficient digitalització de l'Administració. Per això també són molt importants aquests projectes que ahir explicava en aquest àmbit.

Per tant, gent gran cap problema, pensions o modificació de la Llei de seguretat social jo crec, doncs, que li ha contestat molt bé el Sr. Enseñat. Hem de veure de què es tracta, si és alguna cosa assumible des d'un punt de vista econòmic i financer. Evidentment, nosaltres ja estem a favor d'incrementar les pensions. Ja li he dit abans, tan de bo poguéssim incrementar-les totes fins al salari mínim. I de fet estem fent molts esforços des de fa molts anys per anar incrementant progressivament particularment les pensions no contributives que estan vinculades o que estan indexades al llinar econòmic que cohesió social, de tal manera que cada cop que pugem el salari mínim, aquestes pensions més baixes, les de solidaritat, també s'incrementen en la mateixa proporció.

També estem d'acord en fer-ho pel que fa a les pensions contributives, i de fet les hem anat augmentant cada any i, particularment, l'any passat per sobre de l'IPC, també.

Per tant, aquesta és la filosofia que nosaltres tenim. Nosaltres no tenim pas una filosofia tendent a no voler incrementar les pensions més baixes. Ara bé, ho hem de fer des del realisme i des de la capacitat de finançar-ho i no fent volar coloms. Per tant, quantifiquem-ho, parlem-ne, mirem si això pot comprometre també la sostenibilitat del sistema de pensions, perquè el que no podem fer és dir que per un costat hem de fer un pacte d'Estat per la sostenibilitat del sistema de pensions, perquè sabem que a pocs anys vista la branca de jubilació entrarà en dèficit i, per tant, doncs, les finances públiques no tindran capacitat suficient de pagar les pensions, i entre tant, carregar aquesta branca de jubilació encara més. Hem de trobar un bon punt d'equilibri. Però per ser no hi estem en contra.

El pla per erradicar la violència de gènere. També hi estem d'acord evidentment. Doncs, tot el que sigui per millorar i aprofundir en l'atenció dels col·lectius més vulnerables i particularment de les víctimes de la violència de gènere i domèstica, ens hi trobarem. De fet també s'inscriu en tot allò que ja vam iniciar en la passada legislatura, jo mateix com a ministre d'Afers Socials, amb la creació de la Comissió nacional de la violència de gènere, amb la implementació en tots els seus termes de la llei que es va votar per unanimitat l'any 2015 amb la creació de la guia de col·laboració, amb la implementació d'un telèfon 24 hores, 7 dies a

la setmana, 365 dies l'any. Per tant, no em digui que no es dona atenció immediata i permanent en l'àmbit telefònic perquè això ja es va implementar l'any passat, i a més a més sempre contesten treballadors o treballadores socials amb formació específica en violència de gènere.

Però no ens aturem aquí. De fet, aquesta illa de col·laboració sota la tutela del ministre Filloy encara s'ha anat ampliant més a través de l'adopció de nous protocols. S'han signat protocols amb el Ministeri d'Educació, amb les associacions de dones que encara faltaven, concretament Acció Feminista, amb els set comuns per tal de proveir una detecció precoç d'aquests casos de violència de gènere i domèstica. S'ha creat un WhatsApp confidencial a banda de la línia telefònica, també, perquè les víctimes hi puguin contactar sense que el possible agressor hi tingui accés. S'ha incorporat un nou psicòleg a l'àrea. Durant la pandèmia es va tornar a fer una formació específica al servei de policia, al Cos de policia perquè tractessin degudament i amb garanties a les dones, doncs, que hi van per interposar una denúncia.

Per tant, no parem, anem fent. A vegades és una feina silenciosa, a vegades és una feina, doncs, que no publicitem, però no parem de fer passes i més passes. Que potser no són suficients, que potser n'hem de fer més, que potser les hem d'inscriure en un pla com vostè reclama. Cap problema.

Jo crec que pel que fa al transport públic el Sr. Enseñat ja li ja contestat a bastament. Nosaltres, doncs anem en una línia molt clara que és intentar fomentar la gratuïtat o, en tot cas, reduir les tarifes substancialment i fomentar la gratuïtat, com a mínim, en determinades franges d'edat i, particularment, entre el col·lectiu més joves. Per tant, doncs, jo crec que això també té molt sentit des de la perspectiva, doncs, d'aquest treball que estem fent conjuntament per implementar polítiques de joventut transversals. La qüestió del transport és una qüestió cabdal pels joves. Per tant, doncs, aquí també ens ho podem trobar sempre i quant les propostes que vostès ens facin siguin realistes i assumibles.

I pel que fa als pactes d'Estat que es van proposar des de l'inici de la legislatura no cal que en tornem a parlar. Només dos petites precisions. Quan vostè diu i repeteix que en el cas del pacte d'Estat de les pensions convoquem la taula d'acord amb la proposta de resolució que es va adoptar en la passada legislatura, jo li vull recordar que el ministre Jover, potser no formalment, però de facto, aquesta taula ja l'ha convocat, perquè ja s'han produït diverses reunions amb els grups parlamentaris, amb tots els grups parlamentaris, amb els agents econòmics i socials, amb la federació de la gent gran, i amb tota una sèrie de col·lectius interessats per aquesta

temàtica per començar a presentar i a explicar els estudis actuàrials. Per tant, aquesta tasca ja s'ha iniciat. Ara l'únic que cal és que puguem formalitzar aquest pacte d'Estat o aquest acord polític, diguin-li com vostès vulguin, i sobretot, i el més important, que siguem capaços entre tots, i crec que això també serà una molt bona mostra de cooperació i de mà estesa real, que siguem capaços entre tots de consensuar mesures per fer front al repte de la sostenibilitat del sistema de pensions. A ningú se'ns escapa que cap de les mesures que puguem adoptar en aquest àmbit, l'endarreriment de l'edat de jubilació, perquè al final són 4 palanques, el valor del punt, l'increment de les cotitzacions empresarials o obreres o qualsevol altra d'aquestes palanques, cap d'elles és popular. Cap d'elles és popular! Però sabem també, perquè els altres països ja ho han fet i ho han experimentat, que són les úniques palanques al nostre abast per intentar salvar el sistema de pensions públic. Per tant aquí veurem si en aquestes mesures impopulars també ens hi trobem tots. Jo ho espero. Jo ja n'assumiré com a cap de Govern i el Govern, el desgast principal, perquè al final som qui tutelem aquesta reforma. Però vostès, seria, crec, un molt bon signe, sobretot perquè algun dia aspiren a governar, seria un molt bon signe que també s'hi puguin sumar.

I pel que fa al pacte d'Estat de sanitat, no m'ha quedat molt clar. Em diu que el ministeri s'ha d'ocupar d'altres coses ara mateix, i nosaltres ja li diem que el ministeri es pot ocupar de la gestió de la pandèmia i al mateix temps podem signar el pacte d'Estat. Per tant, em sembla una mica excuses de mal pagador, perquè abans de la pandèmia vostès ja havien dit que no volien formar part d'aquest pacte d'Estat. Jo ja ho entenc que hi ha algunes mesures d'aquest pacte d'Estat que segurament, també són impopulars. Però això és la cooperació real. Això és la mà estesa real. És donar suport i ajudar a les verdes i a les madures. I en aquest cas, jo crec que si vostès assumeixen aquests dos pactes d'Estat, a banda del pacte d'Estat sobre la Unió Europea, haurà quedat clarament evidenciat que la seva proposta d'avui era una proposta real. Ja li he dit abans que no en tinc cap dubte i, per tant, doncs, als fets em remetré. Per part nostra, evidentment, també donarem suport a totes i cadascuna de les propostes que vostès facin, sempre evidentment, que siguin assumibles des d'un punt de vista financer.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Espot.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells té la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Bé, arribats a aquest punt de les sis de la tarda, després d'un dia i mig que portem de debat d'orientació, i després d'haver escoltat les postures, crec que puc afirmar que després d'aquesta darrera intervenció del cap de Govern, on no ha defugit de les idees i les propostes que s'han anat fent al llarg del debat d'orientació. I a més si m'ho permeten, vull sumar-hi també les propostes que s'han fet des dels grups parlamentaris Liberal, Demòcrata i Ciutadans Compromesos, amb dosis de realisme i de sentit comú, de com pagarem tot això i com ho podem afrontar. I evidentment vull agrair i aplaudir el to dels presidents del Grups Parlamentaris Terceravia + Unió Laurediana + Independents, i del Partit Socialdemòcrata. Crec que a grans trets ja s'han definit les postures i ja s'han definit els models.

Dit això, veurem si les propostes de resolució són objecte de la pretesa mà estesa o queden un altre cop en la trifulga política.

Vull afegir a les propostes de resolució que ha anunciat el Sr. Enseñat, vull afegir que amb aquesta perspectiva de re formular el nostre producte interior brut, és a dir, a la nostra economia tothom sap quins són els sectors tradicionals, i com s'ha demostrat durant la pandèmia aquests sectors tradicionals podem no ser suficients davant dels reptes de futur, davant de la globalització o davant reptes com la digitalització, -punt dit sigui de passada-, que és un punt que crec que genera consens en el conjunt de les forces, amb el Govern i crec que podríem dir que en el conjunt de la ciutadania, la digitalització és una de les grans assignatures per afrontar les reptes de futur del nostre país.

Doncs, com deia, amb aquest repte que tenim de transformar la nostra estructura del PIB, l'estructura de la nostra economia i, per tant, ajudar a crear una base de riquesa molt més potent perquè tot això sigui assumible i es puguin fer totes les polítiques que ara el Sr. Espot també anunciava, a les propostes de resolució que co presentarem amb els dos grups que ens acompanyen a la coalició de Govern, en primer lloc presentarem, com no pot ser d'altra forma i així avui ho hem donat a entendre, l'encàrrec d'un estudi per estudiar totes aquelles alternatives al sector agrícola que puguin potenciar i donar molta més riquesa a aquest sector i en el conjunt del país.

I en segon lloc, que se'n deriva d'aquest estudi de la potencialitat i de la bonança que pugui tenir aquest nou sector econòmic dedicat a la farmàcia, dedicat a la investigació, doncs l'aportació dels revinguts d'aquest nou sector, com poden ser d'altres a la creació d'un fons sobirà que ens permeti si torna a

passar, afrontar aquestes crisis amb moltes més garanties, però que també ens permeti tenir un Estat molt competitiu.

Així doncs senyora síndica a les propostes que abans anunciava el president del Grup Demòcrata, també hi voldria sumar aquestes dos.

I vull cloure amb l'agraïment a tots els presidents de grup, amb l'agraïment i la felicitació al cap de Govern de com ha transcorregut el debat fins avui.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

Sí jo en aquest torn d'intervenció no em voldria allargar, crec que hi ha hagut un to cordial. Podria entrar fent rèplica al Sr. Costa, però no voldria entrar aquí. Vull agrair la professionalitat del Sr. Enseñat, que ha estudiat les nostres propostes de resolució.

Voldria entrar en un tema que per mi és més sensible. I és un tema que Sr. cap de Govern, ara ho acaba d'evocar. No voldria que crees ni alarmisme ni confusió.

Primer dir-li que amb les seves intervencions no m'ha ofès ni a mi ni algú de Terceravia. On hi ha coses que hem contrastat és que quan recolzem coses, tenim pressió d'Estat i quan no, s'estila, res més. Això forma part del debat. Per això no va enlloc.

On sí voldria anar és... jo he insistit molt, jo sé que he insistit molt en el tema de l'acord de cooperació perquè entenc que per anar endavant en aquest tema de pandèmia, -i ho he dit moltes vegades i ho vaig dir l'altre dia-, sols no ens podem quedar. I si he parlat de la Unió Europea és perquè precisament hi ha això a part d'altres acords que tots coneixem, però potser el quin s'hi emmarcaria més, és aquest.

Aquest plantejament no és que el defensem avui. El 18 de maig ja li vaig fer arribar aquest plantejament. I ens l'ensenya aquí, perquè és realment l'acord diguem-ne bilateral que té Andorra amb la Unió Europea. I on en el seu article número 1, com ha comentat moltes vegades, ve a dir que Andorra i la Unió Europea es comprometen a establir les més àmplies relacions amb matèria que faci falta.

I l'article 8, inclús preveu la seva ampliació. Jo no he parlat mai si és més per anar finançant, pot ser un tema sanitari, pot ser un tema econòmic. Quan en vam parlar, i jo era al seu despatx, i crec que és

moment de dir-ho, em va dir el que li he dit aquí. L'acord de cooperació potser no té prou obligació per obligar a la Unió Europea. Jo li vaig insistir, prova-ho i per això he tornat a insistir aquest matí perquè amb els temps que estem i on correm, val la pena, i més si estem negociant un acord d'associació.

El que voldria és que em tornés a precisar, si ho he entès bé o malament, és que m'està dient que per un tema d'un document jurídic bilateral, la Unió Europea no fa res per Andorra? Ni la mínima voluntat? És que m'ha semblat entendre això. Perquè allò descriu una situació ben diferent, i no voldria crear un alarmisme.

Només això, moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Igual que ha fet el conseller Naudi, penso que cal parar esment en el to del debat d'avui. Penso que a priori el punt de partida demostra una voluntat d'arribar a acords pel bé del nostre país.

De fet jo em quedo amb unes paraules que a títol informal vaig intercanviar ahir amb el conseller Miró, i que em deia que al cap i a la fi en aquesta Cambra, tots hi estem per fer el mateix. Per treballar per Andorra.

Amb la qual cosa amb aquesta afirmació i amb el convenciment de què tots farem el millor possible per al nostre país, entenc que potser avui aquest punt d'inflexió, que sí que invocava el president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, es podrà convertir en una realitat.

Si ho serà o no ho serà, serà el temps qui ho decidirà.

Dit això i també arrel dels debats que hem portat a terme, en feien menció els meus companys, presidents del Grup Parlamentari Demòcrata i també del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, avançaven algunes de les propostes de resolució. Penso que val la pena doncs no esperar al debat de demà i també fer-ne esment.

Hem parlat de l'habitatge, n'hem parlat abastament i hem pogut constatar, -n'hem parlat nombroses vegades-, que per una banda és un dels problemes cabdals que ha d'afrontar el país, i per l'altra banda, que aquest problema l'hem d'afrontar amb la col·laboració de tothom. Tothom hi ha de ser partícip, i el cúmul de solucions proposades tan a curt, mig i llarg termini haurien de proveir solucions reals per garantir l'accés a l'habitatge a un preu assequible.

Hem parlat de les implicacions socials que això comporta però també no les oblidem, les implicacions que té en la competitivitat de la nostra economia. Per tant és un problema a resoldre i per tant és un problema en què tots hem d'esmerçar esforços.

I també avui hem pogut posar negre sobre blanc, i identificar que el rol dels comuns, amb amples competències en l'àmbit de l'urbanisme, hi poden fer molt per ajudar. I hem posat com a exemple el gest també del Comú d'Andorra la Vella, gràcies al qual amb la cessió de terreny, el nostre Govern podrà posar fil a l'agulla i començar la construcció d'aquest edifici amb cinc habitatges d'ús social a preu assequible. És per aquest motiu que les forces de la majoria encomanem deures al Govern amb aquesta proposta de resolució i els demanem que iniciïn aquelles accions de concertació que siguin necessàries amb els comuns del nostre país perquè implementin aquells incentius necessaris per fomentar la construcció d'aquest habitatge de lloguer residencial a preu assequible. Ha de ser una mesura més que comprometi a tots els actors que tenen molt a dir-hi envers la solució a les polítiques d'habitatge, per fer un pas més i donar garanties als nostres ciutadans que de manera indefectible continuem treballant per la resolució d'aquest problema.

En un altre ordre de coses, hem parlat també abastament de la diversificació econòmica i els efectes de la pandèmia han fet que calgui de manera també sobtada, accelerar els esforços en aquesta diversificació.

També volem encomanar des de la majoria que donem suport a Govern, tota una sèrie de deures envers el que ha de suposar la diversificació cap a l'economia digital. En aquest sentit, encomanem a Govern que durant aquest primer semestre del proper any, del 2021, presenti un seguit de mesures que facilitin i afavoreixin la digitalització de l'economia i l'emprenedoria, i que incloguin aspectes com un pla estratègic de l'ecosistema d'innovació al nostre país, una proposta de model de districtes digitals, una proposta de model de parc tecnològic, -n'hem parlat també abastament en aquesta Cambra, moltes vegades volem-nos disputar la titularitat, però que és un projecte en què el ministre Gallardo ja fa molts i molts mesos que hi treballa-, i també un pla de transformació digital en el comerç tradicional.

Ja per acabar, seria el contingut de la darrera de les propostes de resolució que volem presentar des de les forces de la majoria, hi té molt a veure amb aquest desencallament de l'operatiu instrumental que ha obtingut l'aeroport Andorra-La Seu des de què disposa d'aquesta homologació amb tecnologia GPS.

Malauradament som conscients que les companyies aeronàutiques, les aero línies molt millor dit, estan amb seriosos problemes degut als efectes de la pandèmia, no obstant és una realitat que cal desenclavar i diversificar els accessos al nostre país per estimular i ajudar a la nostra economia.

També vistes les problemàtiques que suposen la casuística dels fenòmens naturals que ens afecten massa sovint, com poden ser les allaus o les esllavissades, volem encomanar al Govern que iniciï els tràmits que permetin tenir connexions aèries a través de línies regulars amb Madrid i París i cloure també els estudis necessaris per estudiar la viabilitat d'altres infraestructures de transport que facilitin l'arribada de viatgers.

Esperem doncs que aquestes altres Propostes de resolució que se sumen a les ja anunciades pel conseller Naudi i el conseller Enseñat des de la majoria, demà puguin veure també el suport de les forces parlamentàries d'aquesta Cambra.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica

Parlo des d'aquí entre altres coses perquè no hi ha micròfon en el meu nou seient que ocupo arran de la crisi de la pandèmia. Llavors és difícil poder intervenir des d'allà.

Bé, ara que tothom ha parlat una mica de les propostes de resolució doncs, també evidentment, donarem resposta tot i que algunes qüestions vostès les han pogut conèixer al migdia perquè nosaltres les hem inclòs dins del discurs i, per tant, entendran que sobre algunes qüestions el Grup Parlamentari Socialdemòcrata no ha tingut ocasió material de poder-les parlar i les haurem de debatre. En tot cas, tenim tot el matí de demà com a mínim o totes les hores que facin falta per poder-ne parlar.

Abans d'entrar amb les presentades pels altres grups parlamentaris sí que voldria fer un petit comentari addicional sobre les que hem presentat nosaltres a l'espera de poder-ne parlar demà amb més amplitud.

Primer, en relació a la Carta Social Europea, crec que ha quedat clar però en tot cas ho torno a recordar. Demà en podrem parlar amb persones que coneixen el tema amb molta més profunditat. No estem pas plantejant tots els articles que falten per acollir, hi

hauria alguna reserva, en tot cas segur sobre el manteniment del sistema de quotes que és una qüestió que no volem posar en qüestió en cap cas.

I sobre el tema d'adhesió a l'OIT doncs, evidentment que ens agradaria molt és un debat que té un cert mimetisme vulguem o no vulguem i, fins i tot, algun element que es podria titllar com a mínim de curiós amb el que vam tenir la setmana passada. Al nostre entendre la referència que feia el conseller Enseñat a la llei parla de la seguretat i salut en el treball, però jo crec que és obvi que Andorra no pot posar en qüestió a l'any 2020, ser membre i poder signar com a mínim els convenis fonamentals de l'OIT.

En relació al tema de la dependència i sobretot aquesta idea de reforçar els recursos perquè les persones grans -no només les persones grans sinó també les persones malaltes, o persones que tinguin necessitat especial d'atenció- puguin romandre a casa doncs, ens agradaria molt tirar endavant aquesta Proposta de resolució.

En relació al que comentava el cap de Govern, de les pensions i també al Sr. Enseñat, dels càlculs, nosaltres tenim els càlculs. Jo crec, Sr. cap de Govern, que vostè crec que ha fet una petita confusió quan ha dit que no carreguem massa els comptes de la CASS. Està clar que aquestes pensions han de ser no contributives, han de sortir del pressupost general de l'Estat, en tot cas és el que contindrà la proposta de resolució i és, a més, com vostès ho estan fent amb aquest increment addicional que es fa cada any de les pensions més baixes per sobre de l'IPC. En aquest sentit vostès també tenen els càlculs. Vostès quan estan aplicant aquestes revaloritzacions de les pensions per sobre de l'IPC sabem perfectament, el ministre de Finances ha de tenir les dades. Estaria molt bé que aquest vespre o demà ens ho pogués fer arribar perquè jo crec que entre la feina de tots podrem saber perfectament de què estem parlant, si és un tema de diners doncs, vostès tenen la informació perfectament del que pot suposar arribar a què totes les persones que han cotitzat quaranta anys doncs tinguin una pensió equivalent al salari mínim.

Nosaltres tenim números, són del 2016, que vam fer tota una demanda d'informacions en motiu del Debat de política social que va haver-hi en la passada legislatura.

Quant al tema de la violència de gènere, crec que no hauríem de mirar de menystenir el debat. Estic convençut, Sr. cap de Govern, que ha tingut ocasió per exemple de llegir el comunicat que Acció Feminista va emetre ahir sobre aquesta qüestió i, per tant, segur que s'han fet coses, també li accepto i també sé que s'han fet coses, també sé que en altres debats d'orientació política s'han presentat propostes

en aquest sentit i que la situació ha millorat però crec que hem de ser conscients que hi ha un problema que demana més recursos i que, per tant, hi ha una necessitat que s'ha de cobrir i que és molt positiu que en un debat com el d'avui, a més és una qüestió que per condicions que poden tenir una certa vinculació amb la crisi de la Covid per aquesta convivència forçada de moltes parelles en motiu del gran confinament que va haver-hi doncs, s'ha incrementat de manera molt més important que si no hi hagués hagut aquest període de confinament.

En tot cas, és una realitat... És una realitat latent que a més s'ha vist incrementada de manera molt important durant el període del confinament.

Per tant, a priori possibilitats de parlar-ne i de valorar les propostes amb els càlculs numèrics sense fer deformacions -en algun cas que s'ha fet per part d'algun grup parlamentari- potser vostè també, Sr. cap de Govern, en la seva primera intervenció quan parlava d'allò de què som uns generadors d'il·lusions jo crec que ha anat una mica molt més enllà, i jo crec que presentem solucions per problemes reals que avui dia hi ha al nostre país, que a més hem quantificat, hem avaluat en molts moments, que segurament entren en contradiccions en alguns moments en prioritats polítiques -vostès ho destinen a altres coses- i evidentment els diners s'escoten, però no vol dir que no hi hagi els recursos, simplement potser uns els volem destinar a unes polítiques i vostès de vegades els destinen a unes altres.

Quant al transport públic, el que plantegem nosaltres no és tant un tema de gratuïtat per determinades franges com es contenia en el seu discurs o una rebaixa dels preus. El que hi ha és un problema de garantia de servei realment important i notable i al llarg de tot el país, en molts moments del dia, en molts espais del nostre país hi ha una manca de connectivitat entre els serveis nacionals, entre les línies nacionals i els diferents serveis comunals que cada una de les parròquies té a disposició dels seus ciutadans i, per tant com a conseqüència i no és tant un tema de preu que també és important, els ciutadans deixen de confiar en el transport públic perquè finalment et pots trobar que arribes tard a l'escola, arribes tard a la feina o que arribis tard a qualsevol altre compromís que puguis tenir, i això mata la proposta política de per sí perquè el que trobem és que cada vegada, i ho hem vist perquè és veritat que aquest inici de curs ha estat particular, hi ha hagut un retorn a l'activitat que després del període de confinament i del període de l'estiu, però hem tornat a trobar amb aquesta situació que els ciutadans no confien en el transport públic i els pares porten els nens a l'escola, la gent va amb cotxe a treballar, la gent es desplaça per tot arreu amb cotxe i

al final això produeix un transport públic ineficient i uns embussos de circulació desproporcionats.

En relació a les propostes que ens anunciava el Sr. Enseñat, jo diria que d'entrada -com deia abans i algunes en les que no em podré pronunciar sense haver tingut ocasió de parlar amb els companys del grup parlamentari-, però jo diria que aquest pressupost extraordinari per causes excepcionals i el tema del Servei de salut mental, i també la proposta mediambiental a l'espera de conèixer-la són propostes que en principi no haurien de tenir problema per poder trobar una entesa i poder votar-les favorablement.

Amb el tema de l'habitatge sí que aquí pot haver-hi un enfoc una mica diferent, i aquí va una mica amb el que deia el cap de Govern. Vostè deia que jo li dic que és de dreta dura i, per ser exactes, jo no he dit que sigui de dreta dura mai, li dic que és de dretes... de dretes, això sí. De dreta dura no, de dretes sí. Penso que convé clarificar les coses però jo mai li he dit que vostè sigui de dreta dura però sí que és una persona de dretes.

Per tant, amb el tema de l'habitatge. És clar, en la proposta del Grup Demòcrata que es contenia en la intervenció que el Sr. Enseñat ens ha fet arribar, es parla d'una concertació entre el Govern i els comuns perquè hi hagi majors sessions i hi hagi més facilitats i bonificacions fiscals per part dels comuns per fer habitatge de titularitat pública a preu assequible o algun tipus d'habitatge a preu més assequible.

I això ens lliga una mica en la nostra proposta, que ja els anuncio ara que mantindrem de manera ferma si finalment no rep el suport, d'un pacte d'Estat de l'habitatge. I de la mateixa manera que vostès insisteixen en els seus tres pactes d'Estat, nosaltres ja els anuncio que insistirem en el pacte d'Estat de l'habitatge. Perquè ho deia el Sr. Costa, és a dir: "Aquí hi hem d'aportar tothom. Ho deia. Tothom ha de posar-hi. Per tant, justament aquesta fórmula del pacte d'Estat ens sembla que és la que més s'adiu amb un treball en el que hi ha d'haver un treball legislatiu, ha d'haver-hi un treball per part del Govern en el que hi ha d'haver-hi també els comuns i en el que evidentment, hi ha els agents privats, els propietaris de terrenys, també els llogaters i les persones que representen a la societat civil.

Per tant, ens refermem amb la nostra proposta, ens refermem en la proposta que aquesta és una política que demana d'acords i compromisos més forts, també del manteniment del calendari. Vostès, per exemple, doncs, van rebutjar una proposició de llei, van anunciar un fons publico-privat a finals de l'any passat. Finalment estem arribant a final d'any 2020 i aquesta proposta no acaba de tirar endavant. Per tant,

jo penso que un treball conjunt, un compromís més fort polític, segurament els podem ajudar nosaltres a assolir grans acords en matèria d'habitatge, que a vostès sols, a l'actual majoria els hi costarà més de poder arribar i de poder mantenir.

I el mateix que deia quant al manteniment de la proposta del pacte d'Estat per l'habitatge ens sembla que és vàlid pel pacte d'Estat de la justícia.

Jo crec que, en algun cas s'han dit, que no podem sobrecarregar la comissió que ha de treballar, per repensar, per transformar, per modernitzar el nostre model econòmic i social, perquè al final no podem demanar la solució a totes les coses a aquesta comissió. És a dir, si posem la justícia, hi va entrar finament, però s'entenia més com un element transversal que no pas com una matèria pura objecte del debat, però en tot cas, ens sembla que la problemàtica de la justícia en el seu funcionament intern, amb les lleis que el regulen, amb els mecanismes de funcionament interns, són unes qüestions que queden al marge d'altres qüestions com la seguretat jurídica i altres elements que poden interessar més des d'un punt de vista econòmic. Per tant, nosaltres, a més crec que no estem sols en aquesta demanda, jo crec que els col·lectius, els propis batlles i magistrats estan demanant una major implicació per part de tots els agents polítics davant dels problemes de la justícia. Fa uns dies el col·legi d'advocats demanava una taula o un pacte d'Estat en matèria de la justícia i, per tant, jo crec que hem de reconèixer que hi ha un problema major, que no és una solució ràpida la convocatòria d'unes places, -segurament farà bé, evidentment-, la que solucionarà aquest problema, i que ens hauríem d'asseure tots per trobar una justícia que doni garanties als nostres ciutadans.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata...

No hi ha intervenció...

El Govern desitja tornar a intervenir...

Sr. Espot.

El Sr. cap de Govern:

Gràcies Sra. síndica.

Ara sí que seré breu, li prometo, perquè abans he dit que seria breu i crec que no ho he estat massa, però és veritat, doncs, que ara potser és moment ja d'anar cloent el debat.

Però sí que crec, doncs, que se m'ha interpellat directament i se m'han preguntat unes coses molt concretes i, per tant, com no pot ser d'una altra manera, hi vull donar resposta.

Jo no he dit, Sr. Pintat, i vull que s'entenguin bé les meves paraules, que nosaltres la Unió Europea no ens ha ajudat en absolut durant la pandèmia. Jo el que he dit és que efectivament, honorant la paraula que jo li vaig donar en aquella reunió del mes de maig, hem demanat varies coses a la Unió Europea aquests darrers mesos en base a l'acord del 2004 i sempre la resposta ha estat que no era un marc jurídic suficient, perquè hi havia clares mancances en el contingut de l'acord -i vostè mateix ho ha reconegut-, que feien, doncs, que no es podien activar tota una sèrie d'obligacions que nosaltres eventualment haguéssim pogut exigir a la Unió Europea.

És per aquest motiu, doncs, que aquestes mancances les hem pres en compte, les hem calibrat, les hem valorat, i ara el que estem fent és, doncs, intentar posar-hi remei a través d'un nou redactat que es refongui en l'acord d'associació.

Això vol dir que no ens han donat ajuda en absolutament cap qüestió i ens han tancat la porta en tot allò que els hi hem sol·licitat? Ni molt menys. Ja li he dit abans. Sort n'hem tingut per la via indirecta de la Unió Europea i de la valentia que ha tingut a l'hora d'acabar aprovant tota una sèrie de mesures d'estímul pels països membres de la Unió Europea, perquè això de retruc beneficia a Andorra, però és que, a més a més, també ha fet moltes coses directament per Andorra durant la pandèmia que crec que hem de reconèixer.

Per exemple, en matèria de lliure circulació de persones han inclòs Andorra com si fos un Estat membre de la Unió Europea. Això va ser molt important. En el moment de l'obertura de les fronteres externes de la Unió Europea, els residents andorrans van ser considerats com a ciutadans de la Unió Europea. Això també és molt important.

En matèria de mercaderies s'ha continuat a implementar l'acord duaner. Les circumstàncies excepcionals haguessin pogut justificar que ells possessin en suspens la vigència d'aquest acord duaner, de la mateixa manera, doncs, que es va posar en suspens l'acord Schengen pel que fa a la lliure circulació de persones entre països membres de la Unió Europea.

I una altra molt bona notícia, precisament que deriva de la constatació que l'acord de cooperació no té els mecanismes financers suficients per activar segons quines demandes d'ajuda. Ja hem iniciat tot una sèrie de contactes amb el Banc europeu d'inversions, hem iniciat un diàleg, hem iniciat uns treballs de

cooperació i les respostes inicials, semblen molt positives.

Vostè entendrà que jo no aprofundeixi més en aquest moment, perquè hem de ser prudents. Però, evidentment, doncs, tot plegat també ha servit per aprofundir molt més en els mecanismes de cooperació amb el Banc europeu d'inversions i crec que aquesta pot ser una molt bona via sense l'acord de cooperació i a l'espera de l'acord d'associació, doncs, per treballar des d'una perspectiva financera entre la Unió Europea i Andorra.

Pel que fa al Sr. Pere López, efectivament, m'havia quedat un punt per comentar, però com que m'allargava excessivament i ja n'havia parlat el conseller Enseñat, no m'hi he referit. Crec que l'únic punt respecte del qual jo no li he donat resposta explícita si ens referim, doncs, a les propostes de pacte d'Estat o de diferents acords, era la qüestió relativa a la Carta Social Europea i l'OIT. Convergeixo completament amb el que ha dit el conseller Enseñat. Crec que també hem de contextualitzar les coses. És a dir la Carta Social Europea, val a dir que de les 98 disposicions, si segmentem els diferents articles, 75 han estat ratificades per Andorra. No sé si potser hi ha una petita diferència. La Sra. Salazar que hi entén més, doncs, ara m'intenta corregir. Jo ho he mirat, però en principi eren 75 de 98, però en tot cas, ens movem en aquest ordre de xifres. I el que és més important, no només les hem ratificat, sinó que rebem per un paquet d'articles avaluacions anyals, i en aquestes avaluacions, normalment sempre traiem molt bona nota. Som dels països membres, diguem, del comitè europeu de drets socials del Consell d'Europa i que han ratificat la Carta Social Europea revisada, que millor fa els deures respecte de les disposicions que ha ratificat. Per tant, no és només ratificar una disposició que es conté en un conveni internacional, sinó que després el que s'ha de fer, doncs, és implementar-la degudament i aplicar-la a nivell intern.

Això vol dir que no podem anar més enllà? No! De fet, vostè em recordava abans la qüestió de la diversificació del deute, no? Però jo crec que aquí també hem d'atribuir un cert mèrit a algú que no formava part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. No sé si recordarà... de fet no recordo si va ser la passada legislatura o l'anterior, la Sra. Sílvia Bonet, crec que va ser la passada legislatura perquè ja no estava en el seu grup parlamentari, ja va promoure una proposta de resolució que encarregava al Govern l'anàlisi de la possibilitat de poder ratificar més articles de la Carta social europea revisada. I aquesta proposta de resolució, precisament, crec en un debat d'orientació política del Govern es va aprovar, i per tant, hi vam donar compliment. I de fet s'han fet

diferents reunions, ja, per avaluar quins altres articles es podrien ratificar, i aparentment n'hi ha altres que serien perfectament factibles de ratificar.

Per tant, doncs, estem perfectament en línia i crec que aquesta proposta que vostè ha plantejat també la podem acceptar, tot i que potser l'haurem de matisar.

Pel que fa a l'OIT, no veig absolutament cap inconvenient en analitzar, doncs, que esdevinguem membres de l'OIT. Jo ara no li puc avançar, perquè això, evidentment, requereix un treball detallat i aprofundit del Ministeri d'Afers Exteriors, i segurament, doncs, del Departament d'ocupació i treball, per saber si els convenis fonamentals així com les altres disposicions són assumibles, tot i que moltes d'elles ja s'estan aplicant de facto, bé a través d'altres convenis internacionals subscrits per Andorra, o també a través de la integració dels seus principis en la nostra legislació. Vostè s'hi ha referit, la Llei de seguretat i salut en el treball, per exemple, de manera subsidiària, a manca de definició en la normativa interna aplica els convenis de l'OIT. I el que encara potser és més important, la jurisprudència dels nostres tribunals, molt sovint, també aplica els convenis de l'OIT a l'hora, doncs, de dirimir els conflictes entre particulars en les matèries que regula.

Per tant, jo tampoc hi veig cap problema en el sentit que puguem avançar en aquest treball.

Ja per acabar, crec que en la qüestió de la violència de gènere n'hem parlat suficientment, i crec que estem d'acord, per tant, no val la pena que n'abundem més.

En la qüestió de les pensions, bé, és veritat que vostè demana que aquest increment fins al salari mínim de les pensions contributives es faci a través d'un complement no contributiu. Però de fet, quan entri en dèficit la branca de jubilació haurem de pagar-ho a través dels pressupostos generals de l'Estat, i per tant doncs aquests diners surten del mateix lloc. Per tant doncs jo crec que aquest exercici de realisme i de càlcul i de ponderació i d'equilibri, crec que l'hem de fer igual, siguin contributives o no contributives.

I pel que fa al transport públic, vostè ha dit que hi havia un problema de garantia. Home, jo crec que potser porta les coses una mica massa lluny. Jo crec que no és cert que els ciutadans i les ciutadanes del nostre país no confiïn en el transport públic. També és cert i ho reconec que en aquests moments tenim dificultats. Però les dificultats no és perquè el sistema de transport públic del nostre país no funcioni. De fet es va licitar i adjudicar una nova concessió per 15 anys que ha millorat les rutes, que ha millorat les cobertures, que ha millorat les freqüències. Hi va haver alguns problemes d'adaptació en el moment de la implementació inicial i els vam anar corregint, i a més a més ens vam complementar bé amb els comuns

per cobrir el servei necessari, però és veritat doncs que ara tenim una realitat específica que és la que ha portat a problemes de retards o d'esperes exagerades i això rau en un motiu molt concret, que són les mesures d'aforament com a conseqüència de la pandèmia. Si baixem els ratis de capacitat pel transport públic doncs evidentment se'n deriven problemes. També estem molt a sobre per intentar-los solucionar de forma ràpida però crec que això no ens ha de portar a dir que realment al nostre país hi ha un problema generalitzat i de credibilitat del transport públic.

Molt bé, crec que he fet el tomb i per tant ho deixaria aquí si no hi ha cap altra pregunta que se'm formuli o si no se m'interpel·la per qualsevol altre motiu.

Moltíssimes gràcies, gràcies a tots els grups parlamentaris, als grups parlamentaris de la majoria. Gràcies també per la predisposició i el to crec que cordial i constructiu dels grups parlamentaris de l'oposició i això és tot per part meva.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. cap de Govern.

Els grups desitgen intervenir...

Sr. Naudi, em diu que no.

Sr. Pintat...

Sr. Costa...

Sr. López...

Sr. Enseñat...

D'acord.

Doncs acabades les intervencions per part dels grups parlamentaris i del Govern, es dona per acabat el debat.

Vist que ha quedat palès que hi haurà l'entrada de propostes de resolució, se suspèn la sessió fins demà divendres dia 25 de setembre, a les 10.00h del matí.

Recordo que el termini màxim per a la presentació de les propostes de resolució per part dels grups parlamentaris és demà a les 9.00h del matí.

Se suspèn la sessió.

Gràcies.

(Són les 18.35h)

L'endemà divendres dia 25 de setembre, a les 10.05h del matí es reprèn la sessió.

La Sra. síndica general:

Bon dia a tothom

Reprenem la sessió.

S'han presentat 21 Propostes de resolució, totes elles admeses per la Sindicatura.

Recordaré breument el procediment.

En primer lloc, es procedirà a la defensa de les propostes de resolució segons l'ordre de presentació. Una vegada feta l'exposició per part dels grups parlamentaris se suspèn la sessió per tal que cada grup pugui analitzar la seva posició respecte a les diferents propostes de resolució presentades, i si és el cas fer propostes que portin a un text assumible i consensuat per tots els grups. Al reprendre la sessió, els grups podran indicar la seva posició respecte a les altres propostes presentades i finalment, indicaran el text que sotmeten a votació.

Passem doncs a la presentació de la primera proposta de resolució registrada amb el número 696 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució el Sr. Carles Sánchez.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies Sra. síndica.

Procedeixo a la lectura de la proposta de resolució amb la motivació i la proposta.

Atès que les línies de transport col·lectiu de viatgers romanen segregades entre administracions.

Atès que aquestes línies han experimentat modificacions en els traçats i en les freqüències inicialment acordades en concessió.

Atès que les darreres mesures de seguretat degudes a la Covid-19 han acabat alterant la normalitat de les freqüències i de les línies en funcionament.

Atès que els usuaris i usuàries del transport col·lectiu han de gaudir de les mateixes mesures de seguretat respecte la transmissió de la Covid-19.

Atès que el transport públic és aquell que garanteix el dret a desplaçar-se per tot el territori a tota la ciutadania.

El Consell General, en Sessió de debat d'orientació política del Govern del 25 de setembre del 2020,

Acorda:

Instar al Govern a implementar un sistema de transport públic basat en el vehicle col·lectiu de passatgers amb la garantia de freqüències suficients i regulars, la revisió sistèmica i raonada dels traçats actuals, l'increment de la participació pressupostària en la concessió, la disposició d'una flota suficient, la integració tarifària i operativa de les línies nacionals i comunals i l'establiment de preus i abonaments assequibles. De la mateixa manera, s'insta a crear les

condicions que possibilitin la combinació d'aquesta tipologia de transport amb d'altres modalitats existents, com la del taxi o d'altres vehicles individuals i sostenibles.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. conseller.

La segona proposta de resolució ha estat presentada amb el número 697 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta el Sr. Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies Sra. síndica.

Atès que els casos de violència de gènere detectats durant el confinament degut a la Covid-19 s'han incrementat significativament.

Atès que l'Àrea d'Atenció a les Víctimes de Violència de Gènere no ha experimentat un increment de recursos que acompanyin la seva tasca i acció.

Atès que existint un marc legislatiu modern sobre la qüestió els casos han seguit augmentant.

El Consell General, en la Sessió de debat d'orientació política del Govern del 25 de setembre del 2020,

Acorda:

Instar al Govern a incrementar els recursos humans i econòmics de l'Àrea d'Atenció a les Víctimes de Violència de Gènere de manera que puguin acomplir la seva tasca amb escreix i amb previsió. De la mateixa manera, s'acorda instar el Govern a revisar la formació específica dels diferents agents que intervenen prop de les víctimes (policia, batllia, hospital, afers socials, educació i comuns) i assegurar-ne la seva aplicació i seguiment de manera coordinada i articulada, així com la presència, en aquests àmbits, d'especialistes en la matèria.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny

La tercera proposta de resolució ha estat registrada amb el número 698 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta, la Sra. Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

Atès que la gent gran és un dels col·lectius més vulnerables davant la Covid-19 i les residències han estat un dels principals focus de contagi i amb més víctimes.

Atès que una de les conseqüències directíssimes de la pandèmia de la Covid-19 és que ha deixat desfasat el model de residències per a la gent gran i que obliga a revisar el sistema i a invertir de més recursos, equipaments i mesures als centres residencials per evitar que es torni a repetir una situació com la viscuda.

Atès que és necessari repensar l'actual model residencial dotant l'atenció primària del personal necessari per fer dels domicilis centres d'atenció a la dependència.

Atès que cal abordar de forma més eficaç i humana la problemàtica de la dependència i també s'han d'analitzar les possibilitats ocupacionals que ofereix un jaciment d'ocupació a l'alça en els països del nostre entorn, lligat a l'envelliment progressiu de la població.

Atès que s'ha de canviar la cultura medicalitzada per una altra que treballi per la prevenció i la promoció de la salut i sobretot pel manteniment de l'autonomia personal.

El Consell General, en la sessió de debat d'orientació política del Govern del 25 de setembre del 2020,

Acorda:

Instar al Govern a elaborar i implementar un pla integral de dependència i d'atenció domiciliària.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

La quarta proposta de resolució ha estat registrada amb el número 699 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució la Sra. Judit Salazar.

La Sra. Judit Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Atès que Andorra ha anat fent un esforç progressiu en matèria laboral i de seguretat i salut en el treball, per tal d'anar assolint els estàndards internacionals en la matèria.

Atès que l'any 2004 Andorra va ratificar 79 dels 98 paràgrafs de la Carta Social Europea revisada (CSE), amb el compromís de ratificar-ne més en el futur.

Atès que l'any 2011 es va iniciar un procediment d'avaluació de les disposicions no acceptades de la

CSE, que es complementa d'un segon informe emès l'any 2015..

Atès que l'Estat andorrà ja va manifestar prop del Comitè Europeu de Drets Socials, estar en disposició de signar les disposicions contingudes en els articles 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 19.2, 19.4 (a i b), 21, 22, 25, 27, 28 i 29.

Atès que la signatura de l'acord d'associació amb la Unió Europea ens requerirà esforços addicionals que han d'eleva l'estàndard en la matèria.

Atès que la situació de la Covid-19 ha modificat, encara que només sigui temporalment, la situació del mercat de treball a Andorra.

Atès que en aquest context, de negociació de l'Acord d'Associació amb la UE i de crisi econòmica-social arran de la Covid-19 cal ser més curós que mai amb la imatge relativa al nivell de drets dels treballadors d'Andorra.

Atès que els articles 18.1, 18.2 i 18.3 de la CSE revisada promouen la liberalització dels fluxos migratoris, en franca oposició amb la política de l'Estat andorrà de control dels mateixos.

El Consell General, en la sessió de debat d'orientació política del Govern del 25 de setembre del 2020,

Acorda:

Signar i ratificar les disposicions pendents de ratificació per part d'Andorra de la CSE revisada, excepte les contingudes en els articles 18.1, 18.2 i 18.3.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Salazar.

La cinquena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 700 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució, la Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Atès que Andorra ha anat fent un esforç progressiu en matèria laboral i de seguretat i salut en el treball, per tal d'anar assolint els estàndards internacionals en la matèria.

Atès que Andorra no és membre de l'Organització Internacional del Treball (OIT), tot i que en matèria de seguretat i salut en el treball la normativa d'aquesta organització actua com a dret supletori, vinculant en defecte de norma interna.

Atès que els Convenis Fonamentals i Convenis de Governança són instruments que aportarien valor afegit a la imatge internacional d'Andorra relativa a l'adequació de l'estàndard laboral andorrà i a la transparència internacional en aquesta qüestió.

Atès que tots els països del món són membres de l'OIT, amb l'excepció de Liechtenstein, Mònaco, Micronèsia, Nauru, Buthan, Corea del Nord i Andorra.

Atès que la signatura de l'acord d'associació amb la Unió Europea ens requerirà esforços addicionals que han d'eleva l'estàndard en la matèria.

Atès que la situació de la Covid-19 ha modificat, encara que només sigui temporalment, la situació del mercat de treball a Andorra.

Atès que en aquest context, de negociació de l'Acord d'Associació amb la UE i de crisi econòmica-social arran de la Covid-19 cal ser més curós que mai amb la imatge relativa al nivell de drets dels treballadors d'Andorra.

El Consell General, en la Sessió de debat d'orientació política del Govern del 25 de setembre del 2020, acorda: signar i ratificar les disposicions pendents de ratificació per part... Aquí hi ha un error, Sra. síndica, ho estic veient sobre la marxa.

En un origen havíem presentat la Proposta de resolució conjunta i després hem decidit de fer-ho separada la signatura dels articles que falten de la Carta Social Europea i de la OIT. Per tant, hauríem de llegir, signar i ratificar els convenis fonamentals i els convenis de governança de l'OIT.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar

La sisena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 703 i presentada pels grups parlamentaris Demòcrata i Liberal. Intervé per exposar la Proposta de resolució la Sra. Bernadeta Coma.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies Sra. síndica

Des dels grups parlamentaris de la majoria presentem la següent Proposta de resolució.

Vist que la salut mental afecta avui en dia un gran nombre de persones tant en el nostre país com a la resta del món i la tendència va a l'alça a escala mundial.

Atès que l'Organització Mundial de la Salut estima que a partir del 2020, cinc de les deu malalties que

causaran més discapacitat laboral seran els trastorns mentals i seran la principal causa de discapacitat a escala global a partir del 2030. A Andorra, hi va haver un augment del 6,7% del nombre de baixes laborals relacionades amb problemes de salut mental entre el 2017 i el 2018 i això pot provocar un augment creixent de la despesa pública.

Atès que la Unió Europea ha declarat la salut mental com una prioritat i assenyala que cal enfocar els problemes de salut mental des de les polítiques públiques, promovent la prevenció d'aquestes malalties al conjunt de la població.

Atès que la crisi sanitària provocada per la Covid-19 ha posat de manifest un augment de visites al Servei de salut mental en l'àmbit ambulatori, passant de 12.233 visites el 2019, entre els mesos de gener i juliol, a 13.784 visites el 2020. El nombre de pacients nous des de l'inici del 2020 s'ha vist incrementat en un 16% en relació amb el 2019. El confinament, el distanciament social, la crisi econòmica i la impossibilitat d'acomiar els difunts amb els ritus funeraris habituals són situacions que han afectat i afectaran la salut mental de les persones. Els estats d'ànims depressius, l'ansietat o l'angoixa estan cada vegada més presents en la nostra societat, i més en el context actual.

Per tot l'exposat, encomanem al Govern en el termini de 6 mesos, que: es reforci el Servei de salut mental per fer front a les demandes derivades de la Covid 19: servei telefònic de recolzament, atenció psicològica o psiquiàtrica, ingressos hospitalaris, etc.; que es finalitzi el Pla Integral de Salut Mental, i que s'executin les actuacions que es derivin del Pla Integral de Salut Mental tenint en compte les necessitats actuals i dotant-lo dels recursos escaients.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Coma.

La setena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 704 i presentada pels grups parlamentaris Demòcrata i Liberal. Intervé per exposar la Proposta de resolució la Sra. Sandra Codina.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies Sra. síndica

Des dels grups parlamentaris de la majoria presentem la següent Proposta de resolució.

Vist que les darreres dades de la Policia sobre detencions relacionades amb les drogues han augmentat considerablement en els darrers anys, passant de 95 casos l'any 2016 a 191 l'any 2019.

Vist que el consum de drogues entre la població més jove està en augment.

Vist que aquest augment en el consum està provocant també greus trastorns conductuals i d'addiccions entre els joves.

Atès que aquesta situació no només afecta als joves sinó també a les seves famílies i al seu entorn, esdevenint una problemàtica familiar i social molt greu.

És per tot l'exposat que encomanem al Govern que en un període màxim de 6 mesos, que: actualitzi l'informe del Pla nacional contra les drogodependències; que inclogui dins del Pla nacional contra les drogodependències actuacions en matèria d'ocupació i reinserció per a adolescents i joves en risc d'exclusió social, i que executi les actuacions que es derivin d'aquest Pla Nacional contra les Drogodependències, tenint en compte les necessitats actuals i dotant-lo dels recursos escaients.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Codina.

La vuitena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 705 i presentada pels grups parlamentaris Demòcrata i Liberal. Intervé per exposar la Proposta de resolució la Sra. Mònica Bonell.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

El proppassat 16 de setembre, les i els ministres de medi ambient dels països iberoamericans, a iniciativa d'Andorra com a secretaria *pro tempore*, i transcorreguts onze anys, van aprovar la declaració de la Xa Conferència de ministres de medi ambient.

Vist que aquesta declaració considera que els reptes associats al canvi climàtic i a la pèrdua de la biodiversitat són dos dels majors i més urgents desafiaments als que s'enfronta la humanitat però també el propi planeta i que hem de reavaluar la nostra relació amb la natura prioritant la inversió en la protecció, la conservació i l'ús sostenible de la natura per ajudar a impulsar les economies mundials.

Vist que gran part del món està immers en un accelerat procés de revisió de les polítiques i mesures necessàries per afrontar els desafiaments del canvi climàtic i la pèrdua de la biodiversitat. Concretament aquest mateix mes de setembre se celebra la Cimera mundial de biodiversitat convocada per Nacions Unides per posar de relleu la urgència d'actuar en aquest àmbit, tenint en compte, endemés, que els

objectius que s'havien d'assolir en el marc de la dècada de la biodiversitat 2011-2020 no han estat, malauradament, completats.

Vist que la pandèmia del COVID-19 ha posat de manifest l'estreta relació entre les crisis sanitàries i la crisi ambiental. Avui dia, ja no manquen evidències científiques que identifiquen el lligam indissociable entre la qualitat dels serveis ecosistèmics proveïts per ecosistemes en bon estat de conservació, i la baixa difusió d'agents patògens i sobretot d'agents zoonòtics que poden contagiar l'ésser humà. El maneig inadequat dels hàbitats naturals, el comerç il·legal d'espècies de la fauna i de la flora, i la pèrdua de biodiversitat multipliquen el risc d'epidèmies provinents del regne animal, en particular de la fauna silvestre. La disminució de superfície dels ecosistemes naturals, així com els efectes de la contaminació i el canvi climàtic, acaben repercutint en un enorme cost sanitari. Invertir en la protecció, conservació i en l'ús sostenible de la natura, constitueix una estratègia fonamental per prevenir crisis similars.

Vist que la recuperació econòmica de la crisi generada pel Covid-19 necessita integrar la dimensió mediambiental, sense que l'impacte de la pandèmia freni la capacitat dels governs per assignar recursos a la promoció del desenvolupament sostenible, garantint el principi de no regressió ambiental.

Vist que Andorra és un país amb una biodiversitat excepcional. Un dels patrimonis més valuosos que té és la seva natura, reflectida en els seus paisatges, però alhora, per la seva condició de territori d'alta muntanya, els seus sistemes naturals són altament fràgils.

Els espais naturals són un dels actius turístics del nostre país que han agafat encara més valor amb la crisi sanitària i per aquest motiu requereixen d'una gestió acurada per preservar la seva sostenibilitat a llarg termini.

Considerant que Andorra afrontarà en el mig termini un repte cabdal: conciliar la pressió exercida sobre els recursos naturals pels motors econòmics del país, i especialment el turisme, amb la necessitat, vital, de poder garantir la pervivència dels serveis ecosistèmics existents i, aconseguir aquesta conciliació podria fer d'Andorra un exemple inspirador per a altres països i territoris que es troben davant d'una equació estratègica similar;

Els grups de la majoria encomanem al Govern que, abans de finalitzar el 2022, realitzi un estudi de la capacitat de càrrega del nostre medi natural, segregat en funció de l'ús actual del territori, per tal de disposar de les dades necessàries que permetin definir les polítiques de gestió en diferents àmbits (promoció turística, ordenació del territori, mobilitat, gestió dels

espais protegits) que assegurin un desenvolupament sostenible del País alhora que participin en l'assoliment dels objectius fixats per la comunitat internacional a escala global.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Bonell.

La novena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 706 i presentada pels grups parlamentaris Demòcrata i Ciutadans Compromesos.

Intervé per exposar la Proposta de resolució el Sr. David Montané.

El Sr. David Montané:

Gràcies Sra. síndica.

Des dels grups parlamentaris de la majoria presentem la següent Proposta de resolució:

Vist el cost que ha representat per a les finances de l'Estat i dels comuns les accions derivades de la gestió de la crisi sanitària ocasionada per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.

Atès que és necessari poder fer front als nous reptes que puguin ser plantejats per qualsevol emergència sanitària, social o altres situacions imprevistes.

Atès que és responsabilitat de l'Estat dotar-se dels mitjans econòmics i materials necessaris per a garantir el benestar de tots els ciutadans, un nivell de vida digne, la continuïtat de les empreses i el manteniment dels llocs de treball.

Atès que el creixement de l'economia ajudarà a pagar el cost de la crisi sanitària.

S'encomana al Govern que impulsi, abans del 31 de desembre de 2020, la modificació de l'article 19 de la Llei 32/2014, del 27 de novembre, coneguda com la Regla d'or, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, als efectes d'incrementar la partida pressupostària dels pressupostos generals de l'Estat i dels comuns que ha de ser destinada a la dotació del compte de compensació d'acord amb el nivell de creixement econòmic del país.

S'encomana al Govern també, que realitzi, en un període màxim de 6 mesos, un estudi al respecte de la viabilitat de nous sectors econòmics que permetin donar un impuls a l'agricultura i al comerç, facilitant alhora la implantació de noves indústries que puguin contribuir a crear riquesa al país i representin una nova font d'ingressos per a l'Estat Andorrà.

I també s'encomana al Govern que promogui, en un període màxim de 6 mesos, els estudis necessaris per a

valorar la viabilitat de crear un Fons Sobirà Andorrà, que pugui esdevenir impulsor en sectors estratègics de l'economia i aportí riquesa al país, ajudant a finançar noves inversions, i el benestar de tots els ciutadans i que es doti amb les aportacions derivades de nous sectors econòmics.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Montané.

La desena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 707 i presentada pels grups parlamentaris Liberal i Ciutadans Compromesos.

Intervé per exposar la Proposta de resolució la Sra. Eva López.

La Sra. Eva López:

Gràcies Sra. síndica.

Tenint en compte els sectors de diversificació econòmica amb els quals el Govern està treballant,

Vista la gran importància d'aquests sectors dins de l'economia digital,

Atès que la situació causada per la Covid-19 ha posat de manifest la necessitat d'accelerar la diversificació econòmica,

En aquests termes els grups parlamentaris de la majoria presentem la següent Proposta de resolució:

Encomanar al Govern que, durant el primer semestre del 2021, presenti un seguit de mesures per afavorir la digitalització de l'economia i l'emprenedoria que incloguin:

Un pla estratègic de l'ecosistema d'innovació del país;

Una proposta de model de districtes digitals (incloses les zones franques tecnològiques);

Una proposta de model de parc tecnològic;

I per últim un pla de transformació digital en el comerç tradicional.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. López.

L'onzena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 708 i presentada pels grups parlamentaris Liberal i Demòcrata.

Intervé per exposar la Proposta de resolució la Sra. Sílvia Ferrer.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies Sra. síndica.

Des dels grups de la majoria farem la següent Proposta de resolució:

Vist que l'accés a l'habitatge a un preu assequible ha estat una de les prioritats del Govern, una qüestió que té una dimensió social evident, però que també té implicacions directes en la competitivitat de la nostra economia.

Vist que el cap de Govern en el seu discurs d'orientació política va exposar que des del Govern s'aposta de manera clara per accions destinades a garantir que ningú quedi exclòs a tenir dret a un habitatge digne, amb accions orientades a garantir, també, l'eficiència del mercat.

Considerant que la qüestió de l'habitatge no depèn exclusivament del Govern o del Consell General, en sessió del debat d'orientació política del Govern celebrat el dia 24 de setembre, s'acorda:

Encomanar a Govern que dugui a terme les accions de concertació necessàries amb tots els comuns per tal que implementin els incentius necessaris per fomentar la construcció de l'habitatge de lloguer residencial a preu assequible.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Ferrer.

La dotzena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 709 i presentada pels grups parlamentaris Ciutadans Compromesos i Demòcrata.

Intervé per exposar la Proposta de resolució el Sr. Raul Ferré.

El Sr. Raul Ferré:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Des dels grups parlamentaris de la majoria presentem la següent Proposta de resolució:

Tenint en compte que l'Aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell disposa de l'homologació de la maniobra d'aterratge instrumental amb tecnologia GPS,

Atesa la necessitat de desenclavar i diversificar els accessos al país,

Vistes les problemàtiques que els fenòmens naturals ocasionen en les nostres carreteres com per exemple allaus o esllavissades, i que poden suposar limitacions en l'accés rodat al país,

S'encomana al Govern que iniciï els tràmits que permeti tenir connexions aèries a través de línies regulars amb Madrid i París o altres i cloure els estudis necessaris per estudiar la viabilitat d'altres infraestructures de transport que faciliti l'arribada de viatgers a Andorra.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Ferré.

La tretzena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 710 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Intervé per exposar la Proposta de resolució la Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Senyores i senyors consellers,

Tenint en compte les manifestacions escrites en la premsa relatives a les disfuncions del sistema judicial i de l'impacte que té sobre la seguretat jurídica del país,

Es demana a Govern, fer un estudi sobre els problemes actuals del sistema judicial i plantejar solucions a la comissió legislativa pertinent abans del mes de juny del 2021 tot i respectant, evidentment, la separació de poders.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

La catorzena Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 711 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Intervé per exposar la proposta de resolució el Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies Sr. nunci.

Gràcies Sra. síndica.

El Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents presenta aquesta proposta de resolució.

Vista la crisi econòmica financera, sanitària i social provocada per la pandèmia del coronavirus,

Vist que ens afrontem a la situació econòmica més complexa de la nostra història recent.

Vist que és la Unió Europea, avui dia, qui lidera, en el nostre entorn pròxim, la lluita contra la pandèmia.

Vist que el paper dels Estats i la coordinació amb els diferents actors internacionals i en particular, amb la Unió Europea per adoptar mesures de suport a

l'economia serà fonamental per esmorteir la crisi i evitar una destrucció del teixit empresarial i dels llocs de treball.

Atenent el fet que Andorra pot invocar les disposicions de la UE concretes en l'Acord de cooperació de 2005 celebrat entre la UE i el Principat d'Andorra ja que aquest Acord constitueix un instrument valuós de col·laboració i té un caràcter de conveni marc que permet la cooperació entre les parts en qualsevol àmbit que desitgin.

El Consell General, en la sessió del debat d'orientació política del Govern celebrat el 25 de setembre del 2020,

Acorda::

Encomandar al Govern per a què, en el marc de l'Acord de Cooperació entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, i de conformitat amb el que estableix l'article 9 del mateix Acord, iniciï converses amb el Comitè de cooperació, creat per a la gestió de l'Acord, per tal que ambdues parts, es comprometin, en l'àmbit de les seves competències respectives, a cooperar sobre una base, el més àmplia possible i en benefici mutu en les àrees d'interès comú (Article 1) especialment (encara que no exclusivament) les previstes en els articles 2 a 8 de l'Acord (entre d'altres, els assumptes socials i sanitaris, doncs el coronavirus, la política regional, el medi ambient, les xarxes de transport, l'educació i la formació professional, i la joventut).

I encomandar al Govern per a què prengui, de conformitat amb el que estableix l'article 8 de l'Acord de Cooperació, les iniciatives necessàries amb la Unió Europea per reforçar l'àmbit d'aplicació d'aquest Acord mitjançant acords sobre matèries específiques relacionades amb els aspectes sanitaris, econòmics i socials de la pandèmia del coronavirus.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Camp.

La quinzena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 712 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Intervé per exposar la proposta de resolució el Sr. Oliver Alís.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies Sra. síndica.

Des del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents presentem la següent proposta de resolució.

Tenint en compte les xifres preocupants del nostre país sobre la salut mental abans de l'aparició de la Covid-19, i tenint en compte el context ansiogen actual provocat pel virus, degut a la por de tenir malaltia i els efectes col·laterals negatius evidents sobre el teixit empresarial amb tancament d'empreses o amb una baixada en picat de l'activitat econòmica, provocant acomiadaments, les economies familiars, l'aïllament social de les persones, particularment de la gent gran i dels nostres joves i la retallada de la nostra llibertat individual, entre altres.

S'encomana a Govern elaborar un pla de salut mental específic tenint en compte els diferents perfils poblacionals amb els col·legis professionals de la salut mental del país per limitar l'impacte del context de la Covid-19 sobre la salut mental de la nostra població.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alís.

La setzena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 713 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Intervé per exposar la proposta de resolució la Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Tenint en compte el col·lapse dels metges referents i la recent implantació de la història clínica, es demana a Govern detectar els problemes de la via preferent i de la història clínica compartida, i plantejar solucions per tal de millorar el sistema sanitari gràcies a la col·laboració dels metges de capçalera, dels especialistes de la salut i dels usuaris del sistema abans del juny del 2021.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner:

La dissetena proposat de resolució ha estat registrada amb el número 714 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Intervé per exposar la proposta el Sr. Oliver Alís.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies Sr. nunci.

Gràcies Sra. síndica.

Des del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents presenten la següent proposta de resolució.

Tenint en compte el context de la Covid-19, les companyies d'autobusos del país han eliminat la major part dels seus horaris de bus que permeten als estudiants que estan cursant l'any a Toulouse tornar al seu domicili a Andorra el cap de setmana.

L'única alternativa ara pels que no tenen cotxe, és agafar el tren des de Toulouse fins a l'Hospitalet, i que algú els vingui a buscar a l'Hospitalet tenint en compte l'absència de connexió cap Andorra.

Es demana a Govern estudiar les necessitats de la nostra població i particularment estudiantil que estan estudiant a Toulouse i que si escau, segons el resultat de l'estudi, proposar solucions al respecte.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alís.

La divuitena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 715 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Intervé per exposar la proposta de resolució, la Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Tenint en compte el període difícil que el nostre país està vivint, des de Terceravia pensem que cal reforçar els valors i preparar els nostres joves pel futur.

Es demana a Govern estudiar la possibilitat d'incorporar en els programes educatius, de manera específica, el desenvolupament dels valors com la resiliència, la solidaritat, el respecte, l'empatia a les escoles, com també potenciar el tema de la intel·ligència emocional i el tema de l'aprenentatge en base de l'error productiu, suscitant les emocions dels nens abans del final del curs escolar.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

La dinovena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 716 i presentada pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents.

Intervé per exposar la proposta de resolució, la Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Tenint en compte el context anxiogen de la Covid-19 vinculat pels mitjans de comunicació, la gent gran considerada com més fràgil té més por de sortir fora de casa. Quedant-se a casa caminen menys, fan menys activitat física. Cosa que té una repercussió negativa sobre la salut física i mental.

Es demana a Govern, estudiar la possibilitat d'implantar programes innovadors de promoció per a la salut destinats a la gent gran mitjançant l'activitat física i mental abans del final del mes de juny del 2021.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica genera:

Gràcies Sra. Montaner.

La vintena proposta de resolució ha estat registrada amb el número 717 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la proposta de resolució, el Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

Atès els imports mitjans de les pensions de jubilació.

I atès els imports mitjans de les pensions d'invalidesa.

I atès també que aquests imports no garanteixen el manteniment d'un nivell de vida suficient i digne.

Les conselleres i els consellers del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, presentem la següent Proposta de resolució.

Encomanar al Govern que procedeixi a adoptar les disposicions necessàries per tal de complementar de forma automàtica, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, i fins a un import equivalent al salari mínim: les pensió de jubilació, per totes aquelles persones que han cotitzat un mínim de 40 anys, i les pensions d'invalidesa.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

La vint-i-unena i darrera Proposta de resolució ha estat registrada amb el número 718 i presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Intervé per exposar la Proposta de resolució el Sr. Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies Sra. síndica

I tanquem. Proposta de resolució que es presenta des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Atès que un Pla nacional d'infraestructures dibuixa les infraestructures estratègiques d'àmbit nacional necessàries per a les pròximes dècades.

Atès que considerem que és necessària una política d'inversions independent del partit que governi i amb benefici del conjunt de la ciutadania d'Andorra.

El Consell General, en la sessió de Debat d'orientació política del Govern del 25 de setembre del 2020, acorda: elaborar un Pla nacional d'inversions, amb la participació de totes les institucions concernides, -essencialment Govern, Comuns i Consell General-, amb una planificació de quinze, vint i trenta anys, amb l'objectiu de garantir l'estabilitat en matèria d'infraestructures estratègiques de país.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Acabada la presentació de les diferents propostes de resolució i per tal que els grups parlamentaris disposin del temps necessari per valorar-les, se suspèn la sessió fins a les 12.30 hores aproximadament abans de sotmetre aquestes propostes a votació.

Recordo als grups en els seus treballs que iniciaran a continuació que mantinguin el respecte a les normes sanitàries de distanciament i, per tant, poden comptar amb totes les sales de la casa per fer les diverses reunions que necessitin.

Se suspèn la sessió.

(Són les 10.46h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 13.22h)

La Sra. síndica general:

A continuació i segons l'ordre de presentació de les propostes de resolució, demanaria primerament als autors de les propostes que indiquin quin és el text que se sotmet finalment a votació, i posteriorment procedirem a la seva votació.

Per tant, començarem doncs per la primera Proposta de resolució que és la registrada amb el número 696. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

El Sr. Carles Sánchez:

Perdoni Sra. síndica.

És el text presentat.

La Sra. síndica general:

Procedim doncs a la...

Intervé per defensar la proposta...

El Sr. Carles Sánchez:

Llegeixo...

La Sra. síndica general:

Sí.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Si és el que text que ha presentat procedim a la votació.

Per tant, vots a favor...

Vots en contra...

Abstencions...

Sra. secretària, si vol facilitar-nos el recompte.

La Sra. Susanna Vela:

Vots a favor, 10 i en contra, 17.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat no s'aprova la Proposta.

Sra. Bonell, té la paraula. Entenc per explicació de vot.

La Sra. Mònica Bonell:

Sí, Sra. síndica

Els grups parlamentaris de la majoria, tot i que compartim la necessitat que cal seguir millorant el transport públic del nostre país i fer-lo més assequible, no hem votat la Proposta d'acord perquè tal com hem dit volem recordar que fa vora un any es posà en marxa una nova concessió de la línia de transport més ajustada a la realitat i necessitats actuals, i que aqueta compta amb una comissió de seguiment.

Així mateix, l'any 2018 vam votar a favor de la Llei d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic i en el seu article 38 consta que la totalitat del transport públic ha d'operar amb una targeta d'abonament única i amb un bitllet de trajecte únic.

També hi consta que les concessions de transport públic atorgades han de fomentar i catalitzar la substitució progressiva de mitjans de transport per mitjans que utilitzin una font d'energia més baixa en emissions de carboni.

Finalment, i tal com ja va expressar el cap de Govern en la seva intervenció d'aquest dimecres, ja s'estan estudiant alternatives de transport per complementar els autobusos actuals com podria ser el transport per cable.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Bonell.

La segona Proposta és la registrada amb el número 697. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Sra. Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Doncs, després d'haver-ho compartit i transaccionat pels grups, el text resultant seria: instar al Govern a valorar i incrementar els recursos humans i econòmics de l'Àrea d'Atenció a les Víctimes de Violència de Gènere de manera que puguin acomplir la seva tasca amb escreix i amb previsió.

De la mateixa manera, s'acorda instar al Govern a anar millorant la formació específica dels diferents agents que intervenen prop de les víctimes (Policia, Batllia, Hospital, Afers Socials, Educació, comuns) i assegurar-ne la seva aplicació de manera coordinada i articulada. Així com la presència, en aquests àmbits, de persones amb la formació tècnica en la matèria.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. consellera.

A la vista de les intervencions, si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació per assentiment de la Proposta.

El Sr. Ferran Costa:

Sra. síndica, un aclariment, si us plau.

En el text anterior a l'"Acorda", no hi ha hagut cap modificació?

La Sra. síndica general:

Perdoni...

El Sr. Ferran Costa:

Si en el text d'aquesta Resolució, previ a l'"Acorda", on s'expliquen les diferents frases amb els antecedents (atès, atès i atès), voldria saber si no s'ha modificat cap part d'aquest text.

La Sra. síndica general:

Sí, sí, ja l'entenc però la transacció ha estat aquesta.

El Sr. Ferran Costa:

Ha estat aquesta? D'acord.

S'ha tret el segon punt? És que no l'ha llegit. La Sra. Vela només ha llegit l'"Acorda", i com que votem tota la Proposta de resolució, jo voldria saber exactament quin és el text final que votem.

La Sra. síndica general:

Sí. Li recordo, Sr. Costa, que es poden fer les dues coses: o llegir-ho sencer, o no i, per tant, allò que no es llegeix es considera que ha quedat igual.

Si veu que facilita el debat, que ho tornin a llegir tot, poden llegir-ho tot, però han transaccionat, entenc que la Sra. Vela ens ha comunicat la transacció dels grups.

El Sr. Ferran Costa:

Em sembla que hi havia una transacció addicional en el text anterior.

La Sra. síndica general:

Sr. Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica

Estic d'acord amb el Sr. Costa i justament el seu "Atès", on diu: "Atès que l'Àrea d'atenció a les víctimes de la violència de gènere no ha experimentat un increment de recursos que acompanya la seva tasca i acció", justament això contradia el que el cap de Govern va explicar que justament sí que hi ha hagut un increment de recursos que acompanyen la seva tasca i acció.

Per tant, demanàriem o bé que retirés aquesta frase, o bé que es modifiqués perquè s'ajustés a la realitat.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Sr. Costa...

Sra. Vela no sé si vostè necessita una mica de temps...

La Sra. Susanna Vela:

Doncs sí, perquè quan hem estat treballant sí que n'havíem parlat però havíem donat per entès que aquesta no es transaccionava.

Però bé, si ens dona una mica de temps la modificarem.

La Sra. síndica general:

Sra. Coma vostè volia intervenir...

La Sra. Bernadeta Coma:

Quan hem estat treballant sí que és veritat que havíem dit que sí que s'havien fet esforços en l'àmbit de la violència de gènere, que potser no són tots els que vostès esperaven, però sí que s'havia agafat més personal -també un psicòleg- i, per tant, sí que havíem parlat de treure-ho.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Coma.

Li deixo uns minuts a la Sra. Vela. Si necessita parlar amb algú pot utilitzar uns minuts més. Sra. Vela, pot moure's del lloc.

Fem cinc minuts de pausa, si us plau.

Se suspèn la sessió.

(Són les 13.29h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 13.32h)

La Sra. síndica general:

Senyors consellers reprenem.

A fi que quedi registrat de manera correcta en el Diari del Consell repetirem.

La segona proposta és la registrada amb el número 697. El text que se sotmet a aprovació entenc que té modificacions i ha estat transaccionat tal com hem dit.

Sra. Vela si vol llegir la proposta definitiva.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

Proposta de resolució

Atès que els casos de violència de gènere detectats durant el confinament degut a la Covid-19 s'han incrementat significativament.

Atès que l'Àrea d'Atenció a les Víctimes de Violència de Gènere ha d'experimentar un increment de recursos que acompanyin la seva tasca i acció.

Atès que existint un marc legislatiu modern sobre la qüestió els casos han seguit augmentant.

El Consell General, en la Sessió de Debat d'Orientació Política del Govern del dia 25 de setembre del 2020,

Acorda:

Instar al Govern a valorar i incrementar els recursos humans i econòmics de l'Àrea d'Atenció a les Víctimes de Violència de Gènere de manera que puguin acomplir la seva tasca amb escreix i amb previsió.

De la mateixa manera, s'acorda instar al Govern a anar millorant la formació específica dels diferents agents que intervenen prop de les víctimes (Policia, Batllia, Hospital, Afers Socials, Educació, Comuns) i assegurar-ne la seva aplicació i seguiment de manera coordinada i articulada. Així com la presència, en aquests àmbits, de persones amb la formació tècnica en la matèria.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

Per tant, a la vista de la intervenció i si no hi ha cap objecció proposo l'aprovació per assentiment de la proposta.

La tercera proposta és la registrada amb el número 698. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

No hi ha cap modificació, per tant a la vista dels acords proposo l'aprovació per assentiment.

La quarta proposta és la registrada amb el número 699. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Hi ha modificacions Sra. Salazar...

D'acord.

Intervé doncs, per explicar-les.

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Hem fet una transacció amb els grups de la majoria en dos sentits. El primer és treure el paràgraf que fèiem al·lusió a la imatge internacional d'Andorra amb l'estàndard laboral al qual no hem tingut cap objecció per treure. I una segona transacció que és estrictament en l'acord, perquè la majoria se sentia més còmode si encomanàvem al Govern l'estudi de la

possible signatura i ratificació dels articles de la Carta Social Europea excepte com deia als relatius al sistema de quotes, però com que ja veníem d'una proposta de resolució de l'any 2016 que feia la mateixa encomana, hem convingut entre tots convenients de fixar un termini de sis mesos. Per tant la proposta quedarà com la passo a llegir ara mateix.

Proposta de resolució:

Atès que Andorra ha anat fent un esforç progressiu en matèria laboral i de seguretat i salut en el treball, per tal d'anar assolint els estàndards internacionals en la matèria.

Atès que l'any 2004 Andorra va ratificar 79 dels 98 paràgrafs de la Carta Social Europea revisada (CSE), amb el compromís de ratificar-ne més en el futur.

Atès que l'any 2011 es va iniciar un procediment d'avaluació de les disposicions no acceptades de la Carta Social Europea, que es complementa d'un segon informe emès l'any 2015.

Atès que l'Estat andorrà ja va manifestar prop del Comitè Europeu de Drets Socials, estar en disposició de signar les disposicions contingudes en els articles 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 19.2, 19.4 (a i b), 21, 22, 25, 27, 28 i 29.

Atès que la signatura de l'acord d'associació amb la Unió Europea ens requerirà esforços addicionals que han d'elevat l'estàndard en la matèria.

Atès que la situació de la Covid-19 ha modificat, encara que només sigui temporalment, la situació del mercat de treball a Andorra.

El Consell General, en la Sessió de Debat d'Orientació Política del Govern del dia 25 de setembre del 2020,

Acorda:

Encomanar al Govern que analitzi la possibilitat de signar i ratificar les disposicions pendents de ratificació per part d'Andorra de la Carta Social Europea revisada, excepte les contingudes en els articles 18.1, 18.2 i 18.3, com a molt tard el 31 de març del 2021.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Si no hi ha objeccions proposo l'aprovació per assentiment de la proposta.

La cinquena proposta és la registrada amb el número 700. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Sra. Salazar si vol explicar...

La Sra. Judith Salazar:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Doncs, bé, tal com explicàvem en la Proposta de resolució anterior hem transaccionat en el mateix sentit de treure aquella al·lusió que es feia a la imatge internacional d'Andorra en l'estàndard en la matèria, i hem dotat igualment un termini, que aquesta vegada com que entenem que l'estudi se centrarà sobre disposicions, convenis en aquest cas, que no s'havien analitzat fins ara, hem donat d'un termini més gran i hem transigit a fixar-lo a dotze mesos.

I per tant, la proposta quedaria..., amb el benentès que hem tret l'atès a la imatge internacional, el demès quedaria igual, i l'acord:

Encomanar al Govern que analitzi la possibilitat de signar i ratificar els 6 convenis fonamentals i els 4 convenis de governança de l'OIT, com a molt tard el 30 de setembre del 2021.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

Si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació per assentiment de la proposta.

La cinquena proposta és la registrada amb el número 703. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Sra. Coma.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies Sra. síndica.

Després de parlar-ho amb els altres grups parlamentaris hem pogut fusionar la proposta 712 de Terceravia amb la nostra que és la 703, ja que presentaven aspectes similars. Tot i així hem conservat el redactat de la proposta dels grups de la majoria, afegint-hi sempre d'acord amb els altres grups el següent:

2- Que es finalitzi el pla integral de salut mental de forma transversal, tenint en compte tots els actors inclosos els professionals de la salut mental i tot tipus d'afectacions definint les estructures i els equipaments per donar resposta a les necessitats existents.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Coma.

Si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació per assentiment...

D'acord.

La setena proposta és la registrada amb el número 704.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

La Sra. Sandra Codina:

Hi ha una petita transacció Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Sra. Codina, defensi-la.

La Sra. Sandra Codina:

Sí, s'ha fet una transacció en la segona "encomana", s'ha canviat, on diu: "en matèria d'ocupació", ho hem canviat "en matèria de pre-laboral" perquè ocupació no depèn del Ministeri d'Afers Socials.

Així doncs l'encomana quedaria d'aquesta manera:

"Encomanar al Govern que en un període màxim de sis mesos inclogui dins del pla nacional contra les drogodependències, actuacions en matèria de pre-laboral i reinserció per a adolescents i joves en risc d'exclusió social".

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Codina.

Si no hi ha cap objecció, proposo l'aprovació per assentiment.

La vuitena proposta és la registrada amb el número 705.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

El Sr. Marc Magallon:

No hi ha cap modificació.

La Sra. síndica general:

A la vista per tant del comentat, proposo també l'aprovació per assentiment de la proposta.

La novena proposta és la registrada amb el número 706.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Srs. consellers...

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

No hi ha cap modificació.

La Sra. síndica general:

Per tant a la vista del comentat, proposo l'aprovació per assentiment de la proposta.

La desena proposta és la registrada amb el número 707.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o ha sofert alguna modificació...

Sra. López.

La Sra. Eva López:

Hi ha una petita transacció Sra. síndica.

S'ha convingut amb el Grup Socialdemòcrata el sentit següent:

Encomanar a les institucions i a les entitats concernides que, durant el primer semestre del 2021, presentin un seguit de mesures per afavorir la digitalització tot i deixant sense modificar la resta de la proposta.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Entenc per tant, que també procedim a l'aprovació per assentiment de la proposta.

Queda aprovada.

L'onzena proposta és la registrada amb el número 708.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Entenc que hi ha modificacions.

Sra. Ferrer.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies Sra. síndica.

En principi el text el deixaríem tal qual s'ha presentat. El que passa és que, bé ja s'han manifestat en el moment de la reunió, el Partit Socialdemòcrata doncs ja ens ha manifestat el seu vot i el Partit Terceravia també. Per tant, es votarà sobre el text aquest.

La Sra. síndica general:

Per tant, no feia falta l'explicació, procedim a la votació.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Val.

La Sra. síndica general:

Vots a favor...

Vots en contra...

Abstencions....

Sra. Vela, si vol procedir al recompte.

La Sra. Susanna Vela:

17, 10, 0, no...

Perfecte.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. secretària.

A la vista del resultat, s'aprova la proposta.

Sr. López.

El Sr. Pere López:

Si em permet Sra. síndica, és per una explicació de vot.

Perquè és un tema evidentment sensible el tema de l'habitatge i volem explicar el posicionament del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Evidentment que compartim la necessitat, i va quedar clar ahir al llarg de la intervenció de promoure l'habitatge a preu assequible i fins i tot l'habitatge de titularitat pública. Ara bé, aquesta proposta ens presenta alguns dubtes que no ens ha permès donar-hi suport.

D'una banda perquè no ens sembla que amb una matèria com l'habitatge sigui qüestió de seguir fent una presa de decisions individuals i anar acordant accions de manera aïllada, sinó una estratègia global en matèria de l'habitatge.

En segon lloc, perquè ens sembla que d'una manera o altra aquesta proposta de resolució podria entrar en conflicte, tot i que parla de concertació, simplement, amb la independència dels comuns i la seva pròpia autonomia, per decidir a dins de la seva parròquia les polítiques que creguin escaients en matèria de construcció d'habitatge i/o urbanisme.

I finalment com deia abans, nosaltres entenem que el que cal, el que aquest país necessita és un pacte d'Estat en matèria d'habitatge a llarg termini, que no és qüestió d'anar prenent decisions aïllades i concretes. Evidentment que una concertació no hi fa cap mal, i que un diàleg que hi pugui haver en matèria del contingut de la proposta de resolució, però hem d'elevat el discurs en matèria d'habitatge, i el que es demana és que tots plegats, comuns, Consell i no ara que el Consell li digui als comuns que faci determinada actuació, i Govern ens assentem plegats, també amb els agents econòmics, amb el Fòrum Nacional de la Joventut, amb tots els representants de la societat civil per trobar unes solucions estables i

duradores en lloc d'anar prenent decisions aïllades en matèria d'habitatge.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Sr. Enseñat, entenc que vol explicar el vot.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Nosaltres votem a favor, òbviament, ja hem votat a favor, bàsicament perquè es tracta de sumar, sumar a través de totes les institucions i sumar a través de totes les iniciatives que hi poden tenir els comuns, com per exemple i en aquest cas em referiré al d'Encamp, perquè jo soc d'Encamp i per tant el conec més, que han baixat amb recessió obligatòria per tal d'incentivar la creació de pisos. Hi ha altres comuns, i em referiré en aquest cas al Comú d'Escaldes-Engordany perquè justament em precedia el Sr. López i comparteixen el color polític, que no solament ha baixat sinó que a més és el que té la cessió obligatòria més alta de tot Andorra.

Justament amb aquesta tasca de sumar, per això volíem una tasca o una encomana a Govern perquè faci aquesta tasca de concertació amb tots els comuns, perquè tots se sumin a aquestes accions que justament van en busca d'un habitatge de lloguer residencial a preu assequible. Uns comuns segurament ja han començat a fer aquestes mesures com la majoria dels comuns demòcrates, fins i tot un d'ells cedint un terreny a Govern gratuïtament per fer-hi habitatges socials, i d'altres doncs s'entesten a tenir les cessions obligatòries més altes de tot el Principat d'Andorra.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Per defensar el seu vot, Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, bé la intervenció del Sr. Enseñat doncs reitera encara més el sentit de vot de la nostra formació, perquè des del Consell General els comuns és els que han de fer, doncs evidentment que estem afectant directament la independència dels comuns. Serà cada cònsol amb el terme de la seva parròquia el que cedirà, i no vostè Sr. Enseñat que li ha de dir al Comú d'Escaldes quin és el percentatge de cessió que ha de tenir en concret. Però ja que parlem dels percentatges de cessió, expliquem una mica a qui afavoreix

principalment i a qui perjudica quan es redueix un percentatge de cessió.

Quan es redueix un percentatge de cessió, afavoreix sobretot al promotor o als promotors d'aquella construcció en detriment de tots els altres ciutadans que veuen reduït un terreny que altrament seria de titularitat pública.

Per tant, expliquem bé el tema de les cessions perquè si estem reduint les cessions obligatòries en el mateix moment en què estan augmentant el preu de l'habitatge, no hi veiem cap benefici de manera global.

En tot cas entenc que és a la cònsol d'Escaldes i als cònsols de les altres parròquies explicar als seus ciutadans de la seva parròquia quins beneficis obtenen directament quan un percentatge de cessió es redueix. Jo insisteixo, tal com estan els preus de l'habitatge i... deixi'm acabar, i tal com estan els preus de l'habitatge, reduir els percentatges de cessió només beneficia als promotors d'aquella construcció i perjudica a tots els altres habitants de la parròquia que no promouen aquella construcció, que veuen com el terreny que quedarà a disposició del comú per fer equipaments, equipaments que entre altres, com deia la Llei del sòl, sobretot habitatge de titularitat pública perquè aquesta era l'origen quan es va fer la Llei del sòl, la finalitat de les cessions que s'obtenien amb motiu de la construcció. Per tant, la idea de què reduir cessions és bo pel ciutadans és totalment el contrari. Reduir cessions perjudica al conjunt de la parròquia que té menys terreny per equipaments i menys terreny per habitatge públic. Si a més, aquestes cessions es fan sense cap mena de condicionant sobre el preu final de l'habitatge, és a dir, estem reduint cessions sobre preus de l'habitatge que després estan fora del mercat, doncs evidentment hi ha un claríssim perjudici pels ciutadans d'aquelles parròquies amb un discurs, al nostre entendre, amb voluntat de no explicar les coses com no són, poden pensar que reduir les cessions és bo per ells, però reduir les cessions és la pitjor de les decisions que es poden prendre pel conjunt dels ciutadans...

La Sra. síndica general:

Sr. López, ha quedat clar.

El Sr. Pere López:

Ja acabo.

...sobretot quan aquestes reduccions no van vinculades a un preu màxim del preu de l'habitatge.

Però com deia abans, si del que es tractava en aquesta Proposta de resolució és dir als comuns el que han de fer en el terme de la seva parròquia, doncs no nosaltres no hi estem d'acord i entenem que és cada

cònsol el que ha de decidir quin és el percentatge de cessió que vol aplicar.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Sr. Enseñat, complementi la seva explicació de vot.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica

Veig que el Sr. López és totalment desconixedor de l'única parròquia que lidera a nivell comunal. Deu ser, potser, perquè hi ha una rivalitat entre dos persones i potser un substituirà l'altre.

Però és que dona la casualitat que la cessió al Comú d'Escaldes és econòmica, no amb terreny. Amb un sòl consolidat la cessió és econòmica, no amb terreny.

Per tant, si vostè diu, per exemple un promotor que aquesta cessió es rebaixa si fa habitatge de lloguer durant trenta anys a canvi d'uns lloguers més assequibles per la ciutadania, òbviament el promotor segurament es veurà incentivat a fer aquest habitatge a preu assequible per als nostres ciutadans i com el problema del Comú d'Escaldes, penso jo -i potser vostè no parla amb la Sra. Gili, o potser sí que hi parla i no estan del tot d'acord-, és que vol aquests diners, aquesta cessió econòmica en el seu pressupost, doncs no vol fer aquest gest que altres comuns sí que han fet.

Però, escolti Sr. López, estem parlant d'una proposta d'acord. Jo li he motivat el perquè nosaltres votàvem a favor; vostè m'ha motivat el perquè vota en contra. Si vol podem tenir un debat sobre aquest tema, segur que el tindrem, però potser no és aquest moment en el que hem de tenir aquest debat.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Agrairia que no fessin el debat sobre aquest tema en aquests moments...

Digui'm.

El Sr. Pere López:

Molt ràpidament Sra. síndica.

És per aclarir-li al Sr. Enseñat que ahir a la nit i aquest matí he estat parlant amb la Sra. Gili sobre aquesta Proposta de resolució, i hem concertat el posicionament del Grup Parlamentari Socialdemòcrata amb ella en una qüestió que evidentment té una incidència comunal.

El que no tinc tan clar... el que no tinc tan clar vist alguns temes que s'estan parlant a la reunió de cònsols i a la Taula de l'habitatge és que vostès hagin concertat amb els seus cònsols aquesta Proposta de resolució.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

El Sr. Pere López:

Només ens hem abstingut i no hem votat en contra.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

La dotzena proposta és la registrada amb el número 709. El text que se sotmet a votació és el presentat o hi ha modificacions...

El Sr. Raul Ferré:

Hi ha modificacions.

La Sra. síndica general:

Hi ha modificacions, Sr. Ferré, té la paraula.

El Sr. Raul Ferré:

Gràcies Sra. síndica.

Hi ha hagut una transacció amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata, i en el sentit següent de l'oposició.

Tenint en compte que l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell disposa de l'homologació de la maniobra d'aterratge instrumental amb tecnologia GPS.

Atesa la necessitat de desenclavar i diversificar els accessos al país.

Vistes les problemàtiques que els fenòmens naturals (per exemple: allaus i esllavissades) poden suposar limitacions en l'accés rodat al país.

El Consell General encomana al Govern: que iniciï els tràmits que permeti tenir connexions aèries a través de línies regulars amb Madrid, París i Lisboa i cloure els estudis necessaris per estudiar la viabilitat d'altres infraestructures de transport que facilitin l'arribada de viatgers a Andorra.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Ferré.

Entenc que s'aprova la proposta per assentiment.

La tretzena proposta és la registrada amb el número 710. El text que se sotmet a votació és el presentat o hi ha alguna modificació...

La Sra. Carine Montaner:

Doncs el text, Sra. síndica...

La Sra. síndica general:

Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

El text que es sotmet a votació no hi hem fet cap transacció. Es sotmet a votació tal i com està presentat inicialment.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Vots a favor..

Vots en contra...

Abstencions...

Sra. secretària, si vol fer-nos el comentari del resultat.

La Sra. Susanna Vela:

Sí. Vots a favor, 6; en contra, 23.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat no s'aprova la proposta.

(Se senten veus)

La Sra. Susanna Vela:

Deu ser l'hora, perdó. 22.

La Sra. síndica general:

Torni a comentar el resultat Sra. secretària, o si vol tornem a votar. Per l'hora ja no ve d'aquí.

La Sra. Susanna Vela:

6 a favor...

La Sra. síndica general:

4.

La Sra. Susanna Vela:

Ai! 4 a favor -no sé perquèestic amb el 6 que són els meus...

(Se sent riure)

Doncs, 4 a favor i 23... No ho he dit bé abans?

4 a favor i 23 en contra.

La Sra. síndica general:

Sí, sí.

La Sra. Susanna Vela:

Perdoneu.

La Sra. síndica general:

Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, molt breument per una explicació de vot per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, perquè com que versa sobre la Justícia i plantejava doncs un informe per la situació judicial, el nostre grup parlamentari vol fer una breu explicació de vot.

Simplement per dir que compartim que hi ha una situació molt complicada a la Justícia, de fet, ahir vam dedicar bona part de la nostra intervenció i de les rèpliques al voltant i fins i tot el que nosaltres hem proposat és un pacte d'Estat.

El que entendran els companys del Grup Parlamentari Terceravia és que ens sembla que la proposta que ells efectuen és impossible i, a més, podria presentar fins i tot problemes d'inconstitucionalitat. És a dir, demanar a un poder que faci un informe sobre el funcionament de l'altre.

En tot cas el que sí que és possible, i hauria de ser possible, és el que nosaltres hem demanat que és assentar-nos tots plegats en una taula: Govern, Consell, Consell Superior de la Justícia i buscar les fórmules perquè la nostra Justícia funcioni millor.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Sra. Molné.

La Sra. Ester Molné:

Gràcies Sra. síndica

Doncs, seguint una mica la lògica del que ha dit el Sr. López, el Govern té dos competències essencials en matèria de justícia que són: la iniciativa legislativa i la pressupostària.

L'Administració de justícia ha estat dotada de mitjans importants que han de permetre millorar la situació de col·lapse. Cal citar el nou Palau de la Justícia però també cal citar el fet de què s'han convocat edictes per cobrir: 5 places de batlle, 2 places de fiscal, 2 de secretari judicial, 3 d'oficial i 4 places d'administratiu.

L'estudi sobre les modificacions legislatives necessàries per millorar el col·lapse judicial el Govern ja l'ha fet, i per això està treballant en diferents projectes de llei que són els següents: modificació del Codi de procediment penal, modificació de la Llei de jurisdicció administrativa i fiscal, modificació de la Llei qualificada de la justícia, i creació de la Llei d'accés electrònic de l'Administració de la justícia. Aquesta llei digitalitzarà tots els procediments i agilitzarà notablement totes les notificacions.

Veiem positiu que es pugui fer una reflexió sobre la situació de la justícia a deu anys vista. Però aquesta reflexió es podrà fer en el marc de les taules de reflexió del projecte Andorra pel futur amb presència del Consell Superior de la Justícia.

Per tant, per aquest motiu hem votat en contra d'aquesta proposta. Totes les accions que es podien fer a curt termini o a mitjà termini, el Govern ja les ha fet o ja les ha començat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Molné.

Sra. Montaner entenc que vol explicar el sentit del seu vot.

La Sra. Carine Montaner:

De fet Sra. síndica és la nostra proposta i doncs, evidentment el sentit del meu vot és a favor.

Voldria celebrar que el Govern, doncs, ja és conscient del problema. La qüestió és arribar al resultat, que sigui pacte d'Estat, que sigui en una comissió específica, que sigui en una proposta de resolució, la qüestió és justament solucionar el problema, perquè tenim un problema molt greu de seguretat jurídica.

No pot ser, que hi ha casos aquí a Andorra, que s'allarguin, i que s'allarguin d'aquesta manera. Hi ha casos que fa 13 anys que estan a sobre de la taula.

I doncs, hem de solucionar aquest problema, ja, i espero en aquesta legislatura.

I aprofito també per agrair el Sr. ministre Rossell que ja n'havíem parlat d'això, i era conscient del problema i espero que tots en aquesta Cambra treballarem en aquest sentit. Però el que no podem fer, fa anys que dura, i amb la Covid, evidentment i tot això, doncs, la situació està agreujada.

Doncs, celebro que els grups majoritaris ja siguin conscients del problema.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

La catorzena proposta és la registrada amb el número 711. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies Sra. síndica.

En el text que hem presentat només hi ha una relativa a l'acord de cooperació entre Andorra i Unió Europea, només s'ha modificat una paraula és "prengui" per "valori".

Per tant, queda de la següent manera.

Encomanar al Govern per a què, en el marc de l'Acord de Cooperació entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, i de conformitat amb el que estableix l'article 9 del mateix Acord, iniciï converses amb el Comitè de cooperació, creat per a la gestió de l'Acord, per tal que ambdues parts, es comprometin, en l'àmbit de les seves competències respectives, a cooperar sobre una base, el més àmplia possible i en benefici mutu en les àrees d'interès comú (article 1) especialment (encara que no exclusivament) les previstes en els articles 2 a 8 de l'Acord (entre d'altres, els assumptes socials i sanitaris, doncs el coronavirus, la política regional, el medi ambient, les xarxes de transport, l'educació i la formació professional, i la joventut).

I encomanar al Govern per a què valori -aquí és on hem canviat la paraula "prengui" per "valori"-, de conformitat amb el que estableix l'article 8 de l'Acord de Cooperació, les iniciatives necessàries amb la Unió Europea per reforçar l'àmbit d'aplicació d'aquest Acord mitjançant acords sobre matèries específiques relacionades amb els aspectes sanitaris, econòmics i socials de la pandèmia del coronavirus.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Camp.

Si no hi ha objeccions proposo l'aprovació per assentiment de la proposta.

El Sr. Ferran Costa:

Estem parlant de la Proposta de resolució número 711?

Sí, d'acord i perdoni. Gràcies per l'aclariment.

La Sra. síndica general:

La quinzena proposta és la registrada amb el número 712. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

La Proposta de resolució 712 està fusionada amb la 703 i per tant l'hem votat per unanimitat.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Per tant queda desestimada.

Sí, queda retirada.

La setzena proposta és la registrada amb el número 713. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

El text se sotmet a votació tal com estava presentat inicialment.

La Sra. síndica general:

D'acord.

Vots a favor...

Vots en contra...

Abstencions...

Sra. secretària ens fa el recompte.

La Sra. Susanna Vela:

Espero no equivocar-me una altra vegada.

4 vots a favor, 17 en contra i 6 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat no s'aprova la proposta.

Sra. Ferrer per explicació de vot.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies Sra. síndica.

Els grups de la majoria votarem en contra de la Proposta de resolució 713 presentada per Terceravia pels següents motius.

Pel que fa a la història clínica compartida, volem recordar que s'està intengrant en una nova versió que és més intuïtiva, més senzilla i, per tant, per al pacient com per al professional mèdic. Així mateix també

s'està treballant amb la cartera personal del pacient que estarà encriptada i sota la tecnologia Blockchain. Serà evidentment, un clar benefici per als usuaris.

En relació a la via preferent s'està fent una avaluació continuada des de la seva implementació per anar millorant el servei.

Pel que fa al punt de la col·laboració dels metges de capçalera, afegir que també hi ha altres actors implicats, no tan sols en el sistema de la via preferent, hi ha els metges de capçalera en aquest sistema de via preferent, i de la història clínica compartida.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Ferrer.

Sra. Vela vostè també vol explicar el sentit de vot del grup...

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

El nostre sentit de vot amb l'extensió es dona perquè som coneixedors de tot el treball que s'està fent amb la història clínica compartida, amb tot el seu seguiment i la seva avaluació. El Partit Socialdemòcrata sempre hem estat al cas de tot el que estava passant, per tant estem pendents i estem preocupats de com s'està implementant la història clínica compartida i continuarem. Per això ens hem abstingut en aquesta Proposta de resolució.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

La dissetena proposta és la registrada amb el número 714. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Doncs, el text s'ha transaccionat amb el Grup Parlamentari Liberal. Doncs, han fet aportacions que ens han permès millorar el text.

Llegeixo.

Tenint en compte el context de la COVID-19, les companyies d'autobusos del país han eliminat la major part dels seus horaris de bus que permetien als estudiants que estan cursant els seus estudis a l'estranger tornar cap a Andorra el cap de setmana.

Es demana a Govern, d'estudiar les necessitats de transport dels nostres estudiants a l'estranger i si s'escau, segons el resultat de l'estudi, proposar solucions al respecte.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Si no hi ha objeccions aprovem la proposta pe assentiment.

La divuitena proposta és la registrada amb el número 715. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Doncs, hi ha modificacions. El Grup Parlamentari Liberal, doncs, ens han fet aportacions que permeten millorar el text.

Tenint en compte el període difícil que el nostre país està vivint, des de Terceravia pensem que cal reforçar els valors i preparar els nostres joves pel futur.

Es demana a Govern d'estudiar la possibilitat de potenciar les accions per desenvolupar valors com la resiliència, la solidaritat, el respecte i l'empatia ja inclosos en els programes educatius del Sistema educatiu andorrà, com també potenciar la intel·ligència emocional i l'aprenentatge en base a l'error productiu suscitant les emocions dels nens i nenes abans del final d'aquest curs escolar.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

SI no hi ha cap objecció...

El Sr. Ferran Costa:

Perdoni Sra. síndica. Em sembla que hi ha hagut una petita esmena al final amb el termini, perquè hem evidenciat la voluntat del ministeri de tirar endavant quan abans millor, perquè de fet ja ho estan fent en aquests moments però vista la pandèmia, la situació dinàmica i canviant, amb la qual cosa poc sabem del què passarà demà, se'ns demanava de poder treure aquest termini per bé que la voluntat de la ministra - ja ho està fent, de fet- és actuar des d'avui mateix perquè ho està tenint en compte.

Per tant, si la Sra. Montaner ho té a bé de considerar, doncs trauríem aquesta part final com havíem acordat.

La Sra. síndica general:

Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica

No hi veiem cap inconvenient. La qüestió és que s'estudii a veure com ho podem implantar en un futur.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Per tant Sr. Costa, com quedaria la part final...

El Sr. Ferran Costa:

Acabariem: "L'aprenentatge en base a l'error productiu suscitant les emocions dels nens i nenes."

Gràcies.

La Sra. síndica general:

D'acord. Gràcies.

La dinovena proposta és la registrada amb el número 716. El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica

No hi ha cap modificació.

La Sra. síndica general:

Per tant, el text s'aprovaria per assentiment... Ai, perdó! Anem bé, eh?

(Se sent riure)

Per tant, procedirem a la votació.

Vots a favor...

Vots en contra...

Abstencions...

Sra. secretària.

La Sra. Susanna Vela:

Vots a favor, 4; en contra, 17 i 6 abstencions.

La Sra. síndica general:

Sr. Ramos, per explicació de vot.

El Sr. Joan Carles Ramos:

Gràcies Sra. síndica

Per començar el que voldríem deixar palès és que estem totalment d'acord en la necessitat de fer programes de millora i de promoció de la salut de la gent gran tant en l'àmbit de l'activitat física com mental, i de fet el Govern ja ho està fent i és aquest el motiu pel qual no podem recolzar la proposta que ens proposa Terçeravia.

I quin és el motiu de què no puguem arribar a donar suport a aquesta Proposta? Perquè considerem que la proposta tal com està redactada no té un grau de concreció de quins serien aquests programes innovadors que hauríem de desenvolupar per ajudar a la gent gran i, de fet, el Govern ja està implementant una sèrie de mesures i de programes, que tot seguit explicaré, que ja van en aquesta línia. Per tant, estem oberts a col·laborar però sempre que sabem d'allò que estem parlant i en quins àmbit hem de continuar treballant. Per tant, és aquesta la nostra posició.

Ara mateix existeixen dos programes que són: el Programa Aptitude i el Programa Optimage que tenen una funció de recolzament a la gent gran. El Programa Aptitude que està en prova pilot té la funció de retardar la dependència de la gent gran, i el Programa Optimage té com a finalitat la millora cognitiva de la gent gran.

En un altre àmbit de coses, aquest mes de juliol s'ha millorat el Servei d'envelliment saludable: s'han incorporat dos geriatres, s'ha millorat la convalescència, s'ha millorat el Servei de psicogeriatría, també el Servei d'ortogeriatría, també el Servei de subaguts i la Unitat de memòria.

En un tercer aspecte que és molt important s'ha creat el Programa d'hospitalització a domicili de malalts crònics i geriàtrics fràgils, i finalment, amb un altre ordre de coses, al Centre del Cedre també s'ha creat una àrea d'hospitalització geriàtrica.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Ramos.

Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica

Lamento el seu posicionament.

Crec que l'envelliment actiu, i crec que tothom en aquesta Sala estarà d'acord, és fonamental per donar vida als anys i, per tant, jo crec... i a més, a més amb el Covid que la gent gran té por de sortir al carrer, que

es queden a casa, que no fan tantes activitats físiques doncs, aquí s'ha d'insistir i s'ha d'insistir molt més.

A la legislatura passada vam anar a una conferència, alguns consellers havíem anat a una conferència organitzada pel Ministeri de Salut justament per parlar d'aquests programes. Hi havia el Sr. Benazet també que acompanyava el ministre Carles Àlvarez Marfany. Eren programes anticaiguda (doncs, fent 30 minuts d'exercici cada dia doncs, evidentment, hi havia uns resultats fantàstics sobre la salut de la gent gran tant física com mental).

Per tant, ho lamento. Ja sé que s'estan fent coses però jo crec que en aquest context s'hauria de fer encara més i en programes que es van presentar al final de la legislatura passada, que eren molt interessants i que espero que el ministeri ho pugui implantar de cara endavant encara que no acceptin la nostra proposta.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. consellera.

La vintena proposta és la registrada amb el número 717.

El text que se sotmet a aprovació és el presentat o hi ha alguna modificació...

El Sr. Pere López:

És el presentat Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Per tant, procedim a la votació.

Vots a favor...

Vots en contra...

Abstencions...

Sra. Vela si vol comentar-nos el resultat.

La Sra. Susanna Vela:

6 vots a favor i 21 en contra.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, no s'aprova la proposta.

Sr. Montané.

El Sr. David Montané:

Els grups de la majoria votarem en contra de la Proposta de resolució del Grup Parlamentari Socialdemòcrata en referència a adoptar les disposicions necessàries per tal de complementar de

forma automàtica, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, i fins a un import equivalent al salari mínim:

El motiu de l'explicació de vot és que s'està avançant en aquesta direcció però d'una forma progressiva. Al 2019 s'ha dotat d'1,4 milions d'euros amb un increment del 3,2%; al 2020, hi ha una mesura de revalorització per sobre de l'IPC. Doncs, hem avançat bastant però no podem acceptar la Proposta de resolució sense fer una valoració prèvia dels diferents impactes.

Gràcies Sra. síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Montané.

Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica

Doncs, nosaltres compartim l'exposat del conseller Montané.

La pensió depèn del treball efectuat al llarg de la vida; és el fruit del treball.

Pensem que cal treballar i a la legislatura passada també se'n parlava, sobre la sostenibilitat del sistema de pensions de jubilació, se n'ha parlat de manera reiterada.

Dit això, pensem que una persona que necessita ajuda, doncs evidentment l'hem d'ajudar. Hi ha les ajudes existents del Ministeri d'Afers Socials i hem d'anar en aquest sentit, però que cal retocar el sistema en la seva globalitat.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Sr. López.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sra. síndica

Molt breument, només per explicar que el vot de la majoria amb qui ha estat possible intentar aproximar-nos, ha estat possible amb els companys de Terceravia doncs es fonamenta, com vam veure ahir en la intervenció del Debat d'orientació política, en una proposta que al seu entendre és insostenible pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Però quan entrem als detalls sobre la valoració econòmica d'aquesta Proposta, doncs ens adonem que ni la majoria, ni el Govern, ni la Caixa Andorrana de Seguretat Social

disposen -cosa que sembla bastant incompreensible- d'una valoració econòmica al respecte.

Nosaltres, amb tota la salvedat sí que vam fer una estimació del que podria suposar aquesta mesura, la possibilitat amb el Debat de polítiques socials que va haver-hi a l'any 2016 que hem posat en coneixement dels companys consellers de la majoria; i dic amb la salvedat de què qui disposa de totes les dades és la Caixa Andorrana de Seguretat Social i que el Ministeri de Finances hauria de conèixer aquesta informació, segons els nostres números complementar totes aquelles persones que han cotitzat a Andorra més de quaranta anys fins al salari mínim suposaria aproximadament uns 3 milions d'euros anuals. I ho dic per aquelles propostes de qui diu que això ho fa absolutament insostenible. Evidentment els números es poden contrastar. El que sorprèn molt és que la majoria voti en contra sense un càlcul del que suposa l'aplicació d'aquesta mesura i, a més, alarmant i alertant sobre la insostenibilitat de les propostes que fa el Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

En tot cas, ahir parlàvem de la feblesa estadística del nostre país i de les dificultats de creuar dades entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els consellers o el Govern i, en tot cas, el que farem és demanar més informacions i actualitzar la informació que tenim al respecte però ens sembla que el Govern que finalment és qui nomena els responsables de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, davant d'un debat que fa com a mínim quatre o cinc anys que anem mantenint, hauria de tenir les xifres. És molt fàcil que el cap de Govern o qui intervingui aquí doncs, que digui que el que estem proposant és insostenible, i que ho diem perquè no governem i no es pot tirar endavant, sense ni tan sols tenir una valoració per la seva part del que suposen les mesures que estem presentant des del Partit Socialdemòcrata.

Nosaltres ho hem fet, ens sembla que és una xifra perfectament sostenible perquè les persones que tota una vida han treballat i han cotitzat en aquest país, no les obliguem a seguir vivint amb 700 o 800 euros mensuals, com estem fent actualment.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

El Sr. cap de Govern:

Sra. síndica, a mi m'agradaria poder intervenir per al·lusions tenint en compte doncs que estem fent una interpretació molt flexible del Reglament i que no només es fan explicacions de vot sinó que també es fan re explicacions de les propostes de resolució i que

s'interpel·la reiteradament el cap de Govern i el ministre de Finances, m'agradaria poder respondre.

La Sra. síndica general:

Crec que pot respondre perquè no traurem les paraules però tampoc comparteixo que s'estiguin fent interpretacions flexibles. Aquest debat té un ordre determinat i l'hem estat seguint fins ara. Si no hi ha cap inconvenient i volen escoltar la rèplica, doncs el comentari...

El Sr. cap de Govern:

Més que una rèplica, jo el que vull...

El Sr. Pere López:

Jo no hi veig cap inconvenient evidentment que parli el cap de Govern, només faltaria. El que estem fent és complir estrictament el Reglament i nosaltres escoltem per què votem a favor i quin és el debat que hi ha hagut entre consellers. Jo crec que la seva interpretació és fora del Reglament, però evidentment el cap de Govern, jo crec que pot parlar sempre que ho cregui necessari. Però no he fet més que explicar el sentit del vot i els arguments que hem comentat amb els companys consellers de la majoria en el moment en què aquesta proposta de resolució s'ha transaccionat. Per tant em sembla que la seva intervenció no correspon, però el cap de Govern pot parlar evidentment quan vulgui.

El Sr. cap de Govern:

Bé, jo com que no tinc cap voluntat d'incomplir el Reglament del Consell General i penso que s'està fent una interpretació que no és la correcta perquè el que es pot fer és una explicació de vot, no una re explicació de les propostes que es formulen i aprofitar això per fer un nou debat polític que ja vam tenir ahir, no entraré en aquest debat.

Però en tot cas sí que m'hagués agradat doncs poder respondre a aquestes al·lusions personals, però en tot cas suposo que ja tindrem ocasió de fer-ho amb posterioritat.

La Sra. síndica general:

No crec que els grups hi tinguin cap inconvenient, si vol fer un comentari, el pot fer.

El Sr. cap de Govern:

És igual, ja tindrè ocasió de parlar-ne més endavant.

La Sra. síndica general:

Perfecte.

La vint-i-unena i darrera proposta és la registrada amb el número 718. El text que se sotmet a votació és el presentat o hi ha alguna modificació...

Sr. Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Hi ha una modificació i tanquem.

Sí, hi ha hagut una transacció entre el Grup Parlamentari Socialdemòcrata i els tres grups que donen suport al Govern.

En aquest sentit, el text redactat seria el següent:

“Atès que un pla nacional d'infraestructures dibuixa les infraestructures estratègiques d'àmbit nacional necessàries per a les pròximes dècades.

Atès que considerem que és necessària una política d'inversions independent del partit que governi i amb benefici del conjunt de la ciutadania d'Andorra.

I atès que el Govern ja està treballant en iniciatives encomanades a establir un marc estratègic a llarg termini de la política d'inversions públiques.

S'acorda:

Elaborar un pla nacional d'inversions, amb la participació de totes les entitats concernides, amb una planificació a mig i llarg termini, amb l'objectiu de garantir l'estabilitat en matèria d'infraestructures estratègiques de país.”

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Si no hi ha objeccions, aprovem la resolució...

Sr. Montané.

El Sr. David Montané:

Només voldríem canviar una paraula: “d'encomanades” a “encaminades”.

És a dir: “Atès que el Govern està treballant en iniciatives encaminades a establir un marc estratègic...”

El Sr. Roger Padreny:

D'acord, sí Sra. síndica, ho acceptem perquè és una qüestió d'escriptura que no he entès molt bé la lletra final.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

D'acord, d'acord.

Doncs queda aprovada per assentiment amb la modificació al final.

Per tant, no havent-hi més assumptes a tractar i havent esgotat tots els punts d'aquest debat d'orientació política, s'aixeca la sessió.

Bona tarda.

(Són les 14.24h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877